

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!
Karkerên hemû welatan yekbın!

İŞÇİNİN SESİ

5(1). Kongre'nin yolundan komünist partisiyle silahlan!
Yıl:12, Sayı:291, 23 Eylül 1985

Ara dönem hızla ileriye doğru değişiyor. Evren 12 Eylül'de mesaj bile yayınlayamadı.

GÜZEL SAVAŞIM GÜNLERİ YAKLAŞIYOR

Geçtiğimiz haftalarda Evren ve Özal, gözden düşme sürecinde birkaç basamak daha alçaldılar.

İşçinin Sesi'nin 30 Ağustos'ta vatan millet nutuklarını keserek İstanbul televizyonundan yaptığı yayının yarattığı kızgınlıkla olsa gerek, Evren, 1 Eylül'deki Meclis açılış konuşmasında kantarın topuzunu kaçırmış, bugünkü Türkiye ortamında "gaf" denecek kadar fazla atıp tutmuştu. Bunun üzerine Demirel ve Ecevit, ayrıca çeşitli partiler ve köşe yazarları Evren'e pabuç kadar dil uzatmak zorunda kaldılar. Evren'i yargılama tehditleri bile ortalıkta dolaştı.

Eskiden olsa savcılık, pabuç kadar dil uzatanların hepsinin konuşmalarını inceler ve hepsinde "suç" unsuru bulabilirdi. Şimdi ise savcılık yalnızca Demirel ve Ecevit'in konuşmalarını inceledi ve üstelik bunlarda da suç unsuru bulamadı!

Savcılık bu konuşmalarda suç unsuru var mı diye "araştırma" yaparken, adli yılın başlaması nedeniyle önce Yargıtay Birinci Başkanı Nihat Renda'nın bir değerlendirmesi yayınlandı. Bu değerlendirmede Renda, yasaların toplumun gerisinde kaldığını söyledi ve hukukçuları toplumun dinamiğini dikkate alarak davranmaya çağırdı. *(Cumhuriyet*, 6.9.1985) Aynı nedenle ertesi gün Yargıtay'da bir tören yapıldı.

Evren'in de katıldığı törende, bu kez Renda, "bugün yargı bağımsızlığının ve yargıç güvencesinin gerçek anlamda varolduğunu söylemek olanaksızdır" dedi. Barolar Birliği Başkanı Teoman Evren ise "hukukun saygınlığı sarsıntı geçiriyor" dedi. *(Cumhuriyet*, 7.9.1985) Törende bulunmadığımız için Evren'in yüzü hangi renkten hangi renge girdi bilemeyeceğiz.

Derken geldi çattı 12 Eylül'ün 5. yıldönümü. Bir süredir yediği şamarlarla rotasından çıkmış bulunan Evren 12 Eylül'de mesaj yayınlamadı. Yürükoğlu yoldaşımız 10 Eylül konuşmasında, kimse artık 12 Eylül'ün yanında görünmek istemiyor demişti. Gerçekten de, 12 Eylül'ün elebaşısı bile 12 Eylül'ün yanında görünmekten çekindi! 12 Eylül'ün yanında görünme "cesaretini" tek gösteren Özal oldu. Evren'e bir mesaj yollayarak 12 Eylül için teşekkür etti. Bunun da nedeni, Özal'ın, 12 Eylül'den başka, yanında görünebileceği pek birşeyin kalmamış olmasıdır.

Meclis başkanlığı seçimlerinde Karaduman ANAP çoğunluğuna rağmen ancak üçüncü turda seçilebilirken, Milli Eğitim Bakanı Dinçerler, yine çam üstüne çam devirmekle meşguldü. Darwin'e karşı söyledikleriyle zaten alay konusu olan, yazdırdığı ders kitaplarıyla burjuvaları bile yerinden fırlatan Dinçerler, bu kez de "Osmanlı Devleti laikti" diye tutturarak, bardağı taşıran son damlayı damlatmış oldu.

Bunun üzerine Özal hükümette değişiklik yaparak Dinçerler'i Devlet Başkanlığına, Metin Emiroğlu'nu ise Milli Eğitim Bakanlığına getirdi. Dinçerler şimdi daha çok ANAP parti örgütüyle ilgilenecekmiş, yani cephe gerisine çekildi. Gelgelelim, yeni Eğitim Bakanı da geldi ve "Osmanlı laikliği Cumhuriyet döneminde tekamül etti" dedi. *(Cumhuriyet*, 16.9.1985) Dinçerler'in gaflarını örtbas edeyim derken Emiroğlu da daha ilk nefeste gaf yaptı.

Özal'ın durumu "acıklıdır". Halk, mitinglerde Özal'ı şimdilik domates yağmuruna tutarken ve giderek bu domatesleri taşa çevirmeye doğru yaklaşırken yani sınıf çelişkileri kızışırken, Özal, geniş bir burjuva muhalefeti de karşısında bulmaktadır.

DYP, bir ara soyut kavramlarla yürütmeye başladığı muhalefetini şimdi yeniden somut olarak ANAP'a ve parlamentoya karşı çevirdi. Çukobirlik ve Tariş'te ANAP-DYP çekişmesini DYP kazandı. Bundan güç alarak, Özal'ın parlamento dışındaki partileri "muhatap almama" havalarına, bununla bağlı olarak icazetli Yazar ekibinin giriştiği başkaldırı ve saldırı eylemlerine kızarak DYP yeniden ANAP'a, parlamentoya karşı ve erken seçimden yana konuşmaya başladı.

Evren ve Özal'ın gözden düşme süreci ilerledikçe burjuvazinin iç çelişkileri iyice kızışıyor. Aynı zamanda, Türkiye'nin uluslararası planda da çelişkileri kızışıyor.

Kıbrıs sorunu yeniden gündemdedir. Reagan'ın raporu "üzücü"ymüş. *(Cumhuriyet*, 10.9.1985) Avrupa Parlamentosu da konuyu görüşüyormuş. *(Cumhuriyet*, 13.9.1985) Ayrıca Avrupa Parlamentosu Polis Yasası'nı da görüşüyormuş. *(Cumhuriyet*, 8.9.1985) AET Türkiye tekstil ürünlerine kota koymaya hazırlanıyormuş. *(Cumhuriyet*, 14.9.1985) Ankara kulislerinde Amerikalılar, Amerika'nın Türkiye'deki sessiz çoğunluktan çekindiğini, meclisin temsil yeteneği olmadığını vb. söylüyorlarmış. (Yalçın Doğan, *Cumhuriyet*, 11.9.1985) Tam böyle bir ortamda ABD, Türkiye'deki nükleer silahlar hakkında bilgiyi basına sızdırıverdi. *(Cumhuriyet*, 16.9.1985)

Ara dönem hızla ileriye doğru değişiyor. Güzel savaşım günleri, büyük görevler yaklaşıyor!

C. Çakmak

12 Eylül sonrasının ilk grevi bitti, Petrol-İş'in 12 Eylül sonrasındaki ilk grevi başladı.

Sendikal savaşım yeni bir aşamada

Türkiye'de 12 Eylül sonrasının ilk grevi bitti. Dok Gemi İş'in 11 ay önce Yıldırım Tersanesi'nde başlattığı bu grev biterken, Petrol-İş'in 12 Eylül sonrasındaki ilk grevi başladı. Petrol-İş'in 467 üyesi Birleşik Alman İlaç Fabrikaları'nda greve çıktılar. Grevin nedeni 12 Eylül'den bir gün önce bağıtlanan toplu sözleşmedeki iş güvenliğine ilişkin maddeyi işverenin kabul etmemesidir.

İlk grevin bitip, Petrol-İş'in ilk grevinin başlaması Türkiye'de sendikal savaşımın da bir aşamadan çıkıp, yeni ve daha ileri bir aşamaya girdiğini müjdeliyor. Bu aşamada doğru ve yararlı ilerleyecek, yanlışı ve zararlıyı yani burjuvaziyi ve kara — sarı sendikacıları geriletecektir. İşte geriletilecekler:

Orkom Konfeksiyon'da işçiler zehirlendiler. Suat Arslan adında 25 yaşında bir işçi öldü, öteki işçiler de kusma vb. belirtilerle SSK hastanesinin kapısına dayandılar. Doktorlar, Suat Arslan'ın ölüm nedenini "asabi"lik(!) olarak saptamışlar, öteki işçiler için ise zehirlenme yoktur, "akut gastrit" diyorlar. Patron da "hiç öğle yemeğinden olur mu?", "bu psikolojik zehirlenme" diyor. *(Cumhuriyet*, 15.9.1985)

Önce böyleydi.

Şimdi ise böyle...

Bunca işçi, kimisi ölüyor, kimisi mide bulantısı, baş dönmesinden duramıyor, siz patron yanlısı doktorların ve patronun tavrına bakın! Sanki Türkiye'de işçilerin zehirlenmesi çok şaşırtıcı bir olaymış gibi, biri hep birlikte gastrit oldular diyor, ötekisi "hiç öğle yemeğinden olur mu?" diye soruyor. Neden olmasın? Öğle yemeğinden değil-se, başka birşeydendir. Ama şurası kesin ki Türkiye'de işçiler zehirleniyorlar, hem de her fabrikada, her gün, her an, yüzbinlerle...

Ayrıca koca şirketler ve devlet, işçilere borçlu durumda. Ortakları arasında Koçların, Profiloların da bulunduğu Tüpko'da, işçilere 120 milyon liralık borç bir türlü ödenmiyor. 60 bin karayolu işçisine devletin 4 milyar 270 milyon lira borcu vardır.

Bütün bunlara karşı sendikal savaşımı yükseltmek isteyen işçilere, bir de baskı uygulamaya kalkışıyorlar. Nasaş işçileri Otomobil-İş üyesi oldukları için baskı yapıldığını söylüyorlar. Motopar'da işçiler Çelik-İş'ten Otomobil-İş'e geçtiler diye, önce alüminyum hırsızlığıyla suçlandılar(!), sonra da işyeri bir aylığına kapatıldı.

İşçiler böyle bir durumdayken, Türk-İş yönetimi hükümete yeniden göz kırpmaya başladı. Türk-İş'i denetleyip hazırlanan raporu ANAP, savcılığa vereceğim diyerek, Türk-İş'e şantaj için kullanıyor. Bu şantajın da etkisiyle, Şevket Yılmaz, Kalemli ile gizli bir görüşme yaptı. Meclise sunulacak yasa değişiklikleri için "birlikte" çalışacaklarmış. Asgari ücret konusunda ise zaten birlikte çalışıyorlar.

Türk-İş yönetimi, kendi araştırma dairesinin en az net 120 bin diyen raporuna, kendine üye Petrol-İş gibi sendikaların en az 96 bin istemine rağmen Asgari Ücret Komisyonunda 57 bin isteyerek, bunda da diretmeyerek işçileri düpedüz satmaya çalışıyor.

Burjuvazi ve sarı-kara sendikacılar, evet, zarar veriyorlar ama artık her zararlarıyla daha çok açık düşüyorlar. Bunlara karşı sendikal savaşımı yükseltiyor. Sendikal savaşımın girdiği yeni aşamada nice başarılar, işçi sınıfımızı ve sınıf sendikacılığını bekliyor.

S. Günbudak

Kimler ne kadar asgari ücret öneriyor?

TKP-*İşçinin Sesi*	200.000
Otomobil-İş	127.000
Petrol-İş	96.000
Halkçı Parti	75.000
Hak-İş	61.000
DYP	60.000
Türk-İş	57.000
MDP	50.000

İŞÇİNİN SESİ
Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: PO Box 407 London, E16 2EA ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd (TU) ■ Gönderilen yazıları yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulunundur. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

Sistemin dişlilerini parçalayacağız

Merhaba Yoldaşlar,
Sistemin yaşamın gidişini tersine çevirmeye çalışan dişlileri arasında yaşıyor, kapitalizmin iğrençliğini görerek öğreniyor, bu dişlileri parçalamaya hazırlanıyoruz.

Bugünlerde, işyerinde, konut sorunuyla ilgili bir duyuru yapıldı. bu duyurunun kimlere yönelik olduğunu ben anlamadım. Çünkü "konut sahibi olabilmemiz" için bizlerden.istenen para aldığımız ücretler düşünüldüğünde çok fazladır. Fona katılacak işçilerin ücretinden her ay 20 bin lira, ayrıca ikramiyelerden de akıl almayacak miktarda paralar kesilmesi gerekiyor.

Bu çok yüksek bir paradır. Ancak insan, "buna yakın kira veriyorum, hiç olmazsa bir ev sahibi olayım" diye düşünebilir. Zaten burjuvazinin istediği de budur. İşçi ev sahibi olmak için taksitle ev satın alacak, inşaat sanayii canlanacak, bu ekonominin canlanmasına yardım edecek. Bu arada bir miktar fon da burjuvazinin daha çok ihtiyaç duyduğu alanlara aktarılacak.

Ama bunlar işin yalnızca bir yönüdür. Asıl amaç, 30-40 metre karelik evlerin mülkiyetiyle işçi sınıfının elini kolunu bağlamak, savaşım gücünü düşürmektir.

Partimizin 5(1). Kongre'sinin ardından, yığın bağlarımızı güçlendirmemiz büyük bir önem kazandı. Bu dönemde, Türkiye koşullarına uygun olarak çıkacak legal yayınlar konusu var. Böyle bir çalışma için olanakları son sınırına kadar zorlamalıyız.

Günlerdir kafamda, var olan yayınlar içinde yer almak, onları partimizin programı doğrultusunda yönlendirmeye çalışmak sorusu var. Örneğin bir yayın organı var. Fakat sürekli sekter bir tavır ortaya koyuyor. Düşünceleri ütopik ve ben merkezli, bencil yapılı. Gene de buralara girmeye çalışmalıyız. Ama bu kendi legal yayın organımızı, yayınlarımızı yayınlama görevinin yerini tutamaz. Bu konuda kolları sıvamalıyız. Böylece daha geniş yığınlara fikirlerimizi ulaştırır, yeni yeni ilişkiler kurar, parti örgütümüzü, illegal yayın organımızı bu bağlarla çevreleyip güçlendiririz.

5 Ağustos 1985 tarihli *Cumhuriyet* gazetesinde genel yayın müdürü Hasan Cemal'in yazısının başlığı çok hoşuma gitti: "*İşçinin Sesi*'ne kulak verilmeli". Bu yazıda Hasan Cemal patlama "tehlikesini" şöyle anlatıyor: "İşe son vermelerin temelinde, daha çok, toplu sözleşme yükünden kurtulmak ve işyerinde sendikalaşmayı engellemek isteği yatmaktadır. Hayat pahalılığı ve geçim sıkıntısından zaten belleri bükülmüş olan işçilerimizin herhangi bir güvenceden yoksun biçimde kapı dışarı edilmeleri ve işsizler ordusuna katılmaları, toplumsal barış ve huzura herhalde bir katkı değildir." Yazının finalinde ise "tehlike"ye karşı uyarı daha da kesin dile getirilmiş: "Eğer demokrasiyi istiyorsak, demokrasinin çoksesli bir rejim olduğunun bilincindeysek *İşçinin Sesi*'ne kulak vermeliyiz!"

Gerçekten de burjuvazinin önünde ciddi bir patlama "tehlikesi" duruyor. Geçen gün dolmuşa bindim, Kızılay'a iniyorum. Şoför başladı konuşmaya. Özal'ı ABD çocuğu olmakla suçladı. Ardından bu politikanın çürümeye yüz tuttuğunu, halkın bir patlamaya her an hazır olduğunu söyledi. ABD'nin İran'da darbe gerçekleştirmek için çeşitli dümenler çevirdiğini uzun uzun anlattı. Halk yığınsal bir direnişe her an hazır. Önemli olan bu aktif gücün varacağı yönü gösterecek öncü örgütü güçlendirmektir. Elimizi çabuk tutmalıyız.

Benim çalıştığım işkolunda Petrol-İş örgütlü. Petrol-İş burjuva basınında sol bir sendika olarak öne çıkarılıyor. Son günlerde Türk-İş'i bölme doğrultusunda gösterilen çabalarda adı ön sıralarda geçiyor. 5(1). Kongre kararlarında da belirtildiği gibi, burjuvazi güçlü bir sendikal merkezin oluşmasından kaygılanmaktadır. Sosyal demokrat, menşevik zihniyet burjuvazinin ekmeğine yağ sürmeye hazırlanıyor. Ama biz buna izin vermeyeceğiz. Türkiye işçi sınıfı bu kez Türk-İş'in bölünmesinin önünde duracak ve onu işçi sınıfının güçlü bir kalesi haline getirecektir.

Yoldaşlar, Güney Afrika halkının mücadelesi son günlerde insana coşku veren bir yoğunluk kazandı. Güney Afrika halkı onurlu bir savaşım vermektedir. Ulusal Maden İşçileri Sendikası emekçileri toplu greve çağırmakta ve sınıf savaşımına kendi ölçütlerinde katkıda bulunmaktadır. Marks'ın dediği gibi, "toplumların tarihi, sınıf mücadelelerinin tarihidir." Güney Afrika da önemli bir tarihsel dönemeç yaşıyor.

Bu mektubu tatil günümde yazıyorum. İşgününün yorgunluğundan bir gün için bile olsa uzak *İşçi Sınıfı Partisi Üzerine* adlı kitabı okurken aklımdan şunu geçirdim. Eve geldiğimizde bilinç düzeyimizi yükseltmek için okuyoruz. Böylece ertesi gün, işbaşında, sömürü düzeninin iğrençliğini daha bir net görüyoruz. Sonuçta daha güçlü bir özveriyle, partimize olan bağlılığımız artıyor.

Yoldaşlar, okuduğum her sayı gazete bana yeni bir güç veriyor. Okudukça size yazmak istiyorum. Bu arada şunu da söyleyeyim ki, belediyeler konusundaki çek-al, her işçinin okuması, her yoldaşın özümsemesi gereken çok değerli bir yazı. Hepinize güzel günler dilerim.

Y. Emre, Ankara

Not: Y. Emre yoldaşımız, uzun bir süredir her hafta, düzenli bir şekilde yazı ve mektup göndermektedir. Bu disiplinli çalışmasından dolayı yoldaşımızı kutluyor ve kendisine teşekkür ediyoruz.

İşçinin Sesi

Halk devrim istiyor

Selam Yoldaşlar,
Uzun bir dönem sizlerden ayrı kaldım. Ama bu ayrı kalışımın nedeni *İşçinin Sesi*'nden ayrı olmam anlamına gelmiyordu. *İşçinin Sesi*'ne her zaman güven duydum. Geçen yıl Almanya'daki olaylar patlak verdiğinde bir gurup kadın yoldaşla buluşacak, olaylar üzerinde konuşacaktık. Ancak bölücüler — bugün çoğu siyaseti bıraktı — ellerinde sopalarla saldırıp görüşmemizi engellediler. Böylece ilişkimiz kopmuş oldu.

Bir süre sonra önceden tanıdığım bir yoldaş beni buldu. Onunla düzenli görüşüyor, gazete alıyor ve çevremde dağıtıyorum.

Burada genel olarak bir geri çekilme psikolojisi var. Ancak izinden dönenler bu havayı değiştirmeye başladılar. En gerici adamlar bile memleketin halini gördükten sonra devrimcilere hak verir oldular.

Ben de iznimi Türkiye'de geçirdim. Erzurum'da Özal'ın mitingine gittim. Halk Özal'ı domates yağmuruna tuttu. Neden, Özal'ın eline bir domates alıp, halkla dalga geçer gibi "bu domatesi bir liraya yediriyorum" demesiydi. Bunun üzerine halktan protesto sesleri yükseldi, Özal'ın kafasına domatesler inmeye başladı.

Miting alanını boşaltan halk kahvede, otobüste Özallara, Evrenlere küfürler yağdırıyordu.

Türkiye'de birçok insanla görüştüm. Halk devrim istiyor. Bugün bunu açıkça dile getirmiyor ama işçiler bir sokaklara çıksın o zaman herkes niyetini haykıracak. Böyle gelmiş böyle gitmez. Bizi bizden başkası yenemez. Tüm yoldaşlara başarılar.

Seyfi Usta, Schifferstadt

Kuyrukçuluk huyları derinleşiyor

Değerli Yoldaşlar,
Menşevikler Londra'da TKP'nin 65. kuruluş yıldönümüyle ilgili bir afişleme yaptılar. Ve böylece komünizmle bir ilgileri kalmadığını bu kez de duvarlara afiş asarak ilan etmiş oldular.

Afişin üstünde kocaman harflerle "65. yıl" yazısı, altında da "demokratik Türkiye daha güçlü TKP" belgisi yer alıyor. Yürükoğlu yoldaşımızın 10 Eylül konuşmasında da belirttiği gibi, bu belgi, menşeviklerin "burjuva demokrasisinin bir eklentisi" haline geldiklerinin belgesidir.

Afişteki desen de çok ilginç. Önde yığınlar, yığınların arkasında fabrikalar, en arkada da cami siluetleri. Menşeviklerin "müslüman kardeşler" siyaseti artık TKP'nin kuruluş yıldönümü afişlerine kadar "yükseldi"! Bir söylentiye göre "fabrikalar kalemizdir" belgisini de "fabrikalar ve camiler kalemizdir" diye değiştirmişler!
Selamlar.

G.A., Londra

Türkiye Komünist Partisi-*İşçinin Sesi* Merkez Komitesi

BİLDİRİ

Türkiye Komünist Partisi-*İşçinin Sesi* Merkez Komitesi plenumu toplandı. Toplantıda ülkenin, devrimci hareketin durumu ve komünistlere düşen görevler ele alıdı, parti örgütlerinin daha hızlı gelişmesi için çeşitli öneriler tartışıldı ve karara bağlandı.

Ekonomik Durum

Türkiye'de yaşam, "ulusal çıkar", "ulusal birlik" gibi sözlerin ne denli kof burjuva aldatmacaları olduğunu hiçbir zaman bugünden daha çarpıcı olarak sergilememişti. İki ayrı Türkiye'nin varlığı ve bunların arasında ne bir çıkar ortaklığının, ne de birliğin olmayacağı bugün apaçık bir olgudur.

Bir Türkiye, Kürt Türk çeşitli uluslardan emekçinin Türkiyesidir. Bu Türkiye'de açlık, işsizlik ve pahalılık emekçinin yaşayabilmesini bir mucizeye dönüştürmüştür. Kiralar gelirlerin üstünde, gelirler yalnızca gıda için gereken harcamaların altındadır.

İkinci Türkiye, emperyalizmin ve sermayenin Türkiyesidir. Çeşitli ekonomik göstergelerdeki sınırlı ilerlemeler yalnızca bu Türkiye'ye özgüdür. Üstelik bunlar öteki Türkiye'nin karın tokluğu, sağlığı, ömrü, kanı, canı pahasına elde edilmektedir.

Böyle iki apayrı Türkiye'nin varlığının gizlenemez bir olgu oluşu, ayrıca sermayenin Türkiyesinde bile manzaranın hiç de pembe olmayışı, sınıflar arasındaki ve burjuvazi içindeki çelişkileri kızıştırmaktadır. Siyasal ortamdaki gelişmelerle birlikte ele alındığında bu durum, yaklamakta olan yeni bir devrimci dalgayı müjdelemektedir.

Siyasal Ortam

Açlık, işsizlik ve pahalılık dişe diş bir ekmek kavgasını, öte yandan, önce faşizmin, onun ardından faşizm artığı gerici, otoriter eğilimli rejimin baskı ve yasakları da kıran kırana bir demokrasi kavgasını çoktan gündeme getirmiştir. Var gücüyle gündemde olan ekmek ve demokrasi kavgasının önü yasaklarla tıkandıkça, kavga istemi yatışmıyor, tam tersine onu engelleyen yasal ve siyasal yapıyı fırlatıp atacak düzeye doğru yığınak yapıyor.

Bu nedenledir ki son bir yıl içinde, gerici rejimin çözülüşü daha da hızlandı, Türkiye'nin toplumsal siyasal ortamı kökten değişti. Burjuva siyasal çevrelerin artık hiçbir kesimi 12 Eylül'ün *açıkça* ve tam olarak yanında duramıyor. MDP ve HP gibi sahte muhalefet partileri liderlerini değiştirerek icazetli görünümlerini atma girişiminde bulundular. Öte yandan Demireller, Cindoruklar bile demokrasi şampiyonluğuna soyundular, sosyal demokratlar ise yine solcu maskesini takındılar.

Emekçilerin Türkiyesinden ekmek ve demokrasi istemi yükseldikçe, burjuvazi içindeki çelişkiler iyice kızışıyor, burjuva muhalefetin demokrasi demagojisinin dozu ve varolan yasal çerçeveyi delme hızı da yükseliyor. Bugün yasal çerçeve fiilen delik deşik olmuştur. Buna karşılık Evren ve şürekası alttan almak, geri adım atmak zorunda kalıyor. Son sıralarda Evren'in yargılanması bile tartışma ve tehdit konusu oldu.

Bir yandan böyle hızlı bir çözülme sürerken, öte yandan çözülmeyi dizginleyebilmek için çeşitli yollar geliştiriyorlar.

Bunlardan birincisi SODEP ve DYP'yi, HP ve MDP'yle birleşme yoluyla parlamento içine çekme çabasıdır. Kısa süre öncesine kadar Evren'in karşı olduğu bu yoldan, şimdi hem parlamentoyu meşrulaştırmaya, hem de SODEP ve DYP'yi parlamento içine çekerek burjuvazi arasındaki çelişkileri yumuşatmaya çalışıyorlar.

İkincisi, burjuva sosyalizmine özgürlük tanıyarak, devrimci hareketin üzerine Marksizme, komünist partisine düşman, demokrasi savaşımını burjuvazinin kuyruğuna takmaya yarayan fikirler salıyorlar. Bu yanlış fikirlerle sınıf çelişkilerini, demokrasi savaşımındaki gerçek saflaşmaları bulandırmaya çalışıyorlar.

Üçüncüsü, sendikal hareketi parçalama, sendikal birliği engelleme çabalarıdır. Biliyorlar ki, Türk-İş bölünmez, sendikal birlik Türk-İş'te sağlanırsa, yakın gelecekte bu, çözülmeyi yıkılmaya doğru çevirebilecek bir etken olarak işleyecektir. Bu nedenle, *Tercüman*'ın bizi hedef alan son yayınlarından da anlaşıldığı gibi, Türk-İş'in bölünmesini var güçleriyle kışkırtıyorlar.

Çözülmeyi dizginleyebilmek için başka yollar ve araçlar da geliştirebilirler. Bunların hiçbiri sökmeyecektir. Artık deneyimli ve olgun bir sınıf olan işçi sınıfımız bunların hepsini boşa çıkaracaktır. Açık yığınsal savaşımı yine gündeme getirecek yeni bir devrimci dalga yaklaşıyor. Üstelik bu dalga bu kez çok daha derin ve kapsamlı geliyor. Bundan önce kentlerde, kırlarda bu denli hoşnutsuzluk ve ulusal sorunun alevlenmesi, hiçbir zaman üçü bir arada denk düşmemişti. Bu kez üçü birlikte geliyor ve bu çok daha sarsıcı bir devrimçi savaşımı müjdeliyor.

Devrimci hareketin durumu ve görevlerimiz

Önemli görevlerin eşiğinde bulunan devrimci hareket, bu görevlerle hiç bağdaşmayan, Türkiye'deki değişiklikleri, faşizmin çoktan çözüldüğünü, yeni bir devrimci dalganın yaklaştığını vb. göremeyen bir durumdadır. Bu durum, devrimci hareketin yapısal bozukluğunu bir kez daha gözler önüne seriyor.

Özverili, savaşkan, geniş bir militan tabana sahip olan devrimci hareketin yönetim katlarında, küçük burjuva aydını bile olmayı başaramamış, küçük burjuva çeyrek aydınların sultası vardır. Bunlar Marksizmi bilmedikleri gibi, kafalarındaki kalıplar nedeniyle yaşamı izleyecek sağduyuyu da gösteremiyorlar. "Saygıdeğerlik" gibi burjuva özentileri içinde ve günlük çıkarların peşinde, ilkesizlik, pragmatizm örnekleri veriyorlar.

Bu bozukluğun bugün yarattığı en büyük tehlike, Türkiye devrimini ipotek altına koyma tehlikesidir. Komünist partisini kendi devlet politikaları içinde bir dostluk derneği gibi değerlendiren geleneksel yanaşımlara, son yıllarda bir de Suriye, İran, Libya gibi ülkelerin, devrimci örgütleri kendi devlet çıkarları doğrultusunda kullanma çabaları eklendi. Üstelik bu gibi çabalar da enternasyonalist dayanışma, hatta proleter enternasyonalizmi olarak gösterilmeye çalışılıyor.

Proleter enternasyonalizmi dünya devriminin ve ülke devriminin çıkarlarını, devrimin dünya ve ülke gerçeklerinden çıkan bağımsız yolunu ipotek altına almaz. Gerçek proleter enternasyonalizminin değerini çok iyi bilen biz komünistlere, dünya işçi sınıfının ve dünya devriminin çıkarlarından bağımsız düşünülemeyecek Türkiye devriminin şu ya da bu kesimin geçici ve kesimsel çıkarlarından bağımsızlığını gözbebeğimiz gibi korumak düşüyor.

Ara dönemin, giderek genişleyen legal olanakların varlığı, yığın eylemlerinin yokluğu, solun 12 Eylül yenilgisinin ve terörünün şokunu henüz atlatamamış olması gibi özellikleriyle birleşince, devrimci hareketin yapısal bozukluğunun yarattığı ikinci tehlike de burjuva sosyalizminin ve menşevik oportünizmin güçlenmesine elverişli ortamdır. Bu iki eğilimle savaşımı yükseltmek de bu dönemde en önemli görevlerimiz arasında yer alıyor.

Yine devrimci hareketin yapısal bozukluğuyla bağlı olarak,bir de çeşitli yanlış görüş ve tutumlar vardır.

Bunlardan biri Kürt sorununa ilişkindir. Ezen ulus komünistinin, devrimcisinin görevleri yıllardır sıralanıyor ama ezilen ulus komünistinin, devrimcisinin görevlerinden hiç söz edilmiyor. Bir yanlışa tepkiyle bir başka yanlış yaygınlık kazanmaya başladı. Bugün ezilen ulus komünistleri, eğer komünistlerse, tüm ulusların özgür ve gönüllü birliğini, tek devlet sınırları içinde olan çeşitli uluslardan işçilerin tek partide örgütlenmelerini savunmak durumundadırlar. Bunu hatırlatmanın zamanı gelmiştir.

Bir başka yanlış da birlik konusundadır. Kendilerine komünist diyen ama siyasal yelpazede bir tutlu komünist bir yer tutamamış olan çeşitli kişi ve guruplar "komünistlerin birliği" fikrine sarılıyorlar. Bunlar kendine komünist diyen herkesin, hangi temelde olduğuna bakmadan birleşmesine "komünistlerin birliği" diyorlar. Oysa komünistlerin birliği ancak komünist bir platformda gerçekleşebilir ve bu birliği komünist yapacak olan da birleşenlerin kendilerine komünist demeleri değil, platformun komünist olmasıdır. Bunu dikkate almadan sürülen birlik fikirleri, tam tersine komünistlerin birliğini sulandırmaya, komünist partisinin yerine, ne idüğü belirsiz bir karışımı geçirmeye hizmet eder. Bu fikirlerle de savaşmak görevlerimiz arasındadır.

Devrimci hareketin yapısal bozukluğundan kaynaklanan tüm yanlışlarla, bunların yarattığı tüm tehlikelerle savaşmak, onun genel olarak küçük burjuva, özel olarak da küçük burjuva çeyrek aydın damgasından kurtularak proleterleşmesi yolunda çalışmak, yeni bir devrimci dalganın yaklaştığı koşullarda büyük önem taşımaktadır ve komünistlerin en önemli görevleri arasındadır.

Partimizin durumu ve görevlerimiz

Türkiye Komünist Partisi-*İşçinin Sesi* için 1985 verimli ve başarılı bir yıl oldu.

Faşizmin ortadan kalkışını saptamak, ortamın istediği yeni görevleri de doğru saptamayı getirdi. Yaşam ilerledikçe bu saptamaların doğruluğu ve önemi giderek daha iyi açığa çıkıyor. Bu saptamalarla örgütün, yaşamı daha iyi izleme yönünde aldığı dönemeçte dökülenlerin bugünkü durumu da gerçekleri daha iyi açığa çıkarmaya yarıyor.

Günün görevleriyle bağlı olarak televizyonda yapılan iki yayın, halk arasındaki başkaldırı eğilimine başarıyla sözcülük etmiş ve bu eğilimi daha da geliştirmiştir. Merkez Komitemiz, birincisinden çok daha güçlü ve yaygın olan 30 Ağustos yayınını yapan yoldaşları da kutlar, onlara "elinize sağlık yoldaşlar" der.

Bu yılı verimli ve başarılı yapan en önemli olay 5. Kongre'nin toplanması olmuştur. Katılımıyla, işleyişiyle, yaptığı değerlendirmeler ve aldığı kararlarla büyük bir adım oluşturan kongreyle parti nitel bir sıçrama geçirmiştir. Bugün, kendisini bekleyen görevleri yerine getirmek için çok daha yoğun ve enerjik bir çalışma yürütmektedir.

5. Kongremizin yapılmasıyla, iki 5. Kongre ve iki TKP ortaya çıkmıştır. Her iki kongrenin ve partinin karar ve eylemlerinin içeriğine şöyle bir göz atmak, hangisinin komünist olduğunu hangisinin olmadığını çok açık göstermektedir.

Menşevik kongre, Marksizme bağlı, savaşkan bir komünist partisi yaratmada bir adım olmadığı gibi, Türkiye'de alevlenen demokrasi kavgasında hegemonyayı burjuvaziye kaptırmak için ne gerekiyorsa o yönde kararlar aldı. Menşevik TKP'nin çalışmasının, eylemlerinin içeriği de aynı yöndedir. Menşevik yönetimin amacı o TKP'yi burjuva demokrasisine eklenti yapmaktır.

TKP-*İşçinin Sesi*'nin 5. Kongresi ise tam tersine savaşkan bir komünist partisi yaratmada büyük bir adım olmuş ve alevlenen demokrasi kavgasında hegemonyayı burjuvaziye bırakmamak için ne gerekiyorsa o yönde kararlar almıştır. Partimizin eylemlerinin içeriği de aynı yöndedir.

Menşevik TKP, TKP adıyla komünist olmayan niteliği arasında giderek büyüyen bir çelişki içinde çırpınmaktadır. Menşevik partide daha hâlâ inançlı komünistler vardır. Bu yüzden, partinin içinde çırpındığı çelişki sık sık krizler biçiminde açığa çıkmaktadır.

Bugün yine bu krizlerden biri yaşanmaktadır. Kenara itilmek, tasfiye edilmek istenen çok sayıda yoldaş vardır. Bu yoldaşlar, komünizm için savaşmaya kararlıysa, onların yeri eninde sonunda TKP-*İşçinin Sesi*'dir. TKP'nin, adına yaraşır komünist kimliği TKP-*İşçinin Sesi*'nde yaşamakta ve gelişmektedir. Bunun böyle olduğu, partimize yönelik son saldırı kampanyasıyla da bir kez daha açığa çıkmıştır.

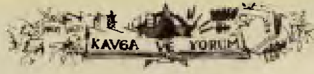
Burjuvazinin ve oportünizmin tüm saldırılarına karşı yanıtımız demokrasi kavgasında devrimci, sınıf kavgasında komünist sesimizi daha da yükseltmektir.

Bununla bağlı olarak, tüm Avrupa örgütlerimizden, her birim, her üye, günlük görevlerinin yanısıra, Türkiye'deki örgütlerimize, yoldaşlarımıza ne katkı yapabilirim diye düşünmekle, bu bakış açısıyla çalışmakla yükümlüdür.

Yine aynı amaçla bağlı olarak, tüm örgütlerimiz bu yılki özveri taarruzunu, geçen yıllardan da daha üstün bir başarıyla tamamlamakla yükümlüdür.

Özveri taarruzu hem büyüyen görevleri yerine getirebilmek için gerekli kaynaklar açısından, hem de geniş yığınların burjuvazinin çıkarları için zorla özveri yapmak zorunda bırakıldıkları bu ağır koşullarda, onlara devrimci özverinin anlamını, devrimci savaşımın devrimci özveri temelinde yükselebileceğini, yalnız sözle değil, somut örnek olarak anlatmak, canlandırmak açısından büyük önem taşımaktadır. Örgütümüz öneminin bilincine vardığı her türlü yükümlülüğü bugüne dek hep başarıyla yerine getirmiştir. Bu özveri taarruzunu da üstün başarıyla tamamlayacaktır.

TKP-*İşçinin Sesi*
Merkez Komitesi

R. Yürükoğlu

65. yıl konuşması

Yoldaşlar, partimizin 65. kuruluş yıldönümü hepimize kutlu olsun.

Türkiye Komünist Partisi 65 yıl önce doğdu. Hepimizin birazını bildiği çok ihanet gördü. Sık sık da başını tutanlar onun yüce amaçlarına ihanet etti. En başta bu nedenle, bizim kuşağımız geçmişten çok az şey devraldı.

Bugün partimizin tarihinde iyi, güzel ne varsa alan ve büyüten, kötü çirkin ne varsa reddeden ve yok eden bir oluşum gelişiyor. 65 yaşındaki TKP kabuk değiştiriyor. 65 yaşında ama 1985'de 5. Kongre ile yeniden doğdu. Bu anlamda hepinizi bir daha kutlarım.

Bu yıl kısa konuşacağım. 5. Kongre döneme ve görevlerimize ait herşeyi söyledi. Bize düşen, kongremizin koyduğu hedefleri gerçekleştirmektir.

Faşist rejimin çözülmesiyle onun yerini alan gerici rejim de çözülüyor. Kitaptaki cümlelerle yinelersek, bu çözülme belki devrimcilerin gönlünün istediği denli hızlı değil ama herhangi bir sürecin olabileceği denli hızlı.

Bu bir yılda Türkiye'nin toplumsal, siyasal ortamı kökten değişti. Burjuva siyasal çevrelerinin artık hiçbir kesimi 12 Eylül'ün *açıkça* ve tam olarak yanında duramıyor. MDP, Halkçı Parti gibi sahte muhalefet partileri liderlerini değiştirerek icazet görünümünü atmaya çalışıyorlar. Eski siyasetçilerin, üzerlerinde siyaset yasağı olanların çıkışları anayasayı ve yasaları deldi. Evren alttan alıyor. Tüm muhalefet partileri, bu kışa "gerçek muhalefet" yapmak üzere giriyor.

Daha önce böyle davranmıyorlardı. Şimdi neden böyle davranıyorlar? Çünkü yoldaşlar, burjuva siyasetçisi pragmatiktir. Burjuva siyasetçisi halkın nabzını çok iyi elinde tutuyor. Ve görüyor ki, bu rejim halkımızın istemlerine, özlemlerine tamamen ters düşmektedir. Halkın bu rejime verdiği destek yoktur.

Burjuva siyasetçileri doğal olarak halkın konumunu iki amaca birden alet ediyorlar. Birincisi halkın desteğini arkasına alarak başa gelmekse, ikincisi ve asıl önemlisi halkın tepkisinin sözcülüğünü kaparak patlamaların önüne geçmektir.

Çözülmeyi denetimde tutabilmek, dizginleyebilmek için çeşitli yollar geliştiriyorlar. Bunların arasında üç tanesine dikkat etmek gerekir. Bunlardan birincisi, SODEP ile Halkçı Parti'nin, Doğru Yol'la MDP'nin birleşmesiyle parlemento dışındaki iki partinin parlementoya çekilmesi oyunudur. Evren bildiğimiz gibi başlangıçta SODEP'in ve DYP'nin herhangi bir açık kapıyı kullanarak parlementoya katılmalarına karşıydı. Şimdi bu birleşmeleri onayladığını gazeteler yazıyor. Bu durum bir yanıyla faşizm sonrasında yerleştirmeye çalıştıkları rejimin de, yaşamın gerçekleri karşısında nasıl çarpılıp değiştiğini gösteriyor. Fakat bir yanıyla da, çözülmeyi yavaşlatmak, rejimi meşrulaştırmak, bu partileri parlemento içine çekerek iyice ehlileştirmek, daha ehlileştirmek, daha da ehlileştirmek amacını güdüyor.

Bu dönemde geliştirilen ikinci önlem, parti ve örgüt düşmanı burjuva sosyalizmine özgürlük tanımaktır. Devrimci çevreler için, Marksizmin parti fikrine, komünist partisine karşı olan, sol görünümlü, 12 Eylül'den önce keskin yazılar yazmış ama faşist dönemde ülkede legal yaşadıkları halde kıllarına dokunulmamış bir çevre kullanılıyor. Bu çevre dört renkli, bol resimli dergilerle en bayat, en soysuz fikirleri, en yeni, en "batılı", aynı zamanda en Türkiyeli sentezler olarak ortaya sürüyor. Bu gerçekten icazetli çevre, okullarda öğrenci derneklerini kurma savaşımını küçümsemeye, işçilerin sendikal savaşımını engellemeye çalışıyor. İğrenç amaçlarına uygun düşen bir halk dalkavukluğuyla en yoz müzikleri, en yoz sinema artistlerini "halk seviyor" gerekçesiyle yüceltiyor. Günün ilgi çeken nesi varsa kullanıyor. Öyle ki, *Milli Gazete*'de bile yazılar yazıyor. Devrimcileri finans kapitalle "tarihsel uzlaşma"ya çağırıyor. Tüm bunları yaparken ısrarla sürdürdüğü tek şey, varlığının da tek amacı olan, parti düşmanlığıdır. Gençliği Marksçı-Leninci yoldan uzaklaştırmaktır. Böyle olduğu için de, bu burjuva sosyalistleri çözülme sürecinin raydan çıkmasını istemeyen en gerici çevrelerin birer piyonu durumundadırlar.

Üçüncü olarak sendikal birliği engelleme ve parçalama. Burjuvazinin hain planlarından biri de işçi sınıfımızın sendikal birliğini parçalamaktır. Biliyorlar ki, Türkiye'nin koşullarında, Türk-İş'te sağlanmış bir sendikal birlik bugün belki sınıf uzlaşmacılığına da yarasa, yarın atom bombasıdır, en dehşetli silahtır.

Tercüman gazetesi bizi hedef aldığı son yayınlarında, bu bölme çabalarına destek veriyor. Komünistler Türk-İş'te birlik istiyor, diyor. Öyleyse, "Türk-İş'ten ayrılmak isteyenler komünist değildir, bu fikir kötü değildir" anlamına varıyor.

Çözülmeyi denetimde tutmak için başvurulan bu ya da göremediğimiz başka önlemlerin hiçbirisi sökmeyecektir. Bir kere, DYP ve SODEP'i parlemento içine çekerek burjuvazinin iç çelişkilerini yumuşatma oyununun sökmeyeceğini Demirel'in ve DSP'nin tutumu gösteriyor. İkincisi, parti fikrine düşman burjuva sosyalistleri, burjuva soludur. Yığın hareketleri kaçınılmaz olarak yaklaşıyor. İlk yığın hareketleri ile birlikte bu burjuva sosyalizminin nasıl eriyip yok olduğunu göreceğiz. İşçi sınıfımızın sendikal birliğine gelince. Kapitalizm koşullarında işçi sınıfının bölünmüşlüğünün bitmeyeceğini biliyoruz. Ama bu birliği ağırlığıyla sağlamanın, savaşın sonunu belirleyecek unsurlardan biri olduğunu da biliyoruz. Türkiye işçi sınıfı bugün olgun ve deneyimli bir sınıftır. Bu çabaları boşa çıkaracağına inanıyoruz.

Yoldaşlar, bir yıl içinde Türkiye bambaşka bir yere geldi. Bugün artık Türkiye ortamı çok daha kolay görülüyor. Bir yıl önce faşizm çözüldü dediğimiz zaman, menşevikler ve benzerleri "orijinallik merakı" dediler. "Orijinal görüşlerle örgütü ilerletme sevdası" dediler. Şimdi bunların üzerinden bir yıl geçti. Soralım bakalım, hangisi orijinallikti? Bugünkü Türkiye'ye, böyle bir ülkeye faşist demek, işte bu en büyük orijinalliktir! Hem de Marksizme yabancılığın, hatta derinden düşmanlığın yaptırabileceği bir orijinalliktir.

Yoldaşlar, faşizmin çözüldüğünü görmemek, böyle bir ülkeye faşist demek orijinalliği aynı zamanda *Türkiye devrimci hareketinin derin yapısal bozukluğunu* da bir kez daha gözler önüne serdi. Tabandaki militanların savaşkanlığını bir yana bırakırsak, Türkiye devrimci solu, küçük burjuva yarım da diyemeyeceğim çeyrek aydınlarının sultası altındadır. Tabanda devrim için her özveriyi göğüsleyebilen devrimci yığınla var. Deneyim ve birikimleri arttıkça, bu çeyrek aydınları silkeleyip atacaklar. Ama bugün böyle. Devrimci hareket üzerinde küçük burjuva aydını bile olamamışların sultası var. Bu durum devrimci hareketimize belli başlı dört özellik getiriyor.

Birincisi, bu küçük burjuva çeyrek aydınlar Marksizmi bilmiyorlar. Bildikleri kadarıyla da yarım yamalak, birbirinden kopuk kalıplar halinde biliyorlar. "Devrimci teori olmadan devrimci pratik olmaz" gerçeği Türkiye'de çok güzel görünüyor. Yine hatırlatalım: Türkiye'de finans-kapitali, devlet-tekel kapitalizmini, emperyalizm aşamasını, devrimci durumu, faşizmi, faşizmin çözüldüğünü göremeyen bu yöneticiler, devrimci potansiyeli bir daha, bir daha kırdırmaktan başka ne yapabilirler?

İkincisi, bu küçük burjuva çeyrek aydınlar yaşamı izlemeyi de bilmiyorlar. Kafalarındaki kalıplar buna da engel oluyor. Oysa Türkiye'nin bugününü anlayabilmek için sağlam bir sağduyu büyük ölçüde yeterlidir. Herşey gözler önünde.

Sonra bu yöneticilerin büyük çoğunluğunda "saygıdeğerlik" hastalığı var. Mesajlar, protokoller, kutlamalar, sonuç bildirgeleri, vb... "Önemli insan" pozları var.

Dördüncü olarak, bunlar yaşamı izlemeyi, onun gösterdiği teorik genellemeleri yakalamayı bilmiyorlar ama, bunların büyük çoğunluğunda günlük çıkarları konusunda son derece ilkesiz bir pragmatizm var. Günlük çıkarlarını iyi biliyorlar.

Bu küçük burjuva özellikler dalga dalga devrimci hareketin bütününe yayılıyor ve harekete *bugünün en büyük tehlikesini* taşıyor. Bu tehlike devrimci hareketimizi ipotek altına koyma tehlikesidir. Komünist partisini kendi devlet politikaları içinde bir dostluk derneği gibi değerlendiren geleneksel yaklaşımların yanına son yıllarda bir de Suriye, Irak, İran, Libya gibi ülkeler eklendi. Sorarsanız, bunlara "proleter enternasyonalist yardım" deniyor. Bilmediğimiz ne kadar çok "proleter enternasyonalist"(!) ülke varmış bu dünyada!

Komünistler gerçek proleter enternasyonalizminin değerini çok iyi bilirler. Ne var ki, şu ya da bu devletin o günkü erk yapısınca belirlenen geçici çıkarları uğruna "önerilenler" proleterya enternasyonalizmi değildir. Proleter enternasyonalizmi dünya devriminin ve ülkemiz devriminin çıkarlarını, devrimimizin dünya ve ülke gerçeklerinden çıkan bağımsız gelişim yolunu ipotek altına almaz. Bugün devrimci hareket için en büyük tehlike budur yoldaşlar. İpoteği engellemek, devrimin bağımsız yolunu korumak, güçlendirmek, herkese, herşeye karşı güçlendirmek, yine komünistlere düşüyor. Devrimimizin, dünya işçi sınıfının ve dünya devriminin çıkarlarından bağımsızlığını değil, şu ya da bu kesimin geçici ve kesimsel çıkarlarından bağımsızlığını gözbebeğimiz gibi korumak temel görevimizdir.

Türkiye solunun bu özetlediğim durumu, ara dönemin özellikleri üzerine oturunca, bu döneme devrimci hareketi bekleyen ikinci tehlike de büyük ölçüde ortaya çıkıyor. Önce ortamın özelliklerini hatırlayalım. Giderek genişleyen ama gerçek anlamda devrimci propagandaya hâlâ kapalı legal olanaklar. Yığın eylemlerinin yokluğu. Sola dönük çevrelerin 12 Eylül yenilgisinin ve terörünün şokunu henüz atlatamamış olması. Çok sayıda tövbekar, yılgın, "bu böyle olmaz" diyenin ortalıkta var olması. Ortamın bu özelliklerini, devrimci hareketin yukarıda değindiğim yapısal bozukluğu ile birlikte düşündüğümüz zaman, bu dönemde burjuva sosyalizminin ve menşevik oportünizminin güçlenmesi için son derece elverişli koşullar olduğunu görürüz.

Menşevikler açısından 1973-74 yıllarına benzer bir durum var. Yalnız menşevikler bugün 73-74'den daha avantajlılar. O günlerde çok az sayıda örgüt, çok az sayıda partili vardı. Bugün öyle değil. Yılgınlık psikolojisini, yılgınları bugün daha geniş toparlayabilme şansları vardır. Bu büyük avantajları yanında bazı dezavantajları da var. Bunların birine biraz ileride değineceğim.

Bu dönemde bu iki eğilimle savaşımı yeniden yükselteceğiz, yeniden hızlandıracağız. Ve anlatacağız ve göstereceğiz ki, devrim için savaşmayana komünist denmez.

Devrim için savaşmayana komünist denmez ama devrim için *doğru* savaşmayana da komünist denmemelidir. Bu konuda da iki örnek vermek istiyorum.

Birincisi, ki bunu artık açıkça söyleme zamanı geldi geçiyor, Kürt komünistlerinin tutumudur. Yıllardır Türk komünistlerinin yapması gerekeni söylerler, onların geçmişini şövenlikle suçlarlar. Bunda hakları vardır. Türkiyeli komünistlerin geçmişi şövenizme bulaşmıştır. (Fakat *İşçinin Sesi*'nde böyle birşeyi hiçbir zaman bulamamışlardır, bulamayacaklardır.) Tarihten gelen bir haklılıkla ezen ulus komünistinin görevini sürekli beynimize çakarlar. Biz bundan gocunmuyoruz. Kimse bize hatırlattığı ya da hatırlatmadığı için görevlerimizin peşinde değiliz. Ezen ulus komünistinin, ezilen uluslara ikircimsiz, koşulsuz ayrılma hakkını, ayrı devlet kurma hakkını savunması ge-

rektiğini gayet iyi biliyoruz ve pratiğimizde de bunu ilk günden beri uyguluyoruz. Peki, yoldaşlar işin bir de öteki yanı var. Ne oldu ezilen ulus komünistinin görevine? Neden bundan hiç konuşulmuyor? Ezilen ulus komünistinin de, tüm ulusların özgür ve gönüllü birliğini savunması, bunu aktif propaganda etmesi, bir devlet içinde her ulustan işçilerin bir tek komünist partisinde birleşmesini aktif propaganda etmesi gerektiğini Marksizm söylüyor. Komünistler, küçük "ulusal" devletlerden değil, olabilen en geniş, gönüllü birliklerden yanadırlar diyor. Neden ezilen ulus komünistinin görevleri hatırlanmıyor? Bugün bunları hatırlatmanın zamanıdır.

Kürt komünistlerine ilişkin olarak iki şey daha söylemek istiyorum. Son zamanlarda bu çevrelerde "devrimci intikam" diye bir kavram çıktı. "Devrimci intikam" kavramı hangi Marksizmde var? İntikamın hiçbir zaman devrimcisi olmaz. İntikam her zaman gerici bir duygudur, komüniste yabancı bir duygudur.

Bir de son zamanlarda, "Kürdistan'da militanın kişiliği" diye bir sorunla ilgileniyorlar. Evet, Kürdistan'da militanın kişiliği diye bir sorun vardır. Dahası, tüm Türkiye'de militanın kişiliği sorunu vardır. Ne var ki, bu onların anladıkları anlamda bir sorun değil, proleterleşme ve komünistleşme sorunudur.

Doğru savaşmama konusunda vermek istediğim ikinci örnek, son aylarda yine nükseden "komünistlerin birliği" fikridir. Bu fikri de iyi tanıyoruz. Toplumsal yaşamda her beklenmedik dönemeç devrimci harekete yeni bir yaprak dökümü getiriyor. Ağaçlardan kopan, ortalıkta uçuşmaya başlayan bu yapraklar, yeniden "yeşillenebilmek" umuduyla, komünistlerin birliği fikrine sarılıyor. Bu, gerçek komünist birliği değil, rüzgara kapılmış uçuşan cins cins yaprağın toplaşması fikridir. Böyle cins cins yapraklardan komünistlerin birliği çıkmaz, çıksa çıksa iyi humus çıkar.

Komünist partisinin bölünmez birliği! İdeolojik, teorik, siyasal saptamalarda ve örgüt anlayışında birlik. İşte komünistlerin birliği. Bizim anladığımız birlik budur.

Geçen yılki 10 Eylül toplantısının ardından, Marksizme, devrimcilik onuruna, partimize karşı bildiğiniz kara başkaldırıyı örgütleyen Karadağ da son aylarda bu tellerden çaldı.

Tarihte bir söz var: "Her Romalı askeri Romalı değildi" diyor. Biz her parti üyesinin gerçek komünist olmadığını geçirdiğimiz gericilik yıllarında iyi öğrendik. Bunların bazıları hatalı seçim olmuş, partiye alınmaması gereken insanlarmış. Sonra insanlar zaman içinde değişebiliyorlar. Gerçek bir komünist olabilmek için bilimsel sosyalist dünya görüşü gerekiyor. Dünyayı değiştirmek kararlılığı gerekiyor. Bunların yanısıra bir de gerçek insan olmak gerekiyor.

Parti yıkıcılığına heveslenenler bize Avrupa'da zarar verdiler. Türkiye'de yaprak kımıldamadı, kımıldamazdı, kımıldamaz. Ama Avrupa'da zarar verdiler ve hatırlarsanız o gün söylediğim gibi asıl olarak da mali açıdan zarar verdiler.

Şimdi bir de kendilerine bakalım. Büyük iddialarla, "en gerçek" komünist partisini kurma amacıyla çıktılar. Ne oldu bu bir yılda? Ancak ve ancak ideolojik, örgütsel ve taktik konularda oportünizmin birbirinden ayrılmayacağını kanıtlayabildiler. Bir yanda oportünizm, öte yanda devrimci tutum, yok böyle birşey. Oportünistsen ideolojik, örgütsel ve taktik konularda oportünistsin. Karadağ'ın son bir yılı bu gerçeği bir kez daha kanıtladı. Kendisinin partiden attığı insanlara gazetesinde yer verdi. Bizim aramızdan faşizm çözüldü dedik diye, "hayır faşizm çözülmedi" bayrağını dalgalandırarak ayrıldı, hiçbir zaman faşizm gelmemiştir diyen bir örgütle birleşme görüşmeleri yaptı! Bunlar, oportünizmin gerçekten ideolojik, taktik ve örgütsel konularda bir bütün olduğunu gösteriyor. Ve bugün Ankara'daki yoldaşlarımızın onlara taktığı adla ***Kurtuluş Yolu*** değil, ***"Kayboluş Yolu"*** olduklarını gayet iyi görüyoruz.

Şunu da ekleyelim ki, içten ve açık bir özeleştiri yaptıkları, düşünce sistemlerini düzeltmeyi kabul ettikleri takdirde bu insanlara partimizin kapısı her zaman açık olacaktır.

Bize gelince, "faşizmin çözülüşü, *İşçinin Sesi*'nin de çözülüşü oldu" dediler. Öyle mi oldu? *"İşçinin Sesi*'nde kriz olmaz" derken abartma mı yapmışız? Gözboyamaca mı, kandırmaca mı yapmışız? Hayır, tam tersine, 1985 partimiz için verimli ve başarılı bir yıl oldu. Bu başarılar arasında 4 tanesi gerçekten dikkate değerdir.

Birincisi ve daha sonraki başarılarımızı da hazırlayan temel neden, faşizmin ortadan kalkışını saptayabilmemiz oldu. Ortamı doğru değerlendirince ortamın istediği yeni görevleri saptayabildik, ona göre kendimizi hazırlayabildik, ona göre çalışmalarımızı ilerletebildik.

İkinci başarı, Avrupa'yı ilgilendiriyor belki ama söylemeye değer. Likidasyon sevdalılarını, sağ ve lümpen unsurları gerçek bir bozguna uğrattık.

Üçüncüsü Türkiye tarihinde ilk kez, televizyonda iki korsan yayın yaptık. İkincisi birincisinden kıyaslanmayacak kadar geniş ve çok daha net duyulan bir yayın oldu. İkinci yayının dinlendiği yerler Kasımpaşa, Taksim, Tepebaşı, Galatasaray, Kurtuluş, Harbiye, Maçka, Nişantaşı, Şişli, Osmanbey, Mecidiyeköy, Vatan Caddesi, Aksaray, Karaköy. 1965'lerden beri, böyle durumlar olduğu zaman oportünistlerden dinleriz hep, "aman yapmayın, provokasyon olur, aman yapmayın, faşizm gelir". Çok merak ediyorum şimdi ne diyecekler? Onlara göre faşizm var, nereye gelecek? Bakalım ne diyecekler?

Bir de menşevikler "bir çanta, bir adamla bu işler olur, gayet basit" diyorlar. Adam çantayı bir yana koyup gidiyormuş. Çanta da yayını yapıyormuş. Peki ama yoldaşlar, bir soru var burada. Çanta nerede? Çanta nerede gerçekten, çünkü yayının yapıldığı yer 3-4 dakikada saptanabiliyor. Neden bulunmuyor bu mübarek?

Geçtiğimiz yılın başarıları arasında en önemlisi de yoldaşlar, 5. Kongremizin toplanması oldu. En başta katılım, ne denli demokratik bir kongre olduğunu kanıtladı. Gerçekten, dünya komünist hareketindeki illegal partilerin durumlarını bilenler için kongrenin rakamları şaşırtıcıdır. Kongrenin çalışmaları büyük bir adım oldu. Kongrenin kararları da, ne denli önemli olduğunu ilerideki yıllarda daha iyi gösterecektir.

Bu kongreyle beraber, şimdi şöyle bir durum var: İki kongre, iki parti var.

İki kongre, neden İşçinin Sesi'nin kongresi? Hiçbir yönüyle, toplanış ve çalışma biçimiyle bile menşevik kongre Marksizme bağlı, savaşçı bir komünist partisi yaratmada bir adım olmadı. O kongreyle beliren belgi bunu çok iyi anlatıyor. O kongreden sonra şu belgiyle çıkıyorlar: "Demokratik Türkiye, daha güçlü TKP!"

Türkiye kimin eliyle demokratik olacak? TKP eliyle olmayacağı belgiden okunuyor. Türkiye burjuvazi eliyle demokratik olacak ve o ortamda da TKP daha güçlü olacak. Belgileri söylüyor, demokratik Türkiye, daha güçlü TKP. Görülüyor ki, menşevik kongre TKP'yi burjuva demokrasisinin bir eklentisi yapmıştır.

TKP'nin gerçek 5. Kongresi ise partiyi Marksizm-Leninizm yolundan gerçek bir savaş aygıtı yapmada dev bir adım olmuştur. Bizim belgilerimiz, *"demokrasi için devrim, devrim için demokratik savaşım"* ve *"devrim için Türkiye'nin gereksinimi parti"*dir.

İki parti, neden TKP-İşçinin Sesi? Bu noktada uzun söze gerçekten gerek yok, hele bu salon için hiç gerek yok. Yalnız *Atılım*'ın 15 Ağustos 1985 tarihli sayısında yer alan, partimizin 65. yıldönümüne ilişkin yazıdan bir cümle okuyacağım. Seçilmiş sözcüklere dikkat etmenizi rica edeceğim. Okuyorum: *"Atalarının* böyle bir parti yarattığını düşünen her bilinçli *Türk* işçisi, *Kürt* işçisi, Türkiyeli her emekçi *Türk* olmaktan, *Kürt* olmaktan, Türkiyeli olmaktan büyük bir *ulusal gurur* duymaktadır." Bir komünist partisi herhalde ancak bu denli düşebilir, herhalde bu en dibidir.

Yalnız yoldaşlar, menşevik partinin içinde çok sayıda namuslu komünistin hâlâ varolduğunu unutmayalım. Ve yine unutmayalım ki, devrimci hareketteki öteki örgütlerden farklı olarak, onlar da bizim gibi parti terbiyesiyle yetişmişlerdir. Ve *onlar orada oldukça o partide krizler eksilmeyecektir.* Bunu 1977'den beri söylüyoruz, olaylar da kanıtlıyor. Bugün menşevik partide yeni bir kriz yaşanıyor. Belçika, Danimarka, İsveç, Hollanda, Almanya örgütlerinde gelişen devrimci başkaldırı ve buna yanıt olarak getirilen tasfiyeler bu yeni krizin kendisi değil başlangıcıdır, habercisidir.

Biraz önce, yaşadığımız ara dönemde oportünizme büyük bir fırsat var ve bu kez 1974'den daha avantajlılar demiştim. İşte dezavantajlarından bir tanesi de bu yeni girdikleri krizle birlikte ortaya çıkıyor, onun içinde anlaşılıyor. 1974'lerde partinin başında İ. Bilen vardı. İdeolojik görüşleri bir yana, yaşıyla, deneyimiyle, zekasıyla, partide gerçek bir otoriteydi. Bugün ise Haydar Kutlu denilen kimliksiz bir insan var. Bu önemli bir dezavantajdır. Parti içinde disiplini, otoriteyi yerleştirebilmede önemli güçlüktür.

Yoldaşlar, menşevik partinin ve bizim 1978'den bu yana geçirdiğimiz gelişim birşeyi çok iyi ortaya koyuyor: Komünist partisinin kendisini herkesten ayrı koymasının, ve ama bunu doğru bir platformda yapmasının önemini. Yaşadığımız 7 yılın en önemli bir dersi budur. Menşevikler "birlik" adına ne zaman birşeyler yapsalar ve özellikle ne zaman TİP'le yakınlaşsalar, bundan zararlı çıkmışlar, özellikle de nitelikli kadro kaybetmişlerdir. İçine girdikleri bu son kriz de, doğrudan TİP yakınlaşmasının sonucudur. *İşçinin Sesi* ise ne zaman kendisini öteki güçlerden başarılı biçimde ayırmışsa güçlenmiştir.

Türkiye devrimci hareketinde çok şeyi ilk söyledik. Bunun sıkıntısını göğüsledik. Ve ardından yararını kucakladık. Üç dört kişi ile başlayıp, 14 komite ile kongre yapabilen bir parti olmamızın, kurda kuşa yem olmamamızın önemli nedeni budur.

Faşizmin çözülüşü saptaması ile bu süreci biraz daha sancılı yaşadık, çünkü bu görüş, devrimci hareketin genel dokusuna, inançlarına, önyargılarına, saplantılarına ters geliyordu. Sonra süreç herkesin kolayca görebileceği gibi değil, yavaş gelişiyordu. Ve de partimiz içindeki oportünist yıkıcılıkla birleşmişti. Böyle olduğu için biraz daha sancılı geçti. Fakat bugün kucaklayacağımız yararlar da daha fazladır. Devrimci hareketin düşünen, bir daha yenilgi görmek istemeyen kadroları, düne oranla kıyaslanmayacak denli fazladır. Sonra mızrak artık çuvala değil, sirk çadırlarına sığamayacak kadar büyümüştür. Bugün böyle bir ülkeye faşist diyebilmek için tek kelimeyle dengesiz olmak gerekir. Ve buna rağmen devrimci örgütlerin büyük çoğunluğu hâlâ yanlışta ısrar ediyor, daha hâlâ faşist diyor. Böyle olduğu için de yoldaşlar, sıkıntının sonuçlarını çok daha iyi toplayacağız.

Geçtiğimiz yıl sıkıntılı oldu. Bunların üstesinden gelemeyen bir hareket ne yapacak? Bunların üzerinden geçtik ve ileriye doğru somut adımlar attık. Yerimizde saymadık, yerimizi korumadık, ileriye doğru adım attık. Ve görüyorsunuz, rüzgar döndü. Özellikle de Türkiye'den gelen haberler son derece sevindiricidir. Yalnızız. Yalnız yürüyoruz. Doğruda yalnız yürüyoruz. Tam da bu nedenle güçleniyoruz ve güçleneceğiz.

Yalnız bir ihtar hepimize. Dönen havadan rahatlamayalım, gevşemeyelim. Düşmanlarımızın, başta Evren olmak üzere — artık iyice tanış olduk — tırnaklarının kesildiğini sanmayalım. Provokasyonlar gelecektir, hem de yakınlarda gelecektir. Bunlara hazırlanalım, kongrenin önümüze koyduğu hedefleri gerçekleştirelim. Düşmana en iyi yanıt budur. Yine aynı çerçevede bu yıl özveri taarruzunu da *üstün* başarı ile tamamlamak zorundayız.

Yoldaşlar, bilirsiniz, taarruzlarda hep bir öncekinden daha üstün başarı hedefi koyarız. Bunu dışımızdaki çok kişi, örgütümüze yönelik bir propaganda olarak değerlendirir. Oysa bizler çok iyi biliyoruz ki bu gelişen bir örgütün gerçeğini yansıtan zorunlu bir yinelemedir.

Ülke dışındaki parti örgütlerine bu konuşmada tek bir mesaj var: Her yerde örgüte *"savaş hazırlığı ortamı"*nı getirin diyoruz. Nedir savaş hazırlığı ortamı? Bir ülke savaşa yaklaştığı zaman ya da savaşa girdiği zaman, tüm ekonomisi savaşa yönelir. Otomobil fabrikası ise tank yapar, elbise fabrikası ise kaput diker, ayakkabı fabrikası ise postal yapar. Herşey savaşa yönelir, tüm barışçıl üretimler dahil. Bizim de Avrupa'daki tüm örgütlerimiz aynı şekilde savaş hazırlığı ortamı içine girmelidir. Bundan şunu kastediyorum: Ülke dışındaki her parti örgütü, her birim, her partili günlük görevlerinin yanısıra, Türkiye'deki örgütlerimize, yoldaşlarımıza ne katkı yapabilirim diye düşünecek. Başarısı, başarımız bir de bununla belirlenecek. Bugün Avrupa'daki yoldaşlar için tek doğru çalışma, Türkiye'ye ne verebilirizi içine eklemiş bir çalışmadır.

Yaşasın Partimiz!
Yaşasın devrim!

Sosyal demokrasi ve oportünizmin akrabalığı eskidir

Emine Engin

II. Enternasyonal'e üye partilerin çoğunun adı "sosyal demokrat" idi. Savaşta kendi burjuvazilerinin yanında yer alıp şövenizme batan bu partilerin çöküşü II. Enternasyonal'i de çökertti.

Ad sorunu ve kan bağı

II. Enternasyonal'in çöküşünden iki yıl kadar önce, 1912'de, Rusya'da iki Rus Sosyal Demokrat İşçi Partisi doğmuştu. Biri Menşeviklerindi, adı RSDİP idi. Ötekisi Bolşeviklerindi ve onun da adı RSDİP (Bolşevik) idi.

Bu partilerden biri II. Enternasyonal'le birlikte çöktü. Başka ülkelerdeki partilerden bugünkü sosyal demokrat partiler türerken, Rusya'da devrimin olmasıyla bu partiden bugünkü sosyal demokrat tipte bir parti de türeyemedi. Bu parti, bugünkü anlamıyla sosyal demokrat olma hevesi kursağında kalarak öldü gitti.

Öteki parti, RSDİP (Bolşevik), hem kendisi o yıllarda bir sıçrama geçirdi, ilerledi, değişti, hem de III. Komünist Enternasyonal'in kuruluşuna öncülük ederek II. Enternasyonal'in çöküşüyle doğan durumu değiştirdi. Gerçekleşen değişikliklerden biri de komünist adının alınmasıydı.

Adı sosyal demokrat olan her partinin ille de çökmeyeceğini tarih gösterdi ama aynı tarih, çöken partilerin taşıdığı sosyal demokrat adıyla çöküş arasında tutarlı bir mantık bağı olduğunu da gösterdi.

Marks ve Engels, daha ilk baştan işçi sınıfı partisinin adını sonul amacıyla belirlemiş, komünist partisi demişlerdi. O tarihlerde onlar sosyal demokrat dediler mi, işçi-küçük burjuva karışımı nitelikli parti ya da çizgileri kastediyorlardı ve buna karşı işçi sınıfının bağımsızlığını savunuyorlardı. Gelgelelim, işçi hareketinin o günkü gelişmişlik düzeyinde, legal olmak vb. çeşitli gerekçelerle sosyal demokrat adı yerleşince, Marks Engels de fazla söz etmeyip sorunun çözümünü yaşama bıraktılar.

Yaşam bu yanlışı acı bir dersle göstermezse, o zaman zaten adın fiili bir önemi kalmıyordu, asıl önemli olan bir partinin eyleminin içeriğiydi. Yok yaşam acı bir ders verip de, adın da bir partinin eyleminin içeriği üzerinde etkili olabileceğini gösterirse, o zaman da bu her türlü sözden daha unutulmaz bir uyarı olacaktı. Böyle de oldu. 1917'de, komünizme inanan hiçbir parti, ad önemli değildir gerekçesiyle sosyal demokrat adını kullanamazdı. Çünkü artık o başka birşeyin, çöküntünün adı olmuştu. Bu yüzden Lenin, hem RSDİP için, hem Komünist Enternasyonal'e üye olacak öteki partiler için komünist adında ısrar etti.

Aradan on yıllar geçti. Bu süre içinde, çöken II. Enternasyonal'in sosyal demokrat partilerinden, işlevleri ve amaçları işçi sınıfını burjuvazinin eklentisi yapmak, işçi sınıfının bağımsızlığını sürekli çökertmek olan bugünkü sosyal demokrat partiler türediler. Marks ve Engels, sosyal demokrat dediler mi işçi-küçük burjuva karışımını kastediyorlardı ama o zaman burjuvazi daha hâlâ iktidar mücadelesi veriyordu, küçük burjuvazinin konumu farklıydı, bugünkü gibi sınıf olarak yükselişinin önü tıkanmış değildi. Tarihsel gelişim içinde, işçi-küçük burjuva karışımında, o küçük burjuvazinin yerini bugünkü burjuvaziye bırakması doğaldı. Öyle de oldu.

Öte yandan, özellikle son on yıllarda, komünist partiler arasında II. Enternasyonal'in çöküşüne *benzer* bir çöküş başgösterdi. Rusya'da bugünkü anlamıyla sosyal demokrat olma hevesi kursağında kalarak ölen Menşevik RSDİP, komünist hareket içinde hortladı, kursağında kalan hevesini doyurmak için uğraşıyor. Bu uğraşın bugün ne gibi sonuçlar doğuracağı ülkeden ülkeye ve kuşaktan kuşağa değişir.

II. Enternasyonal artığı sosyal demokrat partilerin olduğu Batı Avrupa ülkelerinde, bu partiler çok yıpranmışlardır. Kapitalizmin krizlerinin yükünü işçi sınıfına yüklemede o denli büyük "başarılar" elde etmişlerdir ki işçiler arasında oldukça açık düşmüşlerdir. Bu ülkelerde siyasal yelpazede yeni bir ambalajla "yeni" sosyal demokrat partilere "gereksinim" vardır. Bazı ülkelerde "komünist" partiler bu gereksinimi giderme işlevi görmektedirler.

Gerçek sosyal demokrasi, sus payı olarak dağıtılabilecek emperyalist süper kâr kırıntılarından ayrı düşünülemez. Kaldı ki krizler ard arda geldi mi sosyal demokrasinin emperyalist ülkelerde bile maskesi düşüvermektedir. Yine de, bir Batı "buluşu" olarak sosyal demokrasi tüm kapitalist dünyada, özellikle de orta kuşak ülkelerinde kullanılmaya çalışılmaktadır. Ancak bu ülkelerde sosyal demokrasi bir türlü yerleşik, oturmuş bir görünüm kazanamamaktadır.

Emperyalizmin zayıf halkalarında burjuvazinin manevra alanının darlığı nedeniyle sosyal demokrasi de bir türlü yerleşip, oturamamaktadır. Sosyal demokrasinin işçi hareketi içine kök salamaması, onun sürekli bir arayış içinde olmasını getirmektedir. Bu yüzden de yıldızı parlayıp sönüveren, ad değiştiren, yeni kurulan, kapanan ve birbirine yedek olarak tutulan çeşitli sosyal demokrat partiler görülmektedir. Bu durumda komünist hareketteki hortlayan menşevizmin uğraşları nasıl sonuçlanabilir?

Zayıf halkalar arasında güçlenip emperyalistleşme köşesini dönenler çıkarsa, bu ülkelerde hiç kuşkusuz gerçek sosyal demokrasinin işlevine en baş aday oportünizme batmış "komünist" partiler olur. Halka zayıfken işçi hareketi içinde geniş taban tutmuş bu partilerin oportünistleri, halka güçlenince kolayca sosyal demokratlığa "terfi" edebilir.

Güçlenemeyip kopan zayıf halkalarda ise "maalesef" ne sosyal demokrasi ayağını gerçek anlamda yere basabilecek, ne de menşevik hortlak kursağında kalmış hevesini giderebilecektir. Bu ülkelerde devrim fırtınası sosyal demokrat bulutları kovalayacak, hortlayan menşevizmi ise yine hevesi kursağında gırtlaklayacaktır.

Ama bunun olamadığı ülkelerde, hortlayan menşevizm bazı boşlukları doldurmakta ya da doldurmaya aday olmaktadır. Gelgelelim, ad konusunda bugün top onların sahasındadır.

Bugün, içinde menşevizmin hortladığı "komünist" partiler sosyal demokrat işlev görme yolunda ilerledikçe, ad sorunu onların gündemine gelecektir.

Dünyanın komünizm istediği, komünizmin her pencereden dünya halklarını gözlediği bir ortamda, dönek partiler komünist adından "kurtulurlarsa", aldatma işlevlerinden ödün vermiş, geri adım atmış olacaklardır. "Kurtulmamayı" seçerlerse ise komünizmin çekiciliğini itiraf etmiş, yine geri adım atmış olacaklardır. Ayrıca "komünist" adı, içi ne denli boşaltılmaya çalışılırsa çalışılsın, yığınlarda ve üyelerde bir dizi çağrışım yaparak, nesnel olarak komünizm propagandası anlamı taşır. Komünistlikle ilişkiyi kesmiş partiler, "komünist" adını taşımayı sürdürürlerse, bu ada tutarlı bir içerik arayan üyelerin çıkmasından, kriz ya da en azından iç sorunlardan kurtulamazlar.

Buraya dek genel düzeyde söylediklerimizin ışığında, şimdi biraz da Türkiye'ye bakalım.

Türkiye'de kan bağı

Türkiye'de iki uçtan yol alan bir gelişme vardır.

Bir uçtan, sosyal demokrasi yerleşmek için çabalayıp duruyor. Bu çabalar içinde İsmail Cem'in öğütleri özel bir yer tutar. Cem, yerleşebilmek için Bernstein'a, Kautsky'ye doğru gerilere gitmeyi öğütlüyordu. Nitekim onun bu öğütleri tutuluyor. Tarihsel sürecin daha gerisine doğru bir yöneliş var. DSP bu yönelişin ürünüdür.

Avrupa sosyal demokrat partilerinin evrim sürecinde programları sınıf kavramından halk kavramına, buradan da ulus kavramına doğru değişmiştir. Bugün "ulusaldırlar"! DSP ise "ulusal" CHP'yi yadsımış, HP ve SODEP'i de çeşitli açılardan sollayarak, program taslağında çok daha net bir "emeğiyle geçinenler" demagojisine erişmiştir.

Avrupa sosyal demokrat partilerinin çoğu artık programlarında proletarya diktatörlüğüne dil uzatma gereksinimi duymayacak kadar uzak bir sağa gitmişlerken, DSP, program taslağında proletarya diktatörlüğüne dil uzatmaktadır.

Daha başka örnekler de verilebilir. Ama şu yeterince açık ki Türkiye'de sosyal demokrasi yerleşmeye çabalıyor ve bu çabalar içinde günün birinde Bernstein'ın kapısına dayanırsa hiç şaşmamak gerek.

Sosyal demokrasi bir uçtan Bernstein'ın kapısına doğru yönelirken, öteki uçtan menşevizm sosyal demokratlaşma çabaları içinde Bernstein'ın kapısını fiilen çoktan çalmıştır ama bunu henüz resmen dile getirmedi.

Bugün resmi TKP'de komünist olarak, bir adı, bir aylık dergilerinin kıyısında köşesinde özel olarak yaşamdan kopuk bir konumda yer verilen bazı doğru fikirler ve bir de bu partiden adına yaraşır komünist tutumlar bekleyen, komünizme hâlâ inaçlı bazı üyeleri kaldı. Sovyetler Birliği'ni savunuşu, bu biçimiyle komünistliğin bir ölçütü değildir zira İngiltere'de Britanya-Sovyet Dostluk Derneği de Sovyetler'i en az resmiler kadar ve onlar gibi savunuyor.

Böyle bir partiye komünist denebilir mi? Hiç kuşkusuz denemez. Hele ki asıl önemli gösterge olan siyasetinin ve eylemlerinin içeriği komünizmden tamamen kopmuş, neredeyse sosyal demokrat nitelik kazanmışsa hiç denemez! Resmi TKP bugün böyledir ve bu yolda da "ilerliyor".

Örneğin, *Atılım*'ın 1 Eylül tarihli sayısına şöyle bir bakınca komünist bir kimsenin tüyleri diken diken olur.

"Faşist" rejimin kökten tasfiyesi, 12 Eylülcü anayasanın iptali, halk adına(?) egemenliğin bütün siyasal partilerin özgürce katılacağı demokratik seçimlerle oluşacak olan parlamentoya geçmesi — bu hedefler, en geniş diktatörlük karşıtı güçlerin işbirliği için sağlam bir temelmiş. Bu güçler arasında da DYP ve SODEP var!

Buna göre, DYP ve SODEP, faşist bir rejimi kökten tasfiye etme yeteneğine sahip, 12 Eylülcü anayasayı iptal etmeyi isteyen, bütün siyasi partilerin "özgürlüğü"nden yana vb. partiler. *Atılım*'ın "özgür" seçimli parlamentoya girme hayallerini bir yana bırakalım, AP'nin devamı olan DYP, 12 Eylülcü anayasanın yalnızca birkaç maddesine karşıdır. Bunların ötesinde anayasayı savunuyor ve zaten bu anayasa 12 Eylül öncesinde Demirel'in sayıkladığı anayasanın ta kendisidir. Öte yandan SODEP, anayasada bazı değişiklikler savunmanın ötesinde birşey yapmıyor. Sonra, "TKP"ye özgürlük" konusunda, DYP buna açıkça karşı olduğunu söyledi, SODEP ise kıvırtan yuvarlak sözler etti. İlle de bu partileri olduklarından başka türlü göstermek neden?

Biz önceleri bunu ilerletme taktiği olarak yorumluyorduk. Ama şimdi, o tür ilerletme taktiklerinin iflası pratikte yaşandıktan sonra durum değişmiştir. Böyle, hem de sahte iltifatlarla bu partilerin ilerletilemeyeceği, tam tersine onları sergilemek gerektiği bugün sokaktaki insanın bile yaşamdan çıkardığı siyasal bir derstir. Artık *Atılım*'ın bu taktikleri, "ilerletme" gibi masum yanlışlara değil ancak işçi hareketini geriletme gibi bilinçi bir ihanete bağlanabilir.

Aynı *Atılım*'da bu partilerin, "geniş halk yığınlarının aktif eylemine yardımcı olma politikası" izleyebilecekleri de söyleniyor. Bu partiler, geniş halk yığınlarının aktif eylemine engel olmak, engel olamazlarsa başını tutup yanlış kanallara akıtmak için varlar. Varlık nedenleri bu olan partilere, tam tersi yetenekler yakıştırmak oportünizme bile değil, ancak sosyal demokrasiye yaraşır bir tutumdur.

Aynı *Atılım* "Türk Silahlı Kuvvetleri'ni kendi karanlık amaçlarına alet eden 12 Eylülcü generaller"den söz ediyor. Halkın arasında Türk Silahlı Kuvvetlerine bu denli kin birikmişken ve DYP bile militarizme karşı nutuklar atmak zorunda kalırken, bu kini yumuşatmak "TKP" adıyla halktan yana görünen bu sosyal demokratlara düşüyor!

Yine *Atılım*'da "aylardan beri Türkiye Kürdistan'ında süregiden askeri operasyonlar, sözde 'Türkiye'nin bütünlüğü' adı altında kanlı boyutlara vardırılmıştır" deniyor. Yani kanlı boyutlara vardırılmasa operasyonlara pek ses etmeyecekler. Ayrıca, sözde değil de gerçekten "Türkiye'nin bütünlüğü" konu olsa, kanlı boyutlara varmış askeri operasyonları bile alkışlayacaklar!

Atılım'ın bu çizgisi, bir süredir düpedüz sosyal demokratlaşmış olan *Türkiye Postası*'nda daha da sırıtıyor. 6 Eylül sayısında, Demirel'i geç de olsa, bugün ekmek ve hürriyet isteyen bir zat olarak gösteren, Refah Partisi'yle, soruna sağ sol ayrımı açısından bakılmaması gerektiğinde anlaşan bir ibret yazısı var.

Resmi TKP sosyal demokratlaşmaktadır. Parlamento hayalleri de, Yürükoğlu yoldaşımızın 10 Eylül konuşmasında belirttiği gibi, partiyi burjuva demokrasisinin aksesuarı yapma özlemleriyle bağlıdır. Burjuva demokrasisi gelsin, bu resmilerin büyük bir partileri olsun, saylavları, belediye başkanları, işçi aristokratlarından oluşan sarı sendikacıları olsun... Bu yüz karası gidişe karşı çıkanları şimdi tasfiye etmeye çalışıyorlar. Üstelik *Atılım*'ın 15 Ağustos tarihli sayısında da üstü kapalı olarak onları "küçük burjuva, kariyerist, yozlaşmış elemanlar" olmakla suçluyorlar. Bu suçlamayı yapanlar herhalde kendileri burjuvalaşmış, sosyal demokratlaşmış elemanlardır.

Bu elemanlar çeşitli hayaller kuruyor, çeşitli özlemler duyuyorlar ama, yazının başlarında da dedik, güçlenemeyip de kopan zayıf halkalarda bu elemanların sonu hüsrandır. Türkiye'de de öyle olacaktır. Hortlayan Menşevizm, Türkiye'de bir kez daha sosyal demokratlaşma hayalleri kursağında kalarak ölüp gidecektir. Sorun ölüm fermanı çıkmış bu gövdeden yaşamayı hak eden ve yaşama katkı yapabilecek hücreleri, komünizme inanan yoldaşları karşılıklı saygı, özveri, üretkenlik ve savaşkanlıkla belirlenen bir komünist çalışma içinde birleştirebilmektir.

KAVGA YORUM

İŞÇİNİN SESİ

ÇEK-AL

Bütün ülkelerin proleterleri birleşin!

Karkerên hemû welatan yekbın!

5(1). Kongre'nin yolundan komünist partisiyle silahlan!

Yıl:12, Sayı:291, 23 Eylül 1985

Dünya oportünistleri, Güney Afrika devrimiyle eylemli, gerçek bir militan dayanışma çağıracaklarına, "Mandela'ya özgürlük", "ANC'ye özgürlük" diye bağrışmaya başladılar. İşçi sınıfının ana sorunu legal partiye vb. kavuşmak değil iktidarı ele geçirmektir. Nitekim Mandela, Botha'nın "özgürlük" ikramını yiğitçe reddetmiş, "benim özgürlüğüm halkımın özgürlüğünden ayrılmaz" diyerek halkın davasını öne çıkarmıştır. Mandela'nın dediği gibi, Güney Afrika devriminin burjuvaziyle "görüşebileceği" tek konu vardır: İktidarın siyah çoğunluğa devri!

Dün Nikaragua Bugün Güney Afrika Yarın Türkiye

Cemile Çakmak

Biz bu yazıda, başlığın bugününü ele alacağız.

Zambia Cumhurbaşkanı Kenneth Kaunda, *Time* dergisinin yaptığı bir röportajda, Güney Afrika'da yaklaşmakta olan patlamanın yanında Fransız Devrimi bir okulun pazar pikniği gibi kalacaktır demiş.

Gerçekten de Güney Afrika'dan devrimci enerji fışkırıyor. Bu enerjiyi boğmak için her yol deneniyor ama ne baskılar, ne reformlar bu enerjiyi boğamıyor, tam tersine daha da güçlendiriyor. Olaylar, ayaklanmalar, boykotlar tırmanıyor ve yayılıyor.

Ayaklanmalar – çatışmalar

Soweto, Mamelodi ve Cape'de yüzbinlerce ilkokul, ortaokul ve lise öğrencisinin boykotları sürdü. Bunun üzerine hükümet yine orduyu öğrencilerin üzerine saldı. Soweto'da 900'e yakın öğrenciyi tutukladı. Papazların araya girmesiyle 13 yaşından küçük tutuklular serbest bırakıldılar. Ayrıca birlik komutanı, 10 yaşından küçükleri bir daha tutuklamamaya "söz verdi"! Cape'de ise çatışmalarda üç kişi öldü, 26 kişi yaralandı. Bu arada Mamelodi'de 175 okul, Cape'de ise 454 okul kapatıldı. Soweto'da okullar zaten kapatılmıştı.

Birleşik Demokratik Cephe UDF 4 Eylül'de Mandela'nın bulunduğu Pollsmoor Cezaevine bir yürüyüş düzenlemişti. Yürüyüşten birkaç gün önce Güney Afrika Öğrenciler Kongresi yasaklandı ve UDF'nin önde gelenlerinden melez papaz Allan Boesak, ayrıca UDF'ye bağlı çeşitli örgütlerin 27 yöneticisi tutuklandı. Boesak, Afrikaner yöneticilere "Adolf Hitler'in manevi çocukları" diyerek, "üzerimize koca bir baskı aygıtı sürecekler ama yürüyüş yine de yapılacak" diyerek zaten rejimi çok kızdırmıştı.

Güney Afrika'dan fışkıran devrimci enerjinin önemli bir göstergesi de, liderlerin tutuklanmasıyla çok sayıda yerel devrimci liderin hemen onların yerini doldurmasıdır. *Economist*'in deyimiyle "bu sürecin sonu yok gibi görünüyor" ve bu nedenle de başlar tutuklansa da "başsız gövde vurmaya devam ediyor." *(Economist*, 31 Ağustos — 6 Eylül, s. 15-16)

Nitekim tutuklamalar eylemi durduramadı. Yürüyüş Cape Town'dan başlayıp, 20 mil uzaklıktaki Pollsmoor Cezaevi'nde son bulacaktı. Ordu ve polis birlikleri zırhlı araçlarıyla yolları kestiler, yürüyüşçülerin toplandıkları yerlere saldırdılar. Athlone Stadyumu yakınlarında büyük çatışmalar çıktı. Başka bir yürüyüş kolu bir mil ilerlemişti ki orada ve ayrıca çevre semtlerde de çatışmalar oldu. Cape Town Üniversitesi öğrencileri Botha'nın evinin olduğu bölgede olaylar çıkardılar.

Yürüyüşçüler Pollsmoor'a varamadılar ama bu nedenle de bölgede ayaklanmalar başladı ve bir hafta sürdü. Bu süre içinde 31 kişi can verdi.

Yürüyüşçülerin Mandela'ya iletmek istedikleri ama elden iletemedikleri mesajı, tutuklanan Boesak'ın karısı yürüyüş günü akşamı, yasa dışı bir basın toplantısıyla duyurdu:

"Baskı ve zulmün duvarları çatlamaktadır. Bizim lider kabul ettiklerimiz mahpus olduğu sürece, sokaklarda ancak isyan olabilir."

Bu olaylarda can verenlerin biri de üç aylık bir bebekti. Can veren 31 kişiden 8'inin cenazesi Guguletu'da yapıldı. Ordu ve polis başka bölgelerden katılımı engellediği halde, cenaze büyük bir eyleme dönüştü ve 30.000 kişinin katıldığı bu eylemde, üstünde Mandela'nın resmi olan bayraklar açıldı, ANC Başkanı Tombo'dan makinalı tüfek isteyen pankartlar taşındı. Tabutlar da ANC bayraklarına sarılıydı.

Bu arada, ilk kez olarak siyahlar ve melezler Cape yakınlarında Kraaifontein adlı bir beyaz semte saldırdılar. Evlere taş, Molotof kokteyli vb. atıldı. Beyazlar silahlı oldukları için ateş ettiler. Bu fayda etmedi. Polis ve ordu birlikleri geldi. Kraaifontein ve civar semtlerde polis ve orduyla sokak çatışmaları oldu. Aynı sıralarda başka yerlerde de ayaklanmalar olduğu için polis ve ordunun hepsine birden yetişemediği açıklandı. Çatışmalar çok uzun sürdü ve semt savaş alanına döndü. Bu semtin 400 kilometre ötesinde Doğu Londra'nın beyazların oturduğu Amalinda semtinde de benzeri olayların olduğu söyleniyor. Bu olaylar beyaz semtlere saldırı zincirinin ilk halkalarıdır ve çok önemlidir. Nitekim beyazlar arasında büyük bir ürküntü yaratmıştır.

Çeşitli bölgelerde ayaklanmalar, protestolar, çatışmalar sürüyor. Yine Cape yakınlarında, komşusunu ziyarete gitmiş bir adamı polis durup dururken vurunca semt halkı ayaklandı. Bu sırada 10 yaşında bir çocuğun sol yumruğunu kaldırması üzerine kızan polis çocuğu öldürdü. Bunun üzerine ayaklanma daha da yayıldı ve Cape Town çapında, yüzde 100'e yakın katılımın sağlandığı bir genel grev-boykot yapıldı.

Her gün, her an şurada burada ayaklanma, çatışma oluyor. Pasifist, reformist savaşım biçimlerini savunanlar bile, bir yandan işler kendi yollarından ilerlesin diye çabalarken, öte yandan da yığınların gerisinde kalıp liderliği elden kaçırmamak için artık silahlı savaşımdan başka yol olmadığını açıkça belirtmek zorunda kalıyorlar.

Madenciler grevi

Madenciler grevi, görüşmelerin yeniden başlaması üzerine ertelenmişti. Görüşmelerde sendika yeni bir öneriyle gitmişti. Sendika üyelerinin %80'ini çalıştıran dev Anglo-Amerikan şirketi bu öneriyi kabul etti. Ancak öteki üç ana şirket öneriyi kabul etmediler. Bunun üzerine, sendika bu üç şirketin üç madeninde Eylül başında grev kararı aldı.

Grev, sendikayı da şaşırtan bir biçimde, bu üç şirketin yalnızca üç madeninde değil, işçilerin sendikaya üye olmadığı öteki dört madeninde de başladı. Böylece 30 bini aşkın işçi greve çıktı. Ancak, şirketler grevcileri işten atmaya, kaldıkları yurtlardan çıkarmaya ve yurtlarda yemek vermemeye, suları kesmeye başladılar. Kendi özel güvenlik görevlilerini ve polisi, orduyu grevcilerin üzerine salmaya başladılar. 1 Eylül'den 3 Eylül'e kadar, üç günde, 35 madenci tutuklandı, 14 madenci yaralandı ve yüzlercesi de işten atıldı.

Bunun üzerine sendika "yasal grevlerde grevcilerin işten atılmasına" karşı dava açtı ve grevi, davanın sonucu belli olana dek erteledi. Ancak sendikasız işçilerin de greve çıkmaları, üç madende grevi yasa dışında bıraktığı için, dava bu üç madenden atılan işçileri etkilemeyecek. Bu nedenle bir yandan da sendika atılan işçilerin işe geri alınması için görüşmeleri sürdürüyor.

Sendikanın yayınladığı bildiride de belirtildiği gibi, grev ve görüşmeler boyunca şirketler son derece kalleşçe davrandılar. Grevcileri işten atmayacaklarını söylediler, attılar. Yurtlarda yemek çıkacağını söylediler, çıkarmadılar.

Sendika hem davanın ve görüşmelerin sonuçlarını bekliyor, hem greve çıkmış sendikasız işçileri örgütlüyor, hem de şirketlerin kalleşliğini de dikkate alan hazırlıklar yapıyor. Bunların sonuçlarına göre, yeniden greve çıkma durumu olabilir. Ancak Güney Afrika'da maden grevleri çok önemli olaylar olduğu ve büyük çatışmalar anlamına geldiği için, ayrıca önümüzdeki günler işçilerden çok büyük özveriler beklediği için olsa gerek, sendika *şimdilik* geri çekilmeyi yeğledi. Sınıf savaşı bu. Geri çekilme de, ileri atılma da olur. Önemli olan hepsinin sonul zafere yaramasıdır.

Yönetici sınıfta çatlak

Bugüne kadar gerek 1960 Sharpeville olaylarında, gerekse 1976 Soweto olaylarında olsun beyaz egemen sınıf başkaldıran halkın karşısına bir bütün olarak çıkabilmişti. Bugün durum çok farklıdır ve giderek de farklılaşmaktadır.

Ülkedeki derin kamplaşma egemen sınıf arasına da yansımıştır. Bir yandan Botha'nın partisinin de sağında duran Muhafazakarlar ve faşistler güçlenmektedir. Yapılan anketlere göre bu sağ uçtakiler beyazlardan aldıkları desteği hızla arttırıyorlar. Dört yerde ara seçim yaklaştığı için Botha bunlara oy kaybetmenin korkusuyla, daha "sert" görünmek zorunluluğunu hissediyor. Bu "hisle", uluslararası burjuvazinin en önemli kesimlerinin burjuva sınıf çıkarları açısından "gaf" olarak nitelediği ama sağucan "yeterince sert" bulmadığı bazı adımlar

Güney Afrika madencileri en büyük özveriye, devrime hazırlanıyorlar.

atıyor.

Botha bu tür adımlar attıkça bu kez, yine beyazlar arasında örgütlü olan ve göreceli olarak kendi solunda kalan parti ve kesimlerle çelişkiye düşüyor. Hem sağ uca yaranamıyor, hem solunda kalanlar tarafından "yeterince yumuşak" bulunmuyor.

Liberaller, Botha'yı "daha reformcu" olması için uyardılar ama Botha bu isteğe uyamayınca, önce Mandela'yla görüşeceklerini ve ulusal bir konferans önereceklerini açıkladılar. Mandela'nın buna yanıtını Winnie Mandela iletti ve "işler ulusal konferans düzeyini çoktan geride bıraktı" dedi.

Mandela'dan ekmek çıkmayacağını anlayan liberaller aynı öneriyle Zulu şefi Buthelezi'ye gittiler ve şimdi onunla Botha'ya karşı bir pakt imzaladılar. Böylece sol liberal siyah ve sağ liberal beyaz siyasal güçler elele verdiler, Botha'yı "yeterince reformist" olmamakla suçluyorlar.

Öte yandan, Güney Afrika'nın uluslararası finans kapitalle bağlı büyük işadamları da Botha'ya "karşı" saflara geçtiler. ABD'nin, AET'nin de istekleri doğrultusunda, "siyahlarla pazarlık" siyasetine aktif bir başlangıç yaptılar. Lusaka'ya giderek ANC yöneticileriyle görüştüler. Amaçlarının "sondaj" olduğunu açıkladılar.

Görüşmenin olacağı haberi gazetelerde yazılırken, Botha'nın da gizliden onay verdiği belirtilmişti. Bunun üzerine, kendi desteğini sağındakilere kaptırma korkusuna kapılan Botha hop oturdu, hop kalktı. Kendisinin böyle birşeyi onaylamadığını, bunun sadakatsizlik örneği olduğunu vb. sağırlara bile duyurdu.

İşadamları ANC ile görüştükten sonra görüşmenin çok yararlı olduğunu, ANC'nin konumu hakkında ilk elden bilgi sağladıklarını belirttiler.

Ülkedeki şiddetli sınıf savaşımı, egemen sınıf içinde beliren çatlaklar, yavaştan, Güney Afrika burjuvazisinin o "kale gibi" devletine de işlemeye başladı. Değişik yöre ve düzeylerdeki savcılardan, hakimlerden farklı, çelişik sesler yükseliyor. Halkla günlük savaş içinde karşı karşıya olan "güvenlik" güçleri arasında, henüz cılız olmakla beraber çatlak sesler belirdi. İzlenen taktikler üzerine farklı görüşler, hatta suçlamalar duyulabiliyor. Öte yandan çeşitli devlet kurumları, hükümetin siyasetine ters düşen öneriler yapıp, uygulayabiliyorlar. Üniversite yönetimleri ise çatlağın en derin görülebildiği bir alandır.

Ekonomik durum

Güney Afrika burjuvazisinin "kale gibi" devletinin yara almasıyla, egemen sınıf içindeki çatlaklar ve uluslararası finans kapitalden yükselen seslerle, Güney Afrika'nın "kale gibi" ekonomisinin ciddi sarsıntılar içine yuvarlanması arasında karşılıklı bağlar vardır.

Güney Afrika parası rand, 1980'de 1.29 dolar ediyordu. 1984'e kadar, yavaş yavaş 80 cente düştü. 1985 ortalarında 53 cent, son iki üç ay içinde 35 cent, son günlerde ise 10 cent oldu. *(The Guardian*, 12.9.1985)

Güney Afrika'nın dış borçları 17.2 milyar dolar. Üstelik bunun önemli bir kısmı kısa ve orta erimli borçlar. Gerçekte, herşey eskisi gibi yürüse, herkesin belirttiği gibi bu borçları ödemek Güney Afrika için hiçbir şey değildi. Ama herşey eskisi gibi yürümeyince bu borçlar büyük bir sorun oldu.

Güney Afrika, dünyada kârlılığın en yüksek olduğu ülkelerdendi. Devrimci savaşımın ürkütücü boyutlar alması nedeniyle son sıralarda kârlar da düşünce, sermaye ülkeden kaçmaya başladı. Çeşitli holdingler Güney Afrika şubelerindeki sermaye miktarını azalttılar, kimisi orada dükkanı kapattılar. Bununla bağlı olarak bankalar da çekilmeye ve borç verirken düşünmeye başladılar.

Birçok şey üstüste binince, Güney Afrika'nın o güçlü ekonomisi iyice sıkışmaya başladı. Eylül başında hükümet hisse senedi ve döviz borsasını 6 gün kapattı. Bu arada Merkez Bankası başkanı ABD'ye ve Avrupa'ya geziler yaptı ve borç ya da borçları ertelemenin yollarını aramaya çalıştı. Ama bir Hollanda bankasının deyimiyle, geleneksel olarak borç ödeme diye bir sorunu olmayan "Güney Afrika, birden bire kendini Güney Amerika konumunda buluverdi." *(Newsweek*, 9.9.1985, s.19) Bankalar, güçlü ekonomisine güvenerek Güney Afrika'ya "anlayış" gösterirlerse, öteki borçlu ülkelere kötü örnek olacağı gerekçesiyle, birşey yapmaya pek yanaşmadılar, ya da öyle göründüler.

Bunun üzerine Güney Afrika tek taraflı moratoryum ilan etti. Bunun, tarihte ilk kez olarak, alacaklı ülkelere danışılmadan alınmış bir karar olduğu söyleniyor. Karara göre, Güney Afrika borç taksitlerini, ocak ayı sonrasında borç ödemeleri istediği gibi yeniden ayarlanana dek ayrı bir banka hesabında tutacak. *(Time*, 16.9.1985, s.7)

Güney Afrika ekonomisi, bir batağın içine giderek daha çok batıyor. Botha, uluslararası finans kapitale, bu bataktan çıkabilecek güçleri olduğunu, ancak onlar kendilerine, güçleri yokmuş kuşkusuyla davranırlarsa, sermayelerini çekerlerse vb. kendi elleriyle sorun yaratacaklarını anlatmaya çalışıyor. Ama buna karşılık, uluslararası alanda ve Güney Afrika'da giderek genişleyen bir burjuva kesim, ekonomik sorunların çözümünün de siyasal önlemlerden geçtiğini ileri sürüyor.

Newsweek, Time gibi dergiler "ırkçılık artık kâr getirmiyor" diye açıkça yazıyorlar. "Batılıların, mali çıkarlarını, demokratik değerlerini ve ülkeye ilişkin stratejik hesaplarını korumak için yeni yaklaşımlara gereksinimi vardır" diyorlar. *(Newsweek*, 16.9.1985, s.10) Irkçılık kârlı bir yatırım ortamı sağlarken, "demokratik değerler" hiç ortada yoktu. Şimdi onlar da ortaya çıktı! Çünkü onları savunarak kârlarını korumaya çalışıyorlar!

Öte yandan Güney Afrika finans kapitalinin önde gelen gurupları da artık ekonomik sorunlara ekonomik çözüm diye bir kavramın kalmadığını söylüyorlar. Güney Afrika'nın *Business Week* dergisi şöyle yazmış: "Acı gerçek odur ki, durumu değiştirmek için alabileceğimiz ekonomik ya da siyasal-olmayan önlemler yoktur." *(Time*, 9.9.1985, s.29) Büyük bir tekelin yöneticisi ise yeni siyasal bir reçete olmaksızın alınacak ekonomik önlemlerin tek başına hiçbir işe yaramayacağını söylemiş. *(Newsweek*, 9.9.1985, s.19)

ABD'nin tepkileri

Güney Afrika'daki ırkçı rejimin ırkçılığını çeşitli kapitalist ülkeler "hatırladılar" ve çeşitli tepkiler gösterdiler, gösteriyorlar. Ancak ABD'nin tepki öyküsü bir başkadır.

Bilindiği gibi, Reagan'ın karşı olmasına rağmen bir müeyyide paketi eylül ayında toplanacak Kongre'nin onayını bekliyordu. Onayını bekliyordu çünkü Cumhuriyetçi'lerin de bir kısmı paketten yana saf tutmuştu. Bunun da nedeni, kendisinin ırkçılığa ilişkin sorunları olan ABD'de, kamuoyunun Güney Afrika konusuyla yakından ilgilenmesi ve kamuoyunda ırkçılığa karşı şiddetli rüzgarların esmesiydi.

Bu arada Reagan, ABD kamuoyunu etkiler düşüncesiyle Falwell adlı ünlü bir ABD'li papazı Güney Afrika'ya gönderdi. Falwell gitti, geldi, öyle sözler etti ki kamuoyunda tam tersi etki yaptı. Papaz Tutu'ya "uyduruk" diyerek Falwell bir de gaf yapınca, ABD bu gafı düzeltmek için Tutu'yla ilgili resmi övgülerde bulunmak zorunda kaldı. Şu sıralarda bu hiç de işine gelmezdi, zira ABD'nin övgüsünü almak bugün Güney Afrika'da geçer akçe değildir. Oysa Tutu siyahların lideri diye Mandela'ya tercih edilen ama yeterince güçlü olmadığı için öne sürülemeyen bir kimsedir. ABD onu överek daha da güçten düşmesine katkı yaptı.

Derken Reagan televizyona çıktı ve otellere lokantalara siyahların girmesini yasaklayan türden bir ırk ayrımının artık Güney Afrika'da kalmadığını söyledi. Bu Falwell'inkinden de daha büyük gaftı zira ABD'de herkes bunun böyle olmadığını biliyordu. Reagan'ın yardımcıları da bunu düzeltmek için çabaladılar. Aynı konuşmada Reagan, ABD Kongresi'ni Güney Afrika'ya müeyyide dayatmakla suçladı.

Ama bu arada, 284 ABD şirketinden 13'ü Güney Afrika'dan çekilmiş, birçoğu sermaye indirimi yapmış, birçoğu da yeni yatırımlardan vazgeçmişti. ABD'de satışı müeyyidelerin parçası olarak tartışılan Güney Afrika altını Krugerand'ın satışları zaten %50 düşmüştü. Kârlılık güdüsü, devrim "tehlikesiyle" karşı karşıya kalmış ülkeden kaçmayı vb. zaten gündeme getirmişti.

Reagan, eskiden Botha'nın "reformist" olduğunu ileri sürerken, ABD yönetimi artık Güney Afrika'ya ilişkin "sert" demeçler vermeye başladı. Charles Redman devlet adına resmi bir demeçte, yasaklarla, baskılarla siyasal çalışmayı önlemenin nefret edilecek uygulamalar olduğunu söyledi. (Biz Türkiye'de devrimci savaşımı yükseltelim, bakın görün ABD Türkiye'deki yasaklara, baskılara karşı da nasıl konuşacak!)

Reagan, eski tutumunu sürdüremezdi. Hem Güney Afrika'da, hem sermaye dünyasında, hem ABD kamuoyunda hava dönmüştü. Bir yolunu bulup, manevra yaparak farklı bir tutuma geçmesi gerekiyordu. Yoksa, Kongre'nin onaylayacağı paketi, o veto ederse, bundan sonra kongre yeniden onaylarsa, "insiyatif" elinden kaçacak ve yasama yılı kötü başlayacaktı. Ayrıca, Kongre'nin onayladığı şeyler yasa gücü taşıyordu oysa Reagan bir yürütme genelgesi çıkarırsa, bunun yasa gücü yoktu. Böylece Reagan bir yürütme genelgesi çıkarma yolunu tuttu.

Bu genelgede, Kongre'nin gündemindeki pakette olan hemen hemen herşey, bir de ek bazı şeyler var: Güney Afrika'ya verilen bursların 8 milyon dolar, insan hakları için çabalara verilen yardımın 1,5 milyon dolar arttırılması. Amerikalılar, Güney Afrika hükümetine, konut, eğitim ve sağlık dışındaki alanlar için borç vermeyecekler. Güney Afrika'ya nükleer teknoloji ve malzeme ihraç edilmeyecek. Irkçı siyasetin parçası olan kurumlara bilgisayar satılmayacak. ABD şirketleri Güney Afrika'da siyah ve beyaz işçilere eşit davranmazlarsa, teşviklerden vb. yoksun bırakılacaklar. Krugerand ithalatını yasaklamaya doğru bir adım olarak GATT ile görüşülecek ve belki Krugerand yerine ABD altınları basılacak. Güney Afrika'daki durumu sürekli izleyen bir danışma komitesi kurulacak. Güney Afrika'da üretilmiş silahlar ABD'ye ithal edilemeyecek.

Marks'ın dediği gibi kapitalizm altında her yasal önlemi, dönüp dolaşıp yine kapitalizme yaratmanın bir yolu bulunur. Bu müeyyideler de öyle. Belki Güney Afrika'ya bir açıdan "müeyyide" oluyor ama onu da, kapitalizmi yaşatabilmek için gerekli siyasal değişiklikleri yapmaya zorluyor. Aynı zamanda, bu müeyyideler aşılmaz engeller değildir. Örneğin, Güney Afrika sosyal harcamaları silahlanmaya akıtıp, krediyi sosyal harcamalar içinde alabilir. Öte yandan bu müeyyideler ABD için, uzun süredir özlediği korumacılığa, hem de olay çıkarmadan, sinsice geçiş anlamına geliyor. Daha da sayılabilir. Uzun sözün kısası, ortada kapitalizme bir müeyyide yoktur!

Reagan bu manevrayı yapınca, müeyyideler paketinin Kongre'de oylanması engellendi. Böylece yasa gücü bile taşımayan ve uydurma bir müeyyideler paketi piyasaya sürülmüş oldu. Şimdi herkesin, ABD'nin ırkçılığa bu kadar "karşı" oluşuna "hayran" kalması bekleniyor!

Botha ve reformları

Reagan bu yürütme genelgesi yayınlandıktan sonra, ABD'nin bir süredir geri çağrılmış olan Güney Afrika büyükelçisini, eline bir mektup vererek, Güney Afrika'ya geri gönderdi. Herhalde mektubun içinde, Botha'ya, ilan edeceğini haber aldığımız reformları artık ilan edebilirsin yazıyordu. Zira Reagan'ın o manevrayı yaparak yürütme genelgesiyle müeyyideleri çıkarmasında dikkate alınan bir etken de, kuşkusuz, Reagan'ın şahsında ABD'nin ne denli etkili olduğunu dünya ve ABD kamuoyuna göstermek, adam müeyyideleri çıkardı, Botha hemen reform yaptı dedirtmekti.

Botha için de bu çok elverişli bir durumdu. Onu "yeterince sert" olmamakla suçlayan beyazlara dönüp

Devrim şehitlerinin cenaze töreni büyük bir gösteriye dönüştü. Tabutlar ANC bayraklarına sarıldı. Cenazeye katılan 10 binlerce kişi bir kez daha devrime olan kararlılığını haykırdı.

ABD'nin zoruyla "reform" yaptığını söyleyecekti. Liberallere koz verecek, onlar kanalıyla da siyahlarda ise, bak bu müeyyideler işe yarıyor, Botha'yı bile zorluyor düşüncesi yaratıp, savaş azmini köreltme denemesi yapacaktı. Ancak baştan belirtelim denemesi başarılı olamadı.

Botha, partisinin Orange Free State kongresini açış konuşmasında, "homelands", Türkçesiyle "yerleşim bölgeleri" denen bölgelerde ve o bölgelere ait olup da bölge dışında yaşayan siyahlara Güney Afrika vatandaşlığının verileceğini duyurdu. Böylece ırkçı rejimin, siyahları kabile temelinde 10'a bölüp, işsizlik, sefalet gibi sorunlarıyla birlikte sözde "bağımsız" devletler olacak "yerleşim bölgelerine" tıkıp, bu gerekçeyle de onları Güney Afrika vatandaşlığından çıkarma siyaseti geri yuvarlanmaya başladı.

Botha bu konuşmayı yapmazdan önce, Cumhurbaşkanlığı Danışma Konseyi'nin, siyahların istedikleri yerde yaşamasını, bir yerden bir yere gitmesini vb. engelleyen, bütün bunları vizeye bağlayan özel paso sisteminin de kaldırılmasını önerdiği söylentileri dolaşıyordu. Botha konuşmasında herkese, ırk ayrımı gözetmeden aynı kimlik kartı çıkarılacağını söyleyerek, bu söylentileri doğrulamış oldu. Botha, daha ciddi değişiklikler gündeme gelecek olursa, beyazlar arasında referandum yapılacağını sözlerine eklemeyi de unutmadı. (Paso yasaları ve yerleşim bölgeleri hakkında bilgi için konuyla ilgili kutuya bakınız.)

Botha'nın ilan ettiği bu reformlar hem çok önemlidir, hem de çok önemsizdir.

Önemlidir çünkü ırkçı rejim, siyah yığınların kahraman savaşımı sonucunda, tükürdüğünü düpedüz yalamaktadır. Daha bundan 7 yıl önce, 1978'de, siyahlara Güney Afrika vatandaşlığını kısıtlayan yeni bir yasa çıkarırlarken, aynı bugünkü iktidar partisinin bir bakanı şöyle diyordu:

"Siyasetimiz, siyah halkı ilgilendiren yönleriyle mantıksal sonuçlarına götürülürse, Güney Afrika vatandaşlığı taşıyan tek bir siyah insan kalmayacaktır." (Barbara Rogers, *Divide and Rule*, İngilizce basım, İDAF, 1980)

Aradan çok değil, 7 yıl geçti. Daha tükürdükleri kurumadan yalamak zorunda kaldılar. Botha'nın son reformları önemlidir çünkü ırkçı rejimin yüzsüzlüğünü, reformun nedeninin yığınların savaşımından başka hiçbir şey olmadığını çok güzel sergiliyor.

Öte yandan, Botha'nın reformları önemsizdir çünkü bugün alev alev yanan koca Güney Afrika'nın üzerine dökülmüş bir bardak sudan öteye bir anlam taşımıyor.

Yıllardır işletilen ırkçılık, baskı ve yasak çarkları altında yığınlarda ırkçılığa karşı öylesine bir öfke birikmiştir ki, onlar artık *en hafifinden* tümüyle ırkçılığı istemiyorlar. Devrimci önderlikte bir yanlışlık olmazsa, devrim bu yanlışlarla boğulmazsa, gerçekte yığınlar, ırkçılığı onların başına musallat eden kapitalizmi de istemiyorlar.

Ama ne olursa olsun, Botha'nın reformları, bugün siyah yığınların *en hafif* isteklerine bile yanıt getirmiyor. Böyle olunca, bu reformlar onların savaşımına sus payı etkisi yapabilme yeteneğinden uzaktır. Tam tersine, reformların devrimci savaşımın ürünü olduğunu yığınların kafasında daha da çok açıcı, onlara kendi güçlerini anlatıcı nitelik taşımaktadır.

Bu, reformlara gösterilen tepkiden de anlaşılmaktadır. Reformlara siyah yığınların yanıtı olarak Langa'da, Soweto'da,

Yerleşim bölgeleri paso yasaları nedir?

İkinci Dünya Savaşı'na dek Güney Afrika Britanya'nın sömürgesiydi. Değişik bir biçimde paso yasaları daha o zamandan vardı. Bu yasalar ülkede yer değiştirmeyi denetim altında tutuyordu.

Güney Afrika sömürgeyken eskiden oraya yerleşmiş Hollanda asıllı Afrikanerler ve Britanya asıllı Anglosaksonlardan oluşan bir beyaz burjuvazi gelişiyordu. Ülke bağımsız olunca bu sınıf daha hızlı gelişip, kârları daha çok ülke dışına akıtan sömürgecilik sırasında kaybolan zamanı en hızlı biçimde telafi etmek için, "olağanüstü kestirme" bir yol arayışına girdi. Köleciliğe benzer biçimler altında, kapitalizmi hızla geliştirecek "apartheid" en uygun yol olarak bulundu ve zaten varolan bazı ırkçı uygulamalardan da yararlanılarak, ırkçılık "mükemmel" bir mekanizmaya dönüştürüldü.

Bunun "öncüsü" ve mimarı Botha'nın partisidir. Sömürge yıllarında Britanya ile Afrikanerler arasındaki rekabet Britanya ile beyaz burjuvazinin Anglosakson kesimleri arasındaki rekabetten doğal olarak daha şiddetliydi. Bağımsızlıktan sonra da en hırsla işe dalanlar Afrikanerler oldular. Botha'nın partisi Ulusal Parti daha çok Afrikaner burjuvaların partisidir. Bu parti 1948'de iktidara geldi ve ırkçı mekanizmayı kurmaya başladı.

Ulusal Parti 1952'de eski paso yasalarını revize ederek, 16 yaşını geçen her siyahın bir paso taşımasını zorunlu kıldı. Siyahlar, beyazların oturdukları kentlerde ve çevresinde özel vize almadan 72 saatten fazla duramazlardı. Vize verilmesi için, ya siyahın o bölgede doğmuş olması, ya da o bölgede göçmen işçi olarak çalışıyor olması gerekirdi. Göçmen işçiyse ailesiyle birlikte yaşayamazdı. Her durumda bu pasoyu yanında taşımak ve sorulduğunda vizesini göstermek zorundaydı. Bu yasalar yüzünden her yıl, 200-300 bin siyah tutuklandı.

Paso yasaları, siyahları, ekonomik gelişmenin ürünlerini toplayacak olan beyaz yerleşim merkezlerinden uzak tutuyorlardı. Aynı madalyonun öteki yüzünü oluşturan "yerleşim bölgeleri" uygulaması da siyahları, tüm sorunlarıyla birlikte ayrı yerleşim bölgelerine tıkıyordu. Onları kendi ülkelerinde göçmen işçi durumuna sokuyordu.

Siyahlar 10 kabile temelinde bölünmüş, ülke topraklarının %13'ünü oluşturan ve en ücra, verimsiz topraklardan oluşan 10 yerleşim bölgesi planlanmıştı. Plana göre zamanla bu bölgeler "ayrı devlet" olacaklar ve kendi kendilerini(!) yöneteceklerdi. Böyle olunca da burada yaşayanlar, zaten hiçbir hayrını görmedikleri Güney Afrika vatandaşlığını hepten kaybedeceklerdi.

Aynı yıllarda çıkarılan daha birçok yasayla birlikte bunlar, bir sistem oluşturuyordu. 1950'de çıkarılan Komünizmin Ezilmesi Yasası siyahlara devlet terörü uygulama yasasıydı. Siyah işçilerin sendikalaşmasını, grev yapmasını vb. yasaklayan ve 1953'de çıkarılmış olan Yerli İş Yasası da bir başka yoldan aşırı sömürüyü garantileme yasasıydı. Daha da örnekler verilebilir.

Böylece, siyahlar ayrı yerleşim merkezlerinde oturacaklar, kendi ülkeleri olan Güney Afrika'ya göçmen işçi olarak gidecekler, ailelerini götüremedikleri için toplu barakalarda yatacaklar, hiçbir hakları olmadığı için kışla disiplini altında karın tokluğuna çalışacaklar, aşırı sömürüyle posaları çıkınca yerleşim bölgelerine geri postalanacaklar ve orada hapis tutulan yedekler ordusundan yeni işgücü yeniden posa edilmek üzere çekilecekti!

Plan buydu ve büyük ölçüde uygulamaya kondu. Ancak yerleşim bölgelerinden 10 yerine, henüz 4 "bağımsız(?) devlet(?)" türetilebilmişti. İşte Botha bu 4 bölgede yaşayan 5 milyon ve bu bölgelere kayıtlı olarak başka yerlerde çalışan 5 milyon, yani 10 milyon siyah için Güney Afrika vatandaşlığının iadesinden söz etti.

Ya öteki 15 milyon siyah? Onlar Güney Afrika vatandaşıdır ama hiçbir vatandaşlık hakkına sahip olmadıkları için bunun bir anlamı yoktur. Kavga odağı yalnızca paso yasaları ya da yerleşim bölgeleri değil, baştan sona hepsini içerir biçimde vatandaşlık haklarıdır. Dolayısıyla Botha'nın "reformları"nın da, ırkçı rejimin tükürdüğünü yalamasını göstermekten başka hiçbir anlamı yoktur!

Guguletu'da, Pretoria'da çatışmalar çıktı. Bir 15 yaşında genç, bir de 4 yaşında çocuk şehit oldu, 900 kişi tutuklandı. Çeşitli burjuva ve liberal huylu küçük burjuva kesimler ise, reformları, alkışlıyor görünmekle birlikte, sonuçta geç ve yetersiz buldular. Botha bu reformlarla kendi sınıfdaşlarını ve kuyrukçularını bile memnun edemedi, nerede kaldı siyah yığınları memnun etmek!

ANC

Baskı da, reform da fayda etmeyince şimdi uluslararası burjuvazinin tek umudu, devrimin kendi kendisini yenmesindedir. Bütün gözler, bütün antenler ANC'ye, Nelson Mandela'ya dönmüştür. Dört bir yandan kurtlar ve kuzu postuna bürünmüş kurtlar, devrimin liderliğini oraya buraya itip yolundan çıkarmak için uğraşıyor. Dört bir yandan, bin çeşit yöntem uygulanıyor.

Devrimci liderlere, belki ne oldum delisi olurlar diye burjuva saygıdeğerlik enjekte etmeye çalışıyorlar. Dünyanın en büyük emperyalist devletleri ANC'ye, Mandela'ya büyük ama 23 yıl gecikmiş bir "saygı ve sevgi"(!) gösteriyorlar, "popülarite" sağlıyorlar. Bir yandan buna mecburlar ama öte yandan bu bir tuzağın parçasıdır. Bu süreç içinde, röportajlar yapıp, söylenenler arasında bir-iki cümleyi çekip işlerine gelen yorumla veriyorlar. Devrimcileri ya çarpık yansıtıyorlar, ya da yanlışa savurmaya çalışıyorlar. Bu arada aynı zamanda kendi aralarında açıkça tartışıyorlar: Bunları nasıl bölebiliriz, nasıl bir birlerine düşürebiliriz, bunların başlarını nasıl yiyebiliriz?

İşadamlarının ANC ile görüşmesi, bu dediklerimize örnek oluşturacak bir biçimde verildi. Büyük holdingci Gavin Relly, görüşmden sonra, ANC liderlerinin "sanılabileceği kadar çok antagonist olmadıklarını", "yeni görüşmelerin yararlı sonuçlar verebileceğini" söyledi. Bu ANC ihanet mi ediyor kuşkusu yaratacak bir havada yansıtıldı. Oysa ANC'nin bütün söylediği, başa gelirse herşeye hemen el koymayacağıdır. Bunda ne var ki? Bolşevikler herşeye hemen el mi koydular? Ayrıca, ANC'nin bazı işverenlere bunu söylemesi, ANC başka temel yanlışlar yapmadığı sürece, akıllı bir taktik de sayılabilir.

Öte yandan, dünya oportünistleri, işçileri Güney Afrika devrimiyle eylemli, gerçek bir militan dayanışmaya çağıracaklarına, kendi devletlerinden müeyyide dileniyorlar. Aynen AET, ABD, Güney Afrika işadamları gibi, "Mandela'ya özgürlük", "ANC'ye özgürlük" diye bağırışmaya başladılar. Türkiye'den iç yüzünü, yanlışlığını iyi bildiğimiz bu dar belgiler, Lenin'in sözlerini kulaklarımızda çınlatıyor: İşçi sınıfının ana sorunu legal partiye kavuşmak değil iktidara gelmektir! Güney Afrika'nın yiğit devrimcilerinin de sorunu aynıdır. İktidar!

Nitekim Mandela, bundan aylarca önce Botha'nın "özgürlük" ikramını yiğitçe reddederken, "benim özgürlüğüm halkımın özgürlüğünden ayrılmaz" diyerek asıl halkın davasını öne çıkarmıştı. Ayrıca Mandela liberal partinin uzattığı "dostluk" elini de bir güzel geri çevirip, "bundan sonra bizle görüşebilecekleri tek şey iktidarı siyah çoğunluğa nasıl devredeceklerididir" demişti.

Ne yazık ki 23 yıldır ırkçı rejimin zindanlarında *fiziksel* olarak ve yalnızca *fiziksel* olarak çürütülen Mandela hastalandı. Prostatında büyüme, böbrek ve karaciğerinde sist çıktı. "Bu yüzden", ırkçı rejim 23 yıldır ilk kez, Mandela'nın karısı Winnie ve iki kızını birlikte görebilmesine "izin" vermek zorunda kaldı. 23 yıldır ilk kez aile biraraya geldi. Hemen ardından Winnie bir açıklama yaparak "Mandela dimdiktir" dedi. Bunun hemen arkasından da bazı gazeteciler onunla röportaj yapmak istedikleri için Winnie Soweto'daki evinde ev hapsine alındı!

Bu arada reformların ilanından sonra, UDF'nin bir yöneticisi yine yeraltından başını çıkarıp, kaçamak bir demeç verdi. Demecinde şöyle dedi: "Halkımızın... Güney Afrika'nın tam vatandaşlığına hakkı pazarlık konusu değildir ve Efendi'nin Sofrası'ndan bir lütuf olarak da görülemez." *(Newsweek,* 23.9.1985, s.26)

Bugün dünya burjuvazisinin de, dünya oportünizminin de, dünya işçi sınıfının da kalbi gerçekten Güney Afrika'da çarpıyor. Burjuvazi ve oportünizme kalp krizi geçirtecek, işçi sınıfına devrimci coşkudan kaynaklanan türden bir çarpıntı yaşatacak olan da, tersini yaşatabilecek olan da Güney Afrika komünistlerinin, devrimcilerinin tutumudur. Güney Afrika devrimini kendisinden başkası yenemez. Onların, kendilerine çevrilmiş bütün kem gözleri oyup kör etmeleri umudu ve dileğiyle, haykırıyoruz:

Yaşasın proleterya enternasyonalizmi!

Yaşasın dünyayı daha olmadan sarsan Güney Afrika devrimi!

Dün Nikaragua — Bugün Güney Afrika — Yarın Türkiye!

Birleşik Demokratik Cephe'nin düzenlediği bir protesto gösterisi.

Newsweek'in ANC başkanı Tambo ile röportajından

Newsweek muhabirlerinden Tony Clifton'un geçtiğimiz haftalarda Tambo ile yaptığı ve *Newsweek'in* 16.9.1985 tarihli sayısında yayınlanan röportajın hemen hemen tümünü veriyoruz:

Soru: Bugün Güney Afrika'daki kriz ANC için ne derece önem taşıyor?

Yanıt: Irkçı sisteme karşı direnişin bundan önce hiç görmediğimiz kadar yükselmiş düzeyini temsil ediyor. Irkçılığa son verme ve onun yerine yeni bir Güney Afrika kurma hedefimiz doğrultusunda büyük bir ileri atılımdır.

Soru: Şu sıralarda gösteri yapanları çoğu çok gençtir, hatta okul çocuklarıdır. Onların ne yaptıklarını kontrol edebiliyor musunuz?

Yanıt: Bu mesafeden olayları saati saatine, günü gününe kontrol edemeyiz. Ama biz halka, genel olarak, ülkeyi yönetilemez ve ırkçılığı işleyemez duruma sokma çağrısı yaptık, bugün olanlar bu çağrıya yanıttır. ... Çocuklarımıza, yaptıklarınız çok tehlikelidir diyemeyiz. Onları harekete geçiren sisteme duydukları nefrettir.

Soru: Sizce Botha hükümeti ekonomik ve siyasal basınç karşısında teslim mi olacak, yoksa son bir kanlı gövde gösterisine dek, sonuna dek savaşacak mı?

Yanıt: Bir kan gölünden kaçınılabileceğini hiçbir zaman düşünmedim. (Bu kan gölü) korkarım geliyor da değil, hali hazırda burada. Savaşacağız ve bir kan gölü bekleyeceğiz. ...

Soru: Güney Afrika işadamları bile ırkçılığın değişmesini istiyorlar. Oysa sizin Özgürlük Bildirge'niz (ANC programı) "yeraltı zenginlikleri... bankalar ve tekelci endüstri halkın mülkiyetine geçirilecek" diyor. Bu işadamları için ne kalacak?

Yanıt: Güney Afrika aslında çok zengindir ama bu zenginliğe çok az kişi sahiptir. Üç ana şirket, Barlous Rand, Anglo American ve Sanlam zenginliğin belki de dörtte üçünü kontrol eder. Siyahların neredeyse hiçbir şeyi yoktur ama beyazların da çoğu dışlanmıştır. Zenginliğin dağılımı oldukça adaletsizdir ve bu tekeller gidecekler. Ama o düzeyin altında, özel teşebbüse bol alan kalacak.

Soru: Haziranda Zambia'da yaptığınız konferansta silahlı savaşımı beyazların bölgelerine doğru yaygınlaştırma kararları vardı ve geçen ay da "birçok beyaz yaşamını yitirecek" dediniz. Bu, polis ya da ordu yerine beyaz-sivil hedeflere yöneleceğiniz anlamına mı geliyor?

Yanıt: Biz okul çocuklarını öldürmeyeceğiz. Bu *onların* ahlakıdır. Onlar taş atan çocukları öldürüyorlar. Geçmişte polisin ve askerin aygıtlarına karşı saldırı düzenlerken sivillerin ölüp ölmeyeceğini dikkate alırdık. Şimdiden sonra, sivillerin ölüp ölmeyeceği dikkate alınmayacak. Bunu geçmişte geride tutmamız bizim halkımızın yaşamını kurtarma yönünde hiçbir şey sağlamadı.

Soru: Başarılı sabotaj eylemleri gerçekleştirmiş bir askeri kanadınız var, ama savaşım askeri bir savaşım mı, yoksa daha çok siyasal ve ekonomik mi?

Yanıt: Her iki yönden de vazgeçilemez. Askeri savaşım siyasal savaşımın bir uzantısıdır. Askeri amacımız ekonomiye zarar vermek ve insanları yarına güvensizliğe itmektir. Güney Afrika ordusu yenilemezmiş gibi görünebilir ama son bir yıl içinde onun neredeyse aciz kaldığını herkes gördü. Savaşımı durduramayı başaramadı.

Soru: Silahlarınızı nereden alıyorsunuz?

Yanıt: Sosyalist ülkelerden, özellikle de Sovyetler Birliği'nden, Afrika Devletler Örgütü'nden ve tekil Afrika ülkelerinden. Batı bize hiç vermiyor ama verseler alırdık. Batı'nın desteğini gösteren bir jest olarak Batıdan silah almayı isterdik.

Soru: Batılı kritikleriniz diyecekler ki, Ruslara öyle minnet altına giriyorsunuz ki sonunda kazanırsanız madenleriniz ve üsleriniz üstünde hak iddia edecekler.

Yanıt: Düşmalarınıza karşı savaşta size yardım edenlere tabii ki müteşekkir olunur. İsveç ve Hollanda gibi ülkelere nasıl müteşekkirsek, Sovyetler Birliği'ne de müteşekkiriz; ama ileride kiminle ticaret yapacağımızı bu müteşekkirlik belirlemeyecek. Madenlerimiz yalnızca bizim olacak ve onları en iyi alıcılara satacağız. Ama en kara günümüzde bize yardım edenleri unutmayacağız. Şimdi bize karşı olanlara gelince, herhalde onlara ayrıcalıklı muamele göstermemizi beklemezsiniz.

Soru: Güney Afrika hükümeti size Nelson Mandela'yı bırakacak mı?

Yanıt: Bırakmak zorunda kalacaklarına inanıyorum ama ne zaman, onu bilmem. Onu bırakmanın kendi çıkarlarına olduğunu görmeleri için yeterli basınç yapmamız gerek. Onun bırakılmasını sağlamada Britanya ve Amerika'nın çok önemli olabileceğini düşünüyorum ama onlar kaldıraçlarını kullanmıyorlar, belki kendi çıkarlarına olmadığını sanıyorlar.

Soru: Çoğunluk yönetimine adım adım geçiş için görüşmeler yapmaya zaman var mıdır?

Yanıt: Şimdi özgür olmanın gerisinde birşey istersek sanırım bu pek normal olmaz. Kimse, sancıya, katlanmak zorunda kaldığından bir an daha uzun katlanmak istemez. Çoğunluk yönetimine adım adım geçiş diye bir sorun yoktur. Geçişi adım adım yapmak suçu sürdürmek demektir. Bizim görmek istediğimiz görüşmeler, çoğunluk yönetimine hemen geçişin mekanizmalarına ilişkin görüşmelerdir ve yalnızca bunlardır.

Soru: O ne zaman gelecek? Aylar, yıllar, on yıllar...?

Yanıt: Bu yalnızca bir tahmin olacak. Kesinlikle on yıllar olmayacak, hatta tek bir on yıl olacağından bile emin değilim. Biz on yıldan azını hedef alıyoruz.

Soru: Sizce Amerikan hükümeti değişikliğin hemen el altında olduğuna inanıyor mu?

Yanıt: Sanıyorum ki yönetim, yapıcı ilişkilerin başarısızlığa uğradığını kabul etmeyi güç buluyor. İnanıyoruz ki, ne olup bittiğini anlamada Amerikan halkı hükümetlerden çok daha ileridedir ve yönetimin, Amerikan halkının demokratik iradesini iyice anlayıp, ırkçı rejimle bağlaşıklığını koparmasını umuyoruz.

Soru: Güney Afrika'ya karşı müeyyideleri destekliyor musunuz? Karşıtlarınız, siyahlar bundan ilk zarar görenler olacaktır, diyorlar.

Yanıt: Eğer halkımız ırkçılığa son vermek uğruna ölmeye ve hapse düşmeye hazırsa, gerçekten sanıyor musunuz ki, rejimin canını yaktığını bildikleri müeyyidelerin kendileri için biraz daha fazla açlığa neden olmasından ve şimdiki uyuz işlerinden bazılarını kaybettirmesinden kaygı duyar?

Dönem yığınlar içinde kök sal diyor

Yoldaşlar,
Partimizin 65. yaşgünü hepimize kutlu olsun. Böyle pırıl pırıl bir örgüte bağlı olmaktan, onun için devrimci coşku ve inançla çalışmaktan onur duyuyoruz.

Yoldaşlar, TKP, 65 yaşındaki bu güngörmüş ihtiyar, aynı zamanda, bu enerjik, delikanlı genç örgüt, 1917 Ekim Devrimi'nin tüm dünyaya dalga dalga yayılan etkisi ile Bakü'de, neft alevine doğdu. Önderler gençtiler, deneyimsizdiler. Ama yürekleri inanç dolu idi. Kemal yönetimi, bu körpe komünistleri tam da burjuvaziye yakışırcasına katledince parti önemli bir darbe yedi. Liderliğin yok edilmesinin ardından gelen yıllarda birbiri peşisıra gelen saldırılar, tutuklama ve ihanetler, hem partiyi güçsüz kılarken, hem de oportünist eğilimlerin önünü açtı. Partimiz uzun yıllar örgütsüzlük batağında çalkalandı durdu.

1973 atılımı, artık güçlü bir işçi sınıfının varolduğu ülkede, partinin eline çok önemli bir fırsatı verdi: Yığınların devrimci dalgasına devrimci durum koşullarında öncülük etmek, ve devrimi zafere götürmek. Ama parti bu fırsatı değerlendiremedi.

Partinin doğru yanıt vermesi gereken ana soru şuydu: Burjuvaziye karşı tutum ne olmalı?

TKP'nin komünist üyeleri bu soruya doğru yanıt verdiler. Çünkü onlar için siyaseti yönlendiren ideolojiydi. Marksizm-Leninizmdi. Ancak, oportünist parti yönetimi, burjuvaziyle *işbirliği*, burjuvaziden himmet bekleme şeklindeki yanıtında ısrar etti. Gerçeklere gözlerini kapadı, komünistlere kulaklarını tıkadı. Partinin mutlak azınlığı olduğunun bilinciyle de, Marksizm-Leninizmi savunan kadrolara karşı savaş açtı. Komünizmin en temel ilkelerine ve ahlakına ters düştü.

İşte, *İşçinin Sesi*'nin bağımsız, canlı Marksist çizgisi bu ortamda ortaya çıktı. Doğru çizgi, doğru liderlik, işçi sınıfının ulaşmış olduğu yeni düzeyden de güç alarak doğru örgütlenmeyi de yarattı. Bir örgüt olarak *İşçinin Sesi* böyle doğdu.

Yoldaşlar,
Canlı Marksist ideolojinin doğru ellerde nasıl güçlü, kararlı, inançlı bir örgüt yarattığının en güzel örneği, bugün hızla gelişen TKP-*İşçinin Sesi* değilse nedir? Ülkenin siyasal ortamını günbegün izleyerek, yığınların nabzını avcunun içinde tutarak, onlara yaşamın dayattığı doğru çizgiyi önceden göstererek gerçekten başarılı bir *komünist partisi* olma onuru TKP-*İşçinin Sesi*'nden başka hiçbir örgüte ait değildir.

Geçici yol arkadaşları çıkıyor. Arkadan bıçak savuranı oluyor. Yuva kuracağını, "köşeyi kendi başına döneceğini" hatırlayanlar oluyor. Yorulanlar oluyor. Ama örgütün sürekliliği, gelişmesi, serpilmesi, taze kanla beslenmesi onu her tür dış etkiye karşı koruyan bir kalkan oluşturuyor.

Kuşkusuz, doğru ideolojiye sahip olmak, doğru devrimci çizgide sancısız ilerlemenin gerekli koşulu, ama yeterli koşulu değildir. Günün pratik görevlerine en kestirme, en doğru yanıtları verebilmek, daha fazla örgütlenebilmek gerekiyor.

Dönemin gereklerini, sorunların üstüne üstüne giderek, cesaretle yerine getirmek gerekiyor. Dönem az laf, çok iş istiyor. Dönem, "yığınların içinde örgütlen, kök sal" diyor. Dönem, "eylem, eylem..." diyor!

Yoldaşlar,
Türkiye burjuvazisi bugün bir barut fıçısı üstünde oturuyor. Patlamanın önüne geçmek için her cambazlığı yapıyor, yapacak. Demirel'li Ecevit'li senaryolar yetmezse dişi alınmış oportünist, legal "sosyalist"li senaryolara başvurması düşünülmeyecek şey değildir! Ve zaten bu rolün taliplileri sahneye fırlamışlardır. TKP-resmilerin öncülüğünde bir dizi kuyrukçu "birlik" olmuş, koro halinde burjuva demokrasisine methiye düzüyor. "Özgürlük" alabilmek için dağarcıklarında neleri kaldıysa onları da burjuvaziye sunuyorlar. Lenin, burjuvazinin beşinci kollarından boşuna bahsetmiyor.

5(1). Kongre'nin aydınlık ortamında 65. yaşgününü kutlarken, partimiz, bu asalak, oportünist, "memur" zihniyetten kurtulmuş olmasını da kutluyor. Artık, Türkiye'nin sınıf savaşımı platformunda iki ayrı örgüt, iki ayrı anlayış var. Bizim yanımızda Marksizm-Leninizmin canlı, yaratıcı ideolojisi, öteki yanda bozbulanık burjuva ideolojisi! Bu yanda, dönemin gereğine uygun komünist taktik, öteki tarafta "taktik içinde taktik"ler, Pandora'nın kutusu. Bu safta devrime inanç, burjuva erkini devirme hırsı ve bu yönde bir örgütlenme. Irmağın karşı kıyısında, "düzen"e karşı çıkmayı "şimdilik" ertelemiş oportünist bir "platform" örgütlenmesi var. Bu saflarda demir disiplinli bir parti, öte yanda ise "nabza göre şerbet" veren bir platformun disiplini(!). Bizim saflarda, 65 yıl önce neft alevinin kızıllığında kurulan partimizin kıpkızıl sınıf önderliği, onlarda, memurcukların mavi-yeşil suratlarının rengini almış bir liderlik!

Kısaca, yoldaşlar, doğru, dürüst, temiz, inançlı, kararlı ne varsa, partimizin 65. yaşgününde, TKP-*İşçinin Sesi*'nde toplanıyor. Öteki tarafta Bizans, dürüst ve inançlıları eritme çabasındadır.

65. yılında, *komünist*in görevi, *devrimci*, komünist safta olması gerektiğini bir kez daha hatırlamak ve TKP-*İşçinin Sesi*'yle bütünleşmek değilse, devrim için devrimci bir partide savaşmak değilse nedir?

Yaşasın 65'lik delikanlı, sınıfın öncüsü, umudu geleneğimiz, geleceğimiz TKP!

Gelecek onun için savaşanların!

Birol Rasgele, Hamburg

Bulgaristan'dan geçişin yarattığı etkiler

Küçük bir fabrikada çalışıyorum. Aynı vardiyada bir Türkiyeli işçi daha var. Bu arkadaşla dört yıldır sosyalizm, komünizm ve kapitalizm konuları üzerinde didişip duruyoruz. Kendisi genç yaşta Türkiye'den kopup gelmiş ve 22 yıldır Almanya'da işçi olarak çalışıyor. Fabrikaya ilk girdiğim yıllarda bu arkadaşın Türkiye ile bağı kopmuş durumdaydı. Dört beş yılda bir kere izne giderdi. Cebindeki marklarıyla Türkiye'de bir aylık izin yaşantısı, Türkiye gerçeğini görmesini engelliyordu.

Bu arkadaşla aynı vardiyada dört yıllık beraberliğimiz benim için gerçekten bir labaratuvardan farksızdı. Önceleri koyu milliyetçi, Özal-Evren hayranıydı. "Özal, Evren Türkiye'yi kurtaracak" sözü onun ağzından düşmüyordu. Başlangıçta Özal'a ya da Evren'e karşı söylenen kötü sözler onun için vatan hainliğiyle eşitti.

Bir yandan onunla dostluğu bozmamak, diğer yandan onu adım adım ilerletmek zorundaydım. Çünkü ben düşüncelerimde haklıydım. O ise yanılıyordu. Yirmi iki yıldan beri Almanya'da değişik uluslardan işçilerle çalışıyor olmasına ve lisan bilmesine rağmen, onun kafasında işçi sınıfı, dayanışma, enternasyonalizm gibi kavramlar yerleşmemişti. Nesnel gerçeklik kafasına kendiliğinden yansımamıştı. Bunun bir sürü nedeni var. Ben bu nedenlerden yalnızca birini vurgulayacağım.

Bu arkadaş 15 yaşına kadar Türkiye'de okulda ve ailede Türklük ve milliyetçilik zehrini alabileceği kadar almıştı. İşte bu zehir, onun Almanya'da karşılaştığı her yabancı işçi düşmanı hareketle, tekrar milliyetçilik damarını kabartıyordu. Bu noktada dışarıdan bilinç vermenin önemi kafama bir kez daha dank etti.

Bu arkadaş bir gün sosyalist bir ülkede gezerken ADC'li komünist bir aileden bir kızla tanışıyor ve kıza aşık oluyor. Sürekli mektuplaşmalar, görüşmeler sonunda bu kızla evleniyor. Evlendiği kız parti üyesi değildi. Fakat sosyalizmde büyümüş ve bir komünist kişilik kazanmıştı. Evlenmesiyle beraber sorunlar çıkmaya başladı. Sık sık da ADC'ye gidiyorlardı. Dönüşünde arkadaş işyerinde bizlere hep ADC'deki ufak tefek eksiklikleri abartarak anlatıp alay ediyor ve bu eksiklikleri kendi düşüncelerinin haklılığına dayanarak yapıyordu.

Bu arada cumartesi pazar günleri de ailece görüşür olduk. Bu görüşmelerde saatlerce Türkiye, ADC, F. Almanya üzerinde karşılaştırmalı tartışmalar yapıyorduk.

Ben hergün işyerine *Milliyet* gazetesi götürürüm. *Milliyet* gazetesini okurken, Türkiye'ye ilişkin haberler, benim her fırsatta yine Türkiye'ye ilişkin konuşmalarım, karısının komünist kişiliği, süreç içinde onu daha gerçekçi bir konuma soktu. Artık yavaş yavaş ADC'de gördüğü olumlu şeyleri de anlatmaya başlar oldu. Türkiye'ye ilişkin olarak, Özal'ın ve Evren'in kurtarıcı rollerine inanmaz oldu. Derken artık işyerinde çalışırken ikide bir kafasına soru takılmaya ve hemen gelip, "arkadaş birşey yapmak lazım, bu Özal'ı, Evren'i vurmak lazım" demeye başladı. Giderek "ben komünist olmak istiyorum" dedi. Sonra "ben Türkiye'de sosyalizmin gelmesi için ne yapabilirim" diye sormaya başladı.

Karısıyla aldıkları gönüllü karar gereğince, her ay Türkiye komünist hareketine iletilmek üzere 100 DM bağış yapacaklardı. Bu parayı bana verecekler. Karısı bir ara DKP'de çalışmak istedi. Sonra vazgeçti. Gerekçesi "Türkiye devrimi daha yakın. Türkiye'nin durumu daha kötü" idi.

Evet bu arkadaşın, bir ay önce izne gittiğinde konumu buydu. Türkiye'ye gitti geldi ve dört gündür yine beraber çalışıyoruz. Üç gün bana Türkiye izlenimlerini anlattı. Bu kez Türkiye'yi olduğu gibi görmüştü. Türkiye gerçeği kelimenin gerçek anlamıyla onu sarsmış. Fakat bugün tekrar yanıma geldi, baktım birşeyler anlatmakla anlatmamak arasında sıkıntısı var. Ben de gelişi güzel Bulgaristan'dan geçişiniz nasıl oldu diye sordum sormadım, adamcağız birden boşalıverdi. Anlatırken yemin billah ediyor: "yalan söylüyorsam gözüm kör olsun, dilim tutulsun, inanmıyorsan karıma sor".

Bulgaristan'dan geçerken Bulgar polisi önce arabanda uyuşturucu var mı diye sormuş. Bizim arkadaş yok demiş. Bu kez Bulgar polisi inanmamış ve tornavida ile arabanın kapı altlarındaki kaynak yerlerinin büyük kısmını zorlayarak açmış, birşey bulamayınca da çek git demiş. Bizim arkadaş "peki arabanın bu durumu ne olacak" diye sormuş. Polis "defol", "fazla konuşma" demiş. Bizim arkadaş "ben de komünistim" demiş, "bu yaptığınıza ne demek lazım". Polis bu kez "sen kurnaz komünistsin" diye alay etmiş...

Sonra Bulgaristan'da giderken intershop denilen alışveriş yerine girmiş. Tuvalete gitmek istemiş. Üzerinde Bulgar parası olmadığı için tuvalet bekçisi kadın ona "Leva yok tuvalet yok" demiş. Bizim ki yahu sıkıştım sana mark vereyim" demiş kadın kabul etmemiş. Arkadaş diyor ki "sırf bu nedenle o intershop denilen alış veriş yerlerinin çevresi hep pislikle dolu."

Ufak tefek epey şeyler daha anlattı. Bana inandın mı diye sordu. İnandım dedim. Arkadaş da dedi ki: "Şimdiye dek DDR, Çekoslovakya, Macaristan'a defalarca gittim. Hepsinden memnun kaldım. Fakat Bulgaristan bambaşka". Sonra bunun neden böyle olduğu üzerine yorum yaptık.

Şimdi bundan yedi yıl öncesine geri dönüyorum. Menşevik partideyken yine böyle Türkiye'ye kara yoluyla gidip gelen insanların Bulgaristan'da karşılaştıkları olumsuz şeyleri duyar ve inanmak istemezdik. Dürüstlüklerinden şüphe etmediğimiz insanlara bile "yalan", "beyniniz yıkanmış" ya da "yanılıyorsunuz" der geçiştirirdik. Karşımızdaki insanlar da, "kardeşim ben sana mı inanayım, yoksa gözümle gördüklerime, başıma gelenlere mi inanayım" der, kızarlardı bize. Biz de tabii, "bize inanın, biz doğru söylüyoruz" derdik. Bu ortodoksluğumuz yüzünden bir sürü insanın nezdinde inanırlığımızı yitirmiştik.

Sonra ben kendim bu yolu denedim. Meğer insanlar hiç de yalan söylemiyormuş. Komünist bir insan olarak bunları anlatırken, eskilerin deyimiyle gerçekten hicap duyuyorum. Bunlar bizim ayıbımız. Evet istesek de istemesek de bu ayıplar dünya komunist hareketinin ayıbıdır.

Bizim arkadaş, "orası (Türkiye'yi kastediyor) kapitalizm, tamam savunulacak tarafı yok, ama burası sosyalist bir ülke, ne yapalım şimdi" diyor. Evet ne yapalım? Kendi ayıbımızı herkesten önce kendimiz görmek zorundayız. Yoksa insanların gönlünü kazanamayız. Arkadaşa dedim ki, sen sanıyor musun yarın Türkiye'de sosyalizm kurulduğunda bu tür sorunlar olmayacak? O da kabul etti ki, birden bire herşey düzelmez, ama süreci hızlandırmada politikanın, eğitimin can alıcı önemdeki rolü inkar edilemez. Arkadaş "otuz yıl geçti" diyor, "az değil". Evet az değil. Ama ADC'de de otuz yıl geçti. Orası iyi diyor. Şimdilik bizim de tesellimiz ADC oldu. Birde bu arkadaşın ADC deneyimi olmasaydı, işimiz hiç de kolay olmayacaktı.

15 Ağustos tarihli son *Atılım*'da Haydar Kutlu'yla Bulgaristan Devlet Başkanı Todor Jivkov'un "her konuda görüş birliğine vardıkları" bir görüşmenin ilanı çıkmış Haydar Kutlu sanki devlet başkanı forsuyla "her konuda görüş birliği" diye caka satıyor. Evren de Bulgaristan'a geldiğinde görüş birliği olmuştu. Üstelik "Şahin bakışlı, tatlı gülüşlü, yakışıklı general" yazısıyla karşılanmıştı.

Burada sözü Büyük Britanya Komünist Partisi'nin *Yeni Çağ* dergisindeki temsilcisi Bert Ramelson'a bırakayım ki, resmi çizgi konuşsun:

> "Elbette, sosyalizm yanlısı tüm güçlerin, uluslararası arenada güçler dengesinin değişmesinde ve tüm dünya çapında sosyalizm savaşının ilerletilmesinde muazzam olumlu bir rol oynayan sosyalist ülkelerle dayanışma göstermek gerekir. Ama böyle bir dayanışma, tüm olarak uluslararası işçi sınıfı hareketinin gelişmesine engel olan şeyleri eleştirmesini dışlamaz." *(Yeni Çağ*, 1979, sayı:10, s.946)

Sonucu böyle bağlamak galiba daha iyi oldu. Yoksa resmiler bu yazıya yine anti-Sovyetik, anti-Bulgar diyebilirlerdi. Şimdi bize derlerse, *Yeni Çağ*'a da demek zorundalar.

Haydar, Güney Almanya

"Hayatını devrim ve komünizme adamış insanın yaşamı sürekli sınav demektir."

Partimizin 65. yaşını kutladık

Yoldaşlar,
Hamburg'ta partimizin 65. yılını kutlama toplantısını yeni taşındığımız lokalde yaptık. Salonumuzu toplantı için özenle hazırladık.

Toplantı, "komünizm ülküsü ve devrim savaşımında toprağa düşmüş her dilden, her renkten ve ulustan yoldaşlarımızın anısına" yapılan bir dakikalık saygı duruşuyla başladı.

Daha sonra bir yoldaşımız partimiz ve önümüzde duran görevlerle ilgili bir konuşma yaptı. Yoldaşımız konuşmasında şöyle dedi:

"Yoldaşlar,

"Komünistlik, dünyanın en zor mesleğidir. Yaşam, komüniste, düşünülebilecek en zor yaşamı koşullarından başka hiçbir şey vadetmiyor. Sürekli zorluklar, yokluklar, sürekli savaşım, sürekli kavga. Bizim yaşamımız budur. Biz bunu bilerek, bunu görerek, bunu göze alarak yola çıktık. Yolumuzu yol belledik gidiyoruz.

"Elbette, böyle zorlu bir yaşam, Lenin'in belirttiği gibi profesyonel devrimcinin yaşamı, yani kendini devrim ve komünizme adamış insanın yaşamı *sürekli sınav* demektir. Her sınavdan komünist onuru ile çıkmak boynumuzun borcudur.

"Komünist, doğruyu gören, yaşamda tüm toplum için gelecek ışığını gören, aydınlık ufku tüm topluma gösteren işçi sınıfı devrimcisidir. Ancak, komünist hata yapmaz diye birşey yoktur. Komünist de, hata yapar, ama bu hatayı en erken farkedip doğrunun yanına gitmek, işçi sınıfının savaşımını bir adım daha ileri götürmek, yine komünistin sorumluluğudur.

"TKP, tarihinde birçok başarı, birçok ve ağır yenilgi olan, başarı ve başarısızlığından ders alarak, onurla sıyrılmasını bilen bir partidir. Partimizin son on yıllık dönemde oportünist yönetimin ihanet derecesine varan oportünist çizgisinden sıyrılmasının ifadesini bugün TKP-*İşçinin Sesi*'nde buluyoruz.

"Komünist, kıpkızıl bir ideoloji, doğru devrimci strateji ve döneme uygun taktikler. Yığınların somut sorunlarını, nabzını kavramış, kollektif ajitatör, kollektif propagandacı ve kollektif örgütçü bir merkez organ. Hatayı anladığında yığınlar önünde çekinmeden düzeltme dürüstlüğü ve açıklığı!

"Bugün işlerin açıldığı yaşamın farklı çalışma yöntemleri dayattığı bir ortamdayız. Türkiye'de legal olanaklar alabildiğine artıyor, tehlike ise azalmıyor. Türkiye'de bunları bilerek çalışıyoruz. Avrupa'da da bunları bilerek çalışmalıyız.

"Demokratik çalışma, somut sorunlar çevresinde örgütlenme ve militan eylem. İşte birkaç ipucu!

"Hamburg'ta yığınların, gençlerin işçilerin ve kadınların sorunlarının çözümüne yardımcı olmaya çalışarak, onları yurtdışındaki haklar savaşımına daha fazla çekerek, bu savaşımı Türkiye'deki devrim savaşımıyla daha fazla, daha fazla bağlayarak ilerliyoruz. Yaptığımız çalışmalara herkesi katıyor, herkesin görüşünü önerisini değerlendiriyoruz.

"Yeni yeni insanları aramıza katarak yol bellediğimiz devrim yolunda zafere gideceğiz.

"TKP'nin 65. yılı hepimize tekrar kutlu olsun."

Bu coşkulu konuşmadan sonra hep birlikte "Yaşasın devrim ve komünizm savaşımı", "Yaşasın TKP-*İşçinin Sesi*" belgilerini haykırdık. Devrimci selamlar.

M.K., Hamburg

Gelecek onun için savaşanların

Yoldaşlar,
Partimizin 65. kuruluş yıldönümü dolayısıyla sizlerin şahsında partili yoldaşlarımızı, devrim ve komünizm ülküsüne gönül vermiş olan herkesi yürekten kutlarız.

Yoldaşlar,

Biz ki bir eylem örgütüyüz ve söyleyecek doğru sözümüz de var. Biz ki burjuva erkini devirmek için yola çıkmışız, biz ki 'haydin yığınların içinde örgütlenmeye' belgisini kendimize bayrak etmişiz, burjuvazi ve oportünizm korksun bizden.

Ve tarihin savaş çağrısı bizde en güzel yankısını buluyorsa, 70. yılı kızıl meydanlarda kutlamak üzere ileri, yoldaşlar.

Yaşasın işçi sınıfının devrimci öncüsü!

Yaşasın TKP-*İşçinin Sesi!*

Gelecek onun için savaşanların!

Hamburg Bölge Komitesi

Güney Afrika devrimi eylemli, militan bir dayanışma gerektiriyor.

*Güney Afrika halkı reformlar için **değil** devrim için savaşıyor. Bu **devrimin** dünya çapında etkileri olacaktır.*

Güney Afrika halkını tüm gücümüzle destekliyoruz

Yoldaşlar,
Güney Afrika halkının devrim için yükselttiği şanlı savaşım tüm dünyaya yeni bir heyecan dalgası yayıyor. Tüm dünyada olduğu gibi Federal Almanya'da da ırkçı gerici rejimi protesto etmek, Güney Afrika devrimini desteklemek için bir dizi eylemler yapılıyor.

Geçtiğimiz günlerde Hamburg'ta Alman örgütlerin düzenlediği toplantılar yapıldı. Bu toplantılarda Güney Afrika'yla ilgili neler yapılabileceği konuşuldu. Almanlar genelikle bilgi verme toplantıları, geceler düzenleme, yürüyüş yapma gibi öneriler getirdiler. Biz ise Güney Afrika'nın devrimin eşiğinde olduğunu, bu nedenle bir iki eylemle yetinmemek gerektiğini sürekli bir destekleme kampanyası açmak gerektiğini söyledik. Hamburg ve çevresinde merkezi bir komite oluşturulmasını ve dizi eylemler yapılmasını önerdik.

Önerimiz toplantıya katılan Afrikalı ve özellikle Güney Afrikalılar tarafından coşkuyla desteklendi. Almanlar ise belki de ne demek istediğimizi tam anlayamadıklarından bölük pörçük eylem önerilerinde ısrar ettiler, tartışmanın yönünü değiştirmek istediler. Bunun üzerine Afrikalılarla Almanlar arasında tartışma hararetlendi. Güney Afrikalı yoldaşlar, bizim önerimiz doğrultusunda konuştular. Ülkelerinin devrimci durum yaşadığını, Güney Afrika halkının da reformlar için değil devrim için savaştığını, bu devrimin dünya çapında etkileri olacağını anlattılar. Merkezi, dizi eylemler yapılmasını istediler.

Bu toplantılarda Güney Afrikalı yoldaşlarla çok sıcak ilişkiler kurduk. Bize proletarya enternasyonalizminden ne anladığımızı sordular. Anlattık. Görüşlerimizi büyük bir ilgiyle dinlediler. "İşte bugün Güney Afrika'nın ihtiyacı bu" dediler.

Önümüzdeki günlerde yapılacak tüm eylemlere bütün gücümüzle katılacak, Güney Afrikalı yoldaşlarla birlikte hareket edeceğiz. Bu arada şunu da belirteyim, bu toplantılara katılan tek Türkiyeli örgüt, acı ama gerçek, bizdik. Yeni gelişmeleri gazetemize aktarmaya devam edeceğiz. Selamlar.

H. Katmer, Hamburg

Frankfurt'ta Güney Afrika yürüyüşüne İşçinin Sesi flamasıyla katıldık.

Güney Afrika devrimini destekleme yürüyüşüne katıldık

Değerli Yoldaşlar,
Frankfurt'ta 24 Ağustos günü Güney Afrika halkının yükselttiği devrimci savaşımı desteklemek, gerici-ırkçı rejimi protesto etmek amacıyla bir yürüyüş düzenlendi.

Yürüyüşe biz de *İşçinin Sesi* flamasıyla, kalabalık bir gurup olarak katıldık. Ve ne kadar acıdır, eyleme katılan tek Türkiyeli örgüt bizdik. "Devrim" sözünü dillerinden düşürmeyen "sol"larımız da, "proletarya enternasyonalizmi"ne bağlı (!) menşeviklerimiz de ortada yoktular.

Yürüyüş Frankfurt ölçülerinde kalabalık ve canlı bir eylem oldu. Bu eyleme katılan tek Türkiyeli örgüt olarak proletarya enternasyonalizminin yüce anlamını bir kez daha bilinçlerimize kazıdık. Şan olsun devrim için savaşan Güney Afrika halkına!

N.C., Frankfurt

12 Eylül günü, Türkiye konsolosluğunun kapısına siyah çelenk koyduk.

Frankfurt'ta kolları sıvadık

Değerli Yoldaşlar,
Sizlere önce 12 Eylül eylemimizden söz etmek istiyorum. Bir siyah çelenk hazırladık. Topluca konsolosluğun önüne gittik. Konsolosluk önünde işlerini yaptırmak için sıra bekleyen çok sayıda işçiyi ve emekçiyi, eylemi bir bildiriyle önceden duyurduğumuz için binanın içine almışlardı. Belgiler atarak siyah çelengi konsolosluk önünde yüksek bir yere bıraktık. Bir yoldaşımız bir konuşma yaptı ve dağıldık. Gözlemek için konsolosluk önüne gönderdiğimiz yoldaşlar konsolosluktan çıkan ve yeni gelen işçilerin çelenk önünde gün boyu toplaştıklarını ve çelenk üzerindeki 12 Eylül'ü lanetleyen yazıyı okuduklarını ve tartıştıklarını anlattılar.

Bugünlerde çalışmalarımızı, izinden yeni dönmüş işçiler üzerinde yoğunlaştırdık. Konuştuğumuz işçiler, Türkiye'de yaşam koşullarının dayanılmaz hale geldiğini anlatıyorlar. Trafik, sağlık koşulları vb. konulardan herkes şikayetçiymiş. İzinden dönenler, çeşitli örnekler veriyorlar. Bunlardan bazıları çok etkileyici. Birini aktarmak istiyorum.

Tatilini İstanbul Kadıköy civarında geçiren 56 yaşındaki bir işçi sıcak bir gün evde otururken, dışarıdan bağırışlar duymuş ve dışarı çıkmış. Gökyüzünden bir helikopter iyice alçalmış ve aniden üzerine birşeyler püskürtmüş. "Yoğun, yapışkan bir bulut içinde kaldım" diyor. İşçi arkadaş, merdivenleri tırmanıp, kendini yatağa dar atmış. Bir süre sonra barsaklarının, karnının taş kesildiğini hissetmiş.

Bir süre sonra durumu iyice kötüleşince, evdekiler taksi çağırmışlar. İki gün hastanede kalmış. Tanesi 6.000 liradan üç serum, tanesi 3.700 liradan beş tane penisilin iğnesi yapmışlar. Diğer masraflarla birlikte 40.000 lira ödemek zorunda kalmış.

İşçi arkadaş "Benim param vardı dışarıdan serum satın aldırdım kurtuldum. Ama yan evdeki yaşlı kadın kurtulamadı, öldü. Aynı gün rahatsızlanan birçok kimseden bir yaşlı ve iki bebeğin durumunun kötü olduğunu işittim. Mahalleli valiliğe dilekçe verdi, ilaç püskürtülmesinin durdurulması için. Sonra ne oldu bilmiyorum, ben apartopar Almanya'ya geri döndüm" diyor. Ve ekliyor: "Bu baştaki allahın belası adamlar, yönetici değil, eşkiya."

Tatilden henüz dönen ve İstanbul Sarıyer'de kalan bir işçi televizyon eylemimizi izlemiş. Epey heyecanlanmış. "Nasıl becerdiniz, bravo" diyor ve anlatıyor: "İnsanlar Erzurum'da Özal'ın kafasına domates atmışlar. Domates kafa kırmaz ki. Halk bunların kafalarını kıracak birşeyler bulmalı."

Yoldaşlar, tatil dönüşü insanların dili açılmış, Özal'a Evren'e verip veriştiriyorlar. Özveri taarruzumuz böyle bir dönemde başladı. Taarruzun başarısı için kolları sıvadık. Konsolosluk önünde lahmacun satışından tutun, bit pazarında eşya satmaya, ilerici kahvelerden bağış toplamaya kadar her yolu deniyoruz.

8 Eylül pazar günü yaptığımız toplantıyla taarruzu resmen başlattık. Uzun süren bu toplantıda, yeni yoldaşlara taarruzun anlamını anlattık. Taahhütleri saptadık. Açık arttırmayla eşya, yiyecek satışı yaptık, haftalık hedefimizi yüzde 25 aştık.

Yoldaşlar,
Burjuvazi bizden korkuyor. Evren "ekranı kirletenlerden" söz ederken artık 70 yaşına basmak üzere olduğunu, hayattan birşey beklemediğini, ölümle tehdit edildiğini anlatıyor. Evren'i can korkusu sarmış durumda. Korkularında haklıdırlar. Ama ne yazık ki korkunun ecele faydası yoktur.

Nedim Coşar, Frankfurt

Hamburg'ta 12 Eylül'ü protesto ettik

Yoldaşlar,
Hamburg'ta 12 Eylül günü yapılan faşizmi protesto eylemine HTİB flamasıyla biz de katıldık. Akşam saatlerinde yapılan yürüyüşe katılım gerçekten çok azdı. Toplam 200 kişiyi ancak buluyordu.

Yürüyüşe Sol Birlik, Partizan, Halkın Kurtuluşu, TKP-B, Roja Velat, Koç-Kak, Dev-Sol ve Devrimci İşçi katıldı. Eşek derneği Devrimci İşçi'nin arkasında, bir anlamda beraber yürüdü. Dev-Sol flama açmadı.

Biz "demokrasiye giden tek yol devrim" belgisini taşıyan büyük bir pankart açtık. Ana olarak "ekmek, özgürlük için tek yol devrim" belgisini bağırdık.

Yürüyüş öncesinde bir toplantı yapıldı. Bu toplantıda menşevikler 12 Eylül dolayısıyla "kanlı faşist diktatörlüğü protesto" haftası düzenlediklerini anlattılar. Faşizm geldiğinde Türkiye'de faşizm olmadığını savunup köşelerinde oturanlar, faşizmin çoktan eriyip gittiği, ülkede olanakların hızla artmakta olduğu bir dönemde "haftalar" düzenleyerek olmayan faşizmi protesto ediyorlar! Herkes gider Mersin'e, bizim menşevikler gider tersine.

Toplantıda, Türkiye'de faşizmin çözülüp gittiğini, bugünkü otoriter eğilimli, gerici rejimin de hızla çözülmekte olduğunu örnekleriyle anlattık. Bu yönde çıkmayacak bir bildiriye imza koymayacağımızı, ancak tarihimizde yer alan kara bir gün olarak 12 Eylül'ü protesto eylemine bütün gücümüzle katılacağımızı söyledik. Bildiride adımız eylemi destekleyen örgütler arasında geçti.

Yürüyüş sırasında Almanca ve Türkçe olarak hazırladığımız bildiriyi dağıttık. 500 bildiri dağıtıldı. Bildirinin Almancasında asıl olarak Türkiye devriminin ve onunla dayanışmanın önemini anlattık. Almanca bildirimiz şöyle bitiyordu: "Dün Vietnam savaşıydı, bugün Güney Afrika, yarın Türkiye devrimi! Yaşasın proletarya enternasyonalizmi!"

Türkçe bildirimizde ise kısaca Türkiye'deki durumu anlattık. Türkiye'de sorunların düğüm düğüm olduğunu, varolan hukuk düzeni ve işleyişlerin "toplumun *bugünkü bilinciyle* istediği demokrasi ve özgürlük düzeyiyle" bile uzlaşmaz biçimde çelıştiğini, demokrasi savaşımının yükselmekte olduğunu vurguladık.

Daha sonra, ülke dışındaki Türkiyelilerin de sorunlarının düğüm düğüm olduğunu belirttik ve somut istemler ileri sürdük. Bunlar özetle şunlardı: Eşit işe eşit ücret, yalnızca yerel seçimlerde değil genel seçimlerde de oy hakkı, tam yurttaşlık hakkı, tam serbest dolaşım hakkı, sendikalardaki uzlaşmacı yönetimlere, yığınsal işsizliğe, gençlerin iş ve meslekten yoksun bırakılmasına karşı savaşım ve askerlikte bedelin kaldırılması. Bildirimizi işçileri, emekçileri, gençleri HTİB'e çağırarak bitirdik. Yoldaşça selamlar.

B.R., Hamburg

Paris'te ağaçlara pano astık

12 Eylül faşist darbesinin 5. yılı *İşçinin Sesi* üye ve sempatizanları tarafından Paris'te protesto edildi. Türkçe ve Fransızca olarak hazırlanan büyük boy iki pano Türkiyelilerin yoğun oldukları bir bölgede, ağaçlara asıldı.

Panolardan biri polis tarafından indirildi. İkincisi ise bütün gün asılı kaldı. Türkiyelilerin uğrak yeri olan bir kahvenin önündeki ağaca asılmış olan pano büyük ilgiyle karşılandı. Kahvede oturanlar arasında Türkiye'deki durumla ilgili ilginç tartışmalara yol açtı.

Z.A., Paris

Türkiye Demokratik Hakları Savunma Komitesi L'Humanite Bayramı'na katıldı

Fransız Komünist Partisinin her yıl düzenlediği L'Humanite Bayramı, bu yıl 14-15 Eylül günlerinde, Courneuve parkında yapıldı. Bu yılki bayrama, Fransa Türkiye Demokratik Hakları Savunma Komitesi (FTDHSK) de katıldı. FTDHSK üyeleri iki gün boyunca bayrama katılanlarla yakın ilişkiler kurdular ve onlara Türkiye'deki siyasal durumu anlattılar.

Bayram hazırlıkları çok önceden başlamıştı. Bayrama katılacak parti ve örgütler bir hafta öncesinden parkta çadır kurup nöbet tutmaya başladılar. Bayramdan bir gün önce, geleneğe uygun olarak bir eğlence gecesi yapıldı. Dünyanın çeşitli ülkelerinden komünistler kendi aralarında eğlendiler.

Açılış töreninde yaşlı bir komünist geleceğin komünistlerinin önünde yürüyor.

Demokratik Hakları Savunma Komitesi'nin çadırı bayrama katılanların büyük ilgisini topladı.

Bayramın yapıldığı park çok büyük bir parktı. Komünist partilerinin standları bir bölümde, FKP bölge örgütlerininkiler bir başka bölümde toplanmıştı. Bir başka bölümde ise Fransa'daki yabancı örgütlerin çadır ve standları bulunuyordu. L'Humanite gazetesinin büyük çadırında, faşizme karşı direniş yıllarında şehit düşmüş komünistlerin resimlerinin de bulunduğu bir sergi açılmıştı.

FTDHSK'nin standında örgütün yayın organı olan haber bülteni satıldı. Ayrıca üstünde Nazım Hikmet'in resmi olan kibritler, hatıra eşyaları büyük ilgi gördü. Siyasal tutuklularla dayanışma için açılan imza kampanyası da çok başarılı oldu. İmza vermeye gelenler Türkiye'deki durum üzerine sorular sordular. FTDHSK üyeleri bu sorulara olabildiğince geniş yanıtlar verdiler.

FTDHSK'nın L'Humanite Bayramı'na katılması Türkiye'deki siyasal durumun geniş çevrelere anlatılması açısından çok yararlı oldu. FTDHSK'nin çok yararlı oldu.

Zeynep Akarsu, Paris

Arjantin'de Alfonsin 9 işkenceciyi sirk maymunu gibi piyasaya çıkardı, sanık sandalyesine oturttu ama asıl suçlu serbest dolaşıyor.

Asıl hedef işkenceci generaller değil yığınların bilincidir

Arjantin'de işkenceci generaller sanık sandalyesinde yerlerini aldılar.

Bilindiği gibi Arjantin'de, 1976-1983 arasında ülkeyi yönetmiş olan, cumhurbaşkanları Galtieri, Viola ve Videla da dahil 9 işkenceci generale karşı geçtiğimiz nisan ayında, toplu katliam vb. suçları işledikleri için dava açılmıştı. O zaman işkenceciler yalnızca sorguya çekilmişlerdi.

O zamandan bu yana geçen 17 hafta içinde mahkeme, 896 tanık dinledi. Tanıklar cinayetler, işkenceler ve katliamlar hakkında ayrıntılı bilgi verdiler. Şimdi sıra, yasa gereği sanıkların kişisel olarak mahkemede bulunup, sanık sandalyesinde, kendilerine yönelen suçlamaları dinlemelerine geldi.

Geçtiğimiz hafta, 9 işkenceci, geniş bir meraklı yığını arasından zırhlı araçların ve makinalı tüfekli özel nişancıların koruması altında geçerek mahkeme salonuna getirildiler. Mahkeme salonu da hınca hınç izleyici doluydu.

Federal savcı Fulio C. Strassera, "adalet istemek için buradayız" diyerek sözlerine başladı. Bundan sonra iddianameyi okudu. İddianamede, generallerin iktidarı zorla aldıkları, karşı koydukları terörizme karşı aynı belayı yaydıkları vb. söyleniyordu. Ayrıca rüşvet, yolsuzluk vb. suçlamalar da vardı.

Sanıklar kendi dönemlerinde olan bütün suistimallerin, ülkeyi solcu bir iktidardan korumak için açtıkları kararlı anti-terörist kampanyanın bir yan ürünü olduğunu iddia ettiler. Bu suistimallerden kendilerinin haberleri olmadığını belirttiler. Ancak sanıklardan biri olan Amiral Massera, ikinci celsede bir itirafta bulundu.

Bundan önce ifadesine başvurulan tanıklar arasında Fransa'nın eski cumhurbaşkanı Giscard d'Estaing de vardı. Onun ifadesine göre, 1978'de iki Fransız rahibenin Arjantin'de yok olması üzerine Fransız hükümetince yapılan soruşturmalar sırasında Massera ile d'Estaing bir toplantıda karşılaşmışlardı ve burada Massera ona, aralarında rahibelerin de adlarının bulunduğu bir liste vermişti. Bu listede rahibelerin adları işaretliydi. Aralarında geçen konuşmada Massera "işaretlilerin öldüğüne kesin eminim" demişti.

Burjuva muhalefet Arjantin'de olanları gösterip Evren'i tehdit ediyor. Alfonsin'in cuntacı generallere yaptığı gibi, Türkiye burjuvazisi de istiyorsa hegemonya savaşında Evren'i kurban etsin. Ama biz proleter hegemonyasını hiçbir burjuva aldatmacasına kurban etmeyeceğiz.

Massera önce d'Estaing'in bu ifadesini reddetmişti. Bu kez avukatı kanalıyla bir açıklama yaparak, ifadeyi kabul etti. Öte yandan Videla ve Galtieri, mahkemenin "siyasi amaçlar" taşıdığını, bu yüzden askeri üniforma giymeyeceklerini belirttiler.

Kuşkusuz bu işkenceci generaller yargılanmayı da, cezalandırılmayı da haydi haydi hak etmişlerdir. Ancak sorun, Alfonsin'in giriştiği bu yargılamanın, işkenceci generallerin yanısıra, hatta onlardan çok yığınların bilincini bulandırmayı hedef almasıdır.

Alfonsin, komünistlerin bağımsız alternatif olma, proletarya hegemonyası gibi kavramları unuttukları koşullarda, rahatça, halkın nabzına göre şerbet verip, hegemonyayı ele geçirip, bunu rejimi korumak için kullanıyor. O rejim ki bu generaller mahkemece cezalandırılsa da cezalandırılmasa da sıkıntıya düştüğü her an ordusundan dizi dizi işkenceci generaller, ya da sivil siyasal güçleri arasından dizi dizi despotlar, faşistler türetebilir! Arjantin'de yığınlar tam da bu noktada aldatılmaya ve onların gözlerinde asıl suçlu olan kapitalizm aklanmaya çalışılıyor.

Arjantin'deki yargılamanın şu sıralarda herhalde en büyük etki yaptığı ülkelerden biri okyanus-aşırı Türkiye'dir.

Evren, son sıralarda beliren yargılama sözleriyle herhalde zaten uyku uyumuyordu. Şimdi bir de bu haber, tuz biber ekecek. Evren'e tehdit savuran burjuva kesimler Arjantin'i yakından gözleyip ders çıkarıyorlar ve "Arjantin" adı altında tehdit bıçağını kanırtıyorlar. Menşevikler *Atılım*'da hemen "davaya" sahip çıktılar, Evren'i yargılamak isteyenleri "destekliyorlar". Naçizane biz komünistler ise şöyle diyoruz: Burjuvazi istiyorsa hegemonya savaşında Evren'i kurban etsin ama biz proleter hegemonyasını hiçbir burjuva aldatmacasına kurban etmeyeceğiz!

Sabiha Günbudak

Nijerya'daki son darbe, yığınlar arasında biriken patlayıcı maddeyi, rejimi tehlikeye atmayacak kanatlara akıtmaya yöneliktir.

Nijerya'da 25 yılda 5 darbe

Afrika'nın en kalabalık ülkesi Nijerya'da bir darbe daha oldu. 1960 yılında İngiltere'den siyasal bağımsızlığını kazanmasından bu yana, Nijerya'da, 25 yıl içinde 5 darbe gerçekleşti. Bu 5. darbenin de ülkenin çözümsüz ekonomik ve toplumsal sorunlarına çözüm getiremeyeceği daha şimdiden bellidir.

Nijerya'da en son nüfus sayımı 1963'te yapılmış. Şu anda nüfusun 80 ile 120 milyon arasında olduğu tahmin ediliyor. Nijerya ordusu 120 bin kişiyle Afrika'nın üçüncü büyük ordusu. Nijerya'da 19 eyalet 400 değişik dil ve 200 değişik etnik gurup var. Nijerya, rüşvet, suistimal ve çürümenin en yaygın olduğu ülkelerin başında geliyor. İşkence ve keyfi tutuklamalar da çok yaygın.

1982 yılı hesaplarına göre Nijerya'da gayrı safi milli hasıla 70 milyar dolar. Kişi başına tahminen 869 dolar düşüyor. Resmi enflasyon rakamı %40, ancak Birleşmiş Milletler rakamın çok daha yüksek olduğunu belirtiyor. İşsizliği gösteren somut bir rakam yok, ancak herkes bu rakamın çok yüksek olduğunda birleşiyor. Dış borç 15 milyar dolar. Bir zamanlar günde 1.6 milyon varil olan petrol üretimi, 1 milyon varilin altına düşmüş durumda ve düşüş devam ediyor. Buna petrol fiyatlarındaki düşüşü de eklemek gerekiyor. Devletin üst düzey görevlilerinin harcamaları sınırsız ve ithalata dayanıyor. IMF Nijerya para birimi Naira'nın devalüe edilmesinde diretiyor. Bunlara daha başkaları da eklenebilir. Ülke ekonomisi gerçekten büyük çıkmazlar içindedir.

Nijerya'da palazlanan burjuvazi vahşi bir sömürü uyguluyor. Nijerya'nın Afrika'nın görece sanayileşmiş belli başlı ülkelerinden biri olması, bu vahşi sömürüyü azaltmıyor, tam tersine yoğunlaştırıyor. Hatta yeni kaynaklar sömürme ihtiyacı Nijerya ordusunu ülkenin sınırları dışına göz dikmeye zorluyor. Ordu bağımsızlıktan bu yana 4 kez komşu ülkelere saldırı düzenlemiştir. İbrahim Babangida eski cuntanın genel kurmay başkanıydı. 1983 sonunda Muhammed Buhari'yi iktidara getiren darbenin akıl hocalarından biriydi. Şimdi geçmiş rejimi rüşvet yemek, ülkenin ekonomik sorunlarını çözememek ve insan haklarını ihlal etmekle suçluyor. Kendi yönetiminin bu sorunları çözeceğini belirttikten sonra, dış borçlarını ödeyeceklerini ve IMF'yle anlaşmaya açık kapı bıraktıklarını eklemeyi de ihmal etmiyor. Böylece dünya emperyalist burjuvazisinin nezdinde güven kazanmaya çalışıyor.

Babangida, darbeden sonra yabancı ülke temsilcileriyle yaptığı ilk toplantıda şöyle dedi: "Borç yükümlülüklerimizi, hammadde ithalinde karşılaştığımız güçlükler nedeniyle artan işsizliğin ekonomi üzerindeki baskısını hafifletecek bir hızla yerine getirmeye devam edeceğiz. Hükümetimiz temel insan hakları ve basın özgürlüğüne bağlıdır." (*Financial Times,* 31 Ağustos 1985).

Son zamanlarda bu sözler iyice moda oldu. Ancak yalnızca yaygınlık anlamında moda. Aslında bu içi boş sözler, özellikle geçiş kuşağı ülkelerindeki çözümsüzlüklerin dayattığı bir "tehlike"yi ve bu ülkeler burjuvazisinin "tehlike"yi atlatma manevralarını gösteriyor. Bu sözler, bu ülkelerde açlığa itilen yığınlar arasında biriken patlayıcı maddeyi, rejimi tehlikeye atmayacak kanallara akıtma stratejisinin anlatımıdır.

Yeni cuntanın işsizlikten, insan haklarına bağlılıktan sözetmesi hem yüzsüzlüktür, hem de ilginçtir. Yüzsüzlüktür, çünkü insan hakları çiğnenirken kendileri de iktidarın kilit noktalarındaydılar. Yığınları açlığa iten ekonomi siyaseti, onların ve akıl hocalığı yaptıkları diğer ortaklarının eseri. İşkence ve terör, başlarında bulundukları ordunun marifeti. Rüşvet ve suistimal devletin her katında mevcut. Ayrıca rüşvetten aslan payını alan ve ülke ortalamasına göre çok lüks koşullarda yaşayan, borç yükünü en çok arttıran, ithalatın nimetlerinden en çok yararlanan kesim ordunun bizzat kendisi. Bu söylenenler ilginçtir, çünkü uluslararası emperyalist burjuvazinin ve palazlanan yerli burjuvazinin yeni atlar ileri sürmek zorunda kaldığını gösteriyor. Sömürü, açlık ve sefaletten kurtuluş için gözünü devrime, sosyalizme çevirmesinden korktuğu işçi-emekçi yığınları yanlış yollara çekecek truva atları...

Ama bu girişimlerin foyası çabucak açığa çıkıyor. Babangida cuntası da bundan kendini kurtaramayacaktır. Cunta IMF ile yeni vade ayarlamaları ve bir miktar yeni borç konusunda anlaşmak için Naira'yı devalüe etmeye hazırlanıyor. Bir önceki cunta, ulusal çıkarları savunma maskesi altında Naira'yı devalüe etmemekte ısrar ediyordu. Babanginda IMF'nin bu alandaki baskılarına boyun eğmeye hazırlanıyor, bunun için ortamı biraz daha olgunlaştırmaya çalışıyor.

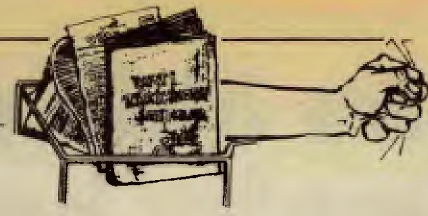
Cuntaların ayırdedici bir özelliği de, geçmişte neler yapılmadığını sıralamak, ancak gelecekte neyi nasıl yapacakları konusunda belirgin bir program ileri sürmemektir. Babandiga, ülkenin çözümsüz ekonomik ve toplumsal sorunlarını çözeceğini söylüyor ama nasıl çözeceğini açıklamıyor.

Babandiga'nın yapacağını söylediği şeyler genellikle iktidarın yeniden örgütlenmesiyle ilgili kısmi önlemlerdir. Örneğin Nijerya Güvenlik Teşkilatı NSO'nun yeniden örgütlenmesi, Nijerya Ulusal Petrol Korporasyonu NNPC'nin yöneticilerinin değiştirilmesi, geçmiş cunta döneminde tutuklanmış bazı siyaset adamı ve gazetecilerin serbest bırakılması vb. Ancak bu alanlarda atılan adımlar da ikircimlidir ve eski cuntanın tasfiyesi anlamına gelmiyor. Bunun açık göstergesi, yeni oluşturulan Silahlı Kuvvetler Yönetim Konseyi üyelerinin yarısından fazlasının eski Yüksek Askeri Konsey'in de üyesi olması, geçmiş cunta döneminde kapatılan öğrenci, sağlık elemanı, avukat vb. örgütlerinin hâlâ kapalı bulunmasıdır. Bunlar yeni cuntanın halk yararına radikal herhangi bir önlem almaktan uzak olduğunun açık göstergeleridir.

Nijerya'daki yeni cunta, emperyalizmin dayattığı yeni uluslararası işbölümü içinde "demokratikleşme" perspektifinin yerleştirilmeye çalışılmasının yeni bir örneğidir. Artık burjuva iktidarların monetarist ekonomi politikası için yalnızca baskıcı-faşist rejimlerle sınırlı kalmadıklarını, kalmak istemediklerini gösteriyor. Burjuva yönetimlerin dünya halklarını saran demokrasi özlemlerine karşı kayıtsız kalamadıklarını gösteriyor. Bir önceki Buhari cuntası IMF reçetelerine daha az boyun eğer görünüyordu. Ama yoğun baskıyı da elden bırakmıyordu. Tüm toplumsal muhalefeti bastırmaya çalışıyordu. Şimdiki cunta IMF reçetelerine daha çok açık. Ancak "demokratikleşme"den, insan haklarına saygıdan söz ediyor. Demek ki, dünyadaki gelişme sürecini belirleyen, uluslararası burjuvaziyi şu veya bu tavrı almaya zorlayan yığın muhalefetidir. *Faşizmin Çözülüşü* kitabını yalnızca Türkiye'deki gelişmeler değil, dünya doğruluyor.

Kamil Uçar

PARTİ TARİHİNDEN SAYFALAR

1930 Ağustos'unda yayınlanan *İnkilâp Yolu* gazetesinde yeralan yazıları yayınlamaya devam ediyoruz.

Türkiye komünist fırkası azalarına

(289. sayıdan devam)

1927 Senesi tevikafatı Türkiye proletaryasına ve Türkiye Komünist fırkası âzalarina, hakikî, rehberleri ile bu kötü ve korkak unsurların yekdigerinden ayirt etmiye ve bu korkaklar ğurupunu alenen teşhir etmiye iyi bir vesile teşkil etti. Mahkeme huzurunda açıktan açiğa fırkanın bütün esrarını polise satan (Vedat Nedim) kendisine verilen gizli vesikaları hizipçılık düşüncelerile, istemiyerek te olsa, polise teslim eden ve iş bulmak için fırkaya girdigini beyan eden (Hamdi Şamilof), Türkiyedeki iktisadi seyrin menfî bir seyr olduğunu bunun için türkiyede işçilerin değil fakat serserilerin çoğaldığını, Türkiye için gizli bir komünist fırkasına aleyhtâr olduğunu (Türkiye'deki bütün sınıf mücadelesini işçilerin ezilişini, bunların siyasî mücadele zaruretlerini inkâr edercesine) beyan eden ve Türkiye işçilerinin iktisadî mücadelesi için, Halkfırkası hükûmetinin — rehberligi kâfi geleceğini alenen söyleyen (Sevket Süreyya) bu korkaklar ğurupu ve o zemana kadar onlara filen müzaharet edenler, bu açik ihanetlerile fırkamızla olan her nevi alakalarını kesmiş bulunuyorlardı. Fırkamız böyle bir harketten zaiflemek şöyle dursun, bil'akis kangıreni kesilmiş bir adam gibi kuvvetlendi, serpildi. İnkilap yolunda yürürken ayağına takılan bu leşleri silkip atmak suretile daha büyük bir imanla türkiye proletaryasının kurtuluş mücadelesine devam etti.

1927 senesini müteakip burjuvazinin fırkamıza havalet ettigi mütemadi darbelr tethiş siyaseti ve bilhassa 929 İzmir muhakemesinde kiymetli âzalarımızdan 25-inin mahkumiyeti, gerek fırka haricinde kalan, gerekse o zamana kadar fırkanın dahilinde gizlenmege muvaffak olan ve faaliyetsizlikleri yüzünden tevkifattan masun kalan bu korkaklar bu satılmışlar ğurupûnûn bir blok halinde yeniden canlanmasına ve müstakil bir fırka, bir ğurup halinde faaliyete geçerek Komünist İnternasyonalinin itimadına mazhar olan fırkamızın rehber ve idareci kadrosuna hücüm etmesine imkân verdi.

Türkiye burjuvazisinin, fırkamızın ta içine kadar uzanmış kolları demek olan bu (Mühalefet) işçi hareketini mevcut soygûn sistemine, sermayedarlık içtimaî, nizamina uydurmak gibi tarihi bir vazifeyi üzerine almiş bulunuyor. Bunlar, bütün cihanda olduğu gibi, türkiyede de keskinleşen ve gün geçtikçe şiddetini artiren sınıf mücadelesinde, amele sınıfını sermayedarların istedigi yola sokmak ve onların kuyruğuna bağlamak vazifesini görmeye çalışıyorlar bu (Hafiyeler Fırkası) — nin rolu, çalişan kitleleri, içinde bulundukları hayat şartlarının doğurduğu mücadeleden sınıf kavğasından uzaklaştirmaktir (Muhalifet) namı altinda hareket eden bu (Hafiyeler Fırkası) 927 senesinden beri Şevket Süreyyaların, Vedat Nedimlerin, Hamdi Şamilofların, Mahmutların yarattikları sosyal demokrat ve bozğuncu nazariyeye istinaden kitle faaliyetinin, kitle neşriyatının, fırkadisiplinin amansız düşmanıdirler.

Türkiye burjuvazisinin bu (Hafiyeler fırkası) ndan bekledigi bir diger tarihi vazife de, Türkiye işçi hareketini ve bu sınıfın rehberi komünist fırkasını parçalamak, bölmek ve bu suretle işçileri daha kolay bir surette soymak ve ezmek imkânmarını kazanmaktir.

Komünist Enternasyonalinin mutlak bir itimadına mazhar olan Türkiye Komünist Fırkası Merkez Komitesi, oportünistlerin, satılmışların, korkakların, trotskistlerin, hafiyelerin idaresinde olan bu (Mühalifet) ğurupunu komünizmle hiç bir alakası olmadığını bütün Türkiye Komünist Fırkası âzalarina ve bütün Türkiye işçilerine alenen ilan ve onları:

1. Bu (Hafiyeler fırkası) ile ve bunun başında bulunan Hamdi Şmilof, Ahmat Musolini, Nazim Hikmet, gibi döneklerle ve bunbarın bir adamı sıffatiyle fırkaya sokulan Sarı Mustafa ile olan her nevi alakalarını derhal kesmege.

2. Bilmeyerek bunların arkasıdan giden işçileri (Komintern) in açık mektubunu ve bu tebliğimızı okutmak suretile tenvir etmiye.

3. (Muhalifet) in başı üzerinden ve onları dinlemiyerek ellerindekli kuvvetlerle fırkamıza dönmiye ve Merkez Komitemiz etrafında saflarını sıklaştirmaya.

4. Bilhassa işçilerin kesif olarak bulunduğu mantıkalarda, fabrikalarda ve darussinaalarda faaliyetlerini artırmak suretiyle yeni yeni işçi yoldaşlarımızı fırka safları arasına almiya davet eder.

Yaşasın Komünist Enternasyonali!...

Yaşasın, Türkiye Proletariyası ve bunun Erkânı harbiyesi olan Türkiye Komünist Fırkası!...

TEFRİKA: Türkiye inkilâp haraketlerinde sınıfların çarpışması

(Markxist tahlil*)

METHAL

Şarkta derebeylik — 18° asır sonlarında osmanlı imperatorluğunun hali — "Devleti Aliyye" nin inhitatında softa takımının (Ülema) rolu — Evropada sermayedarlığın inkışafından doğan türkiye iktisadî inhitatının siyasî neticeleri Millî ekalliyetlerin vaz'iyeti ve rolu.

I. Şarkta dere beylik

19° asır başlangıcında Osmanlı imperatorluuna tabi milletler daha henüz, Asya Devletlerinin hususiyetini teşkil eden bir nevi Derebeylik idaresi altında eziliyorlardır. Böyle bir hükûmetin idaresi altında, umumiyetle halk hütleleri — hükuken esır addedilmemekle beraber — en iptidaî insan haklarından bile mahrumdurlar. Herşey hükûmet resinin ve onu temsil eden idare amirlerinin irade ve hevesatına tabidir. Bazı dinî ve urfî teamüller bir tarafa birakılırsa, hudutsuz bir keyfî muamele kanun yerini tutar. Tekmil varlıkların mülkiyeti, sözde Devlete aittir; ve hükûmdar, Devletin reisi sıfatı ile, kendi malıkânesi imiş gibi onlara tesahup edebilir. Reis vilayet veya eyaletlerinin idare ve muhafazasını askerî valilere, bey ve paşalara emanet eder. Bunlar hem her hususta hükûmdarın salahiyettar vekilleri hem de zulum ve istismarlarına birakılmış ülkelerin mutlak hakimidirler.

Osmanlı imperatorlugunun derebeyi valileri, vilayetlerinin hudutlari dahilinde, müstebit hükümdarın bütün memleket mikyasında haiz oldugu, ayni haklara ve imtiyazlara malik idiler. Ehalinin hayatı ve varlıkları her an onlarin harakuşî hükümlerile silinüp süpüsülmek tehlikesine maruz bulunurdu. Onları hükûmet merkezine bağlıyan yegâne metbuiyet rabıtası topladıkları vergilerden mukannen bir miktarını merkeze göndermekten ve harp vakuunda Padişahın emri altına konulmak üzere muayyen adette asker beslemekten ibaret idi.

Henüz kâfî derecede tabakalaşmamış ehalinin geniş emekçi kütleleri icin, bu kadar iptidaî şekilde bir şahsî hükûmet bir zorbalık ve soygun teşkilatından, daimî bir başbelalından başka bir mahiyet arzetmez. Mamafi bu nevi Devletlerin istila ve küşayiş devirlerinde, o — harice karşı hudutları muhafazadan ve dahilde esgari bir asayış temininden ibaret olan — esas vazifelerini ifa etmekte hiçbir güçlük çekmez; çünku hakim kastların muz'iç idarî gailelere mümkün oldugu kadar az vakit hasretmek ve azamî debdebe ve darat içinde ömür sürmek emel ve arzularını bol bol tatmin etmek imkânlarına malik bolunur. Filhakika sonu gelmez bir meratip silsilesi, derebeylik salahiyet ve imtiyazlari ile mücehhez irili ufaklı bu bürokrasi sergerdelerini Devlet işlerinin tekmil sıkıntılarından, üzüntülerinden beri kılardı. Padişaha karşı mes'ul olan büyük makam sahipleri, bütün mes'uliyetlerini en yakın muavinlerine, maiyetlerine yükletirler; bu yüksek amirler kendilerine tabi olanlara ve kendilerinden daha az salahiyettar havalî aimlerine karşı aynî tarzda haraket ederler; ve bu salahiyet ve mes'uliyet zinciri derece derece incelerek, köylere, sipahilere kadar bu tarza uzanup giderdi. Bunların her biri büttün şanü şerefi, haraçları, hedayayi, ve — gelirinden kendisine kafî miktarda hisse ayırmıyanları — icabında te'dip ve tecziye hakkını kendisine sakler; ve yorucu ve yipratıcı fealiyetleri madunlarına birakırdı. Böylece emirler makamdan makama geçe geçe, son tahlilde nihayet gelir unvansız ve salahiyetsiz alel'ade millet efradına — bilhassa köylülere — dayanırdı; bütün işleri onlar görür, bütün fedakârlıkları onlar yapar, ve buna mukabil hakim sınıf mensuplarının bütün zulum ve itisafı onların üzerine çökerdi.

Bu Şark imperatorluklarında, hükümdarın "asakiri şahanesina" tali güldüğü müddetçe, iyi kötü herşey yolunda giderdi. Askerî muvaffakiyetlerle besilenen nufuz ve şöhreti, Devlet reisine, birbirlerine zıt ictimaî kuvvetler arasında nispi bir muvazene idame etmek kudretini temin ederdi. Fakat maglubiyetle biten harplerin tevalisi derhal iktisadî şerait üzerinde tesirini gösterir: Merkezin itibarı sarsılmağa başlar başlamaz, sadece kaba kuvvete dayanan iktisadî nizam da çıgrından çıkmakta geçikmez; istihsal hercü merce uğrar; toprak rantının ve vergilerin kaynakları kurumağa yüz tutar; ve bizzarure ectimaî münasebetlerde bir gerginlik başgösterir. Devlet makinasına arız olan bütün bu bozukluklarin ve ahenksizliklerin en göze çarpan tezahürü, muhiti merkeze bagliyan bagların gevşemesidir. Milleti haraca kesen hakim zümrelerin gelirleri, ancak merkezekarşı teahhut edilmiş payı ödemiye yetecek miktarlara düştüğü, ve Padişahın maglubiyetten maglubiyete düçar olmasile, hakkında besilenilen hudutsuz korku azaldıgı zaman, vilayetlerde bir itaatsızlık ruzgârı esmeğe başlar. İdari derebeyliğin muhtelif meratip ve derecatında, madunlar mafevklerine karşı baş kaldırırlar; zulum ve istismar belasından kurtulmak ihtiyacları ile çırpınan ve kaynaşan müztarip halkı ileri sürerek, onlar kendi siyasî ve iktisadî ihtiraslarını tatmin etmege uğraşirlar. Valilerin en azılılarıda merkeze karşı vilayetlerinin istiklâlini ilan derecelerinde işi ileri götürürler. Bazanda Devlet reisine karşi aralarında da ittifaklar aktederler. Bunun neticesi de — tedricî bir parçalanmıya ve inhilâle müncer olan — bir fevza, bir anarşirdir.

Iranın, Mezopotamyanın, Arabistanın, ve Anatolunun geniş ülkelerınde, birbirlerini müteakip saltanat sürmüş olan muhtelif imperatorluk hanedanlarının tarihi, bize bu tarzda inkişaf ve inhilalin tipik misallerini arzederler.

II. 18^0 Asrın sonlarında Osmanlı Imperatorluğunun anarşik manzarası

Bizansın varisi muazzam Osmanlı imperatorluğu tahtında saltanat süren Pahdişahlara, 18-inci asır esnasında, rakipleri ve korkunç düşmanları olan çarlık Rusyası tarafından açılan muharebeler ve bunlarin müncer oldukları hezimetler, sadık tebaası nezdinde Osman hanedanın haiz olduğu yüksek itibarı ciddî bir surette sarsmıştı. Artik "payitaht" saraylarından gelen emirlere, eskisi gibi, kapali gözle itaat edilmiyordu. Hatta emırleri altında bulunanların müzaherettinden emin olan bazı cür'etkâr valiler muhtariyet iddiaları ileri sürmekten bile çekinmiyorlardı.

(devam edecek)

* Bu eser Türkiye kommunist fırkası müessis ve rehberlerinden, bugün de fırkanın kolle ktif sevkü idaresine iştirak eden bir yoldaşımız tarafından kaleme alınmıştır. Takriben iki yüz elli sahifelik bir kitap teşkil edecek olan bu kıymetli tahlilin belli başli mebhaslarını mecmuamızda tefrika şeklinde neşrethakkında, şimdiye kadar bu kadar ciddî bir iktisadî ve ictimaî tetkik yapılmamıştır. Burjuva muharrirleri ve tarihçileri tarafından yazılmış hakkında, şimdiye kadar bu kadar ciddi bir iktisadî ve ictimaî tetkik yapılmamıştır. Burjuva muharrirleri ve tarihçiler tarafından yazılmış mevcut tektük eserler daha ziyade muayyen bazı vak'aların tafsilatı icinde kapanup kalmis monografilerden ibarettir. Vakayiin umumî seyrini tespit etmege ve ictinaî muhtevalarini ve muharrik kuvvetlerini araştırmağa teşebbüs bile edilmiş degildir. Turkiyede sınıf mücadeleleri tarihi hemüz el sürülmemış bakir bir mevzu olarak duruyor; ve kudretli bir müverrihin yilmaz etralı ve derin tetkiklerine, anlayisli tefsirlerine intizar ediyor.

Türkiyenin inkilapçı emekci kütleleri efkârı umuniyesine arzettigımiz bu yazi bu yolda ilk teşebbüs, ilk adım sayılabilir. Bunda ileri sürülen fikirler ve takdirler, Türkiye kommunist fırkası merkezı komitasının gösüşlerine ve fırka kongré ve konferanslarında kabul edilmiş tezlere ve tahlillere tamamile uygundur. Yarının marxist tarihcileri tamik edecekleri birçok mes'elelere dair tefrikamızda, taharriyatlerine istikamet verecek esaslı işaretler, uzerinde yürünecek ışıklı izler bulacaklardır.

Eser 1927 de yazılmış ve 1930 da bir def'a daha gözden gecirilerek mecmuamıza tevdi olunmuştur.

Ruhi Su öldü ama korkun burjuvalar, d vrim harek tinin seli içinde su gibi çağlayarak geliyor yine Ruhi Su!

Bu koca devrimci ozanı, bu büyük öğretmeni, bu gerçek demokratı, komünisti ve bu dimdik karakteri, hem devrim savaşımında, hem devrimden sonra Türkiye Halk Cumhuriyeti'in işçi kültüründe yaşatacağız, onu baş tacı yapacağız.

O BİR KARTALDI

R. Yürükoğlu

Bu her zaman böyle mi olacak? Yaşamıyla, savaşımıyla bizlere onur veren, halkın sevgisini ve saygısını kazanmış bir üstün insan sessizce akıp gidecek ve biz ancak o zaman kendimize geleceğiz, ona karşı yerine getiremediğimiz görevlerimizi hatırlayacağız. Bu satırları yazarken bir de bunun için üzülüyoruz.

Onu burjuvazi öldürdü. Hapis, sürgün, işkence ve açlık içinde geçirttiği yıllardan sonra hastalığına baktırtmasına izin vermedi. Burjuvazi ondan her zaman korktu. O sesin tutuşturduğu öfkenin herşeyi yakıp kül edici gücünden korktu. Şimdi Ruhi Su'dan kurtulduğunu düşünüyorsa yanılıyor. Ölümlü Ruhi Su ile başedemedi, ölümsüz Ruhi Su karşısında ne yapacak?

O bir komünistti. Partisi onu bıraktı, o partisini bırakmadı. Sevgisini kalbine gömdü, yürüdü. Devrimci hareket de acılı ömründe onu çok yaraladı. Bir yanda burjuvazi radyoda ve çeşitli kurumlarda sanatını sürdürmesini önler, onu açlığa iterken, öte yanda pekçok devrimci onun yaşayabilmek için İstanbul'da kulüpte çalışmasını "burjuvaziyi eğlendirmek" olarak değerlendirmişti. Türkiye işçi ve komünist hareketinin ender uluslararası değerlerinden biri olan Ruhi Su'yu günün "popüler" züppelerinin ardından 2., 3., 4., olarak konserlere çıkarmıştı. Bunların da üzerinden aştı, yürüdü. Biliyordu ki, devrimci harekette zaman zaman boy veren çeşitli tutumlar onun gençliğinin, kendini bulma, kişilik kazanma çabasının kaçınılmaz evreleriydi.

Türkiye işçi-komünist ve sanat hareketi içindeki özel yeri hiçbir zaman doldurulamayacak olan Ruhi Su, savaşımın bugün geçtiği yer açısından da çok şanssız bir günde öldü. Onun büyük sözler söyleyip yazılar yazmaya gereksinimi yoktu. Onun tüm yaşamı ve sanatı, dostun-düşmanın karşısında eğilmez mağrur başı, işte bunlar zaten ne dediğini anlatıyordu. O tüm varlığıyla, Türkiye devriminin, Türkiye ve dünya işçi sınıfının çıkarlarından bağımsız olmayan ama geçici ve kesimsel her çıkara yabancı bağımsız yolunun simgesiydi.

Son yıllarda halk müziği üzerine girdiği tartışmada, o tartışmanın tarafları arasında haklı da, kazanan da oydu. Karşıtları onu, halk müziğinin gelişmesine, hiç olmazsa Ruhi Su ile vardığı noktadan sonra gelişmesine karşı olarak yorumladılardı. Ruhi Su'nun folklorumuzun ve müziğimizin gelişmesine karşı olması düşünülebilir mi? Onun her çabası, her ürünü türkülerimizin binlerce yıldan süzülen varlığını çağdaş ses ve söyleyiş yorumlarına ulaştırma çabasıdır. İstediği, geliştirmenin yapının temel özellikleriyle uyarlı, ona yakışan, onu besleyici nitelikte olmasıydı. Bu konuda da son derece sakindi. Söylediklerinin doğruluğuna ve yaşamın doğruyu seçmedeki olağanüstü gücüne olan inancının verdiği sakinlik içinde gülümseyerek söylediği şu sözleri hatırlıyorum: "Olur mu hiç? Yaşam ve gelişme durur mu? Tabii ilerleyecek. Ne yenilikler, ne çeşitlenmeler kazanacak. Ben yalnızca bu yenilik ve çeşitlenmelerin yapıya ters, eğreti, geçici olmaması için çalışıyorum. Hepimizin her alanda yaptığı, ya da yapması gereken bu değil mi? Söyle, sen de bunun için çalışmıyor musun?"

Tabii sanatımızın gelişmesi Ruhi Su ile durmayacak. Ancak o, Türkiye tarihinin en kahırlı yıllarında bir komünist olarak her çeşit zorluğa, hapse, sürgüne, işkenceye, vefasızlığa, kalleşliğe karşı emekçinin gür sesini yükseltmesiyle Türkiye tarihinde (sanat tarihinde demiyorum) bir kartal olarak her zaman en yükseklerde uçacaktır.

Şan olsun Ruhi Su'ya!

Şan olsun Ruhi Su'ları yaratan Türkiye işçi sınıfına!

Şimdi bütün "kültürlü" burjuvalar, Ruhi Su'nun ardından timsah göz yaşları dökerek, ona sahip çıkmaya çalışacaklardır! Buna izin vermeyeceğiz! Bu koca karakter, inançlarından vazgeçmediği için ona siz burjuvaların yıllarca hapiste ve dışarıda çektirdiğiniz çileyi, son olarak pasaport vermeyerek tedavisine yaptığınız engellemeyi unutmuş değiliz! Çekin pis ellerinizi onun adından, anısından! Ruhi Su, işçi sınıfının, devrimci demokrasinin malıdır. Türkiye'de işçi hareketi, devrimci demokrasi kavgası yükseldikçe onunla birlikte Ruhi Su adı daha da devleşecektir! Ruhi Su öldü ama korkun burjuvalar, devrim hareketinin seli içinde, su gibi çağlayarak geliyor yine Ruhi Su!

Ruhi Su'yu yitirdik!

Lenin, " 'demokrasinin ve dünya işçi sınıfı hareketinin enternasyonal kültürü' belgisini atarken "biz *her* ulusal kültürden *yalnızca* onun demokratik ve sosyalist ögelerini alırız" der. İşte Ruhi Su, kendi sanat dalında, ulusal kültürün demokratik ve sosyalist ögelerinin büyük bir yaratıcısı ve başta gelen sürükleyicisidir.

Ruhi Su 1912'de Van'da doğdu. İlk ve ortaokulu Adana'da okudu. Önce Konya'da öğretmen okuluna gitti. 1943'te bu okulun son sınıfından, Ankara'daki Musiki Muallim Mektebi'nin son sınıfına aktarma yaptı ve 1935-1936 ders yılında Musiki Muallim Mektebi'ni bitirdi. Buradan, 1937'de Konservatuar'ın opera bölümüne girdi. 1942'de okulun ilk mezunları arasındaydı. On yıl kadar operada çalıştıktan sonra, Ruhi Su 1951-1952 "komünist tevkifatı"ında tutuklandı ve 5 yıl hapis, 1 yıl 8 ay Çumra'da nezaret "cezası"(!) aldı.

Burjuvazinin, halktan, işçi sınıfından yana olanları "cezalandırma" çalışması doğaldı. Ama bu "ceza" ile burjuvazi asıl amacına varabildi mi, Ruhi Su'yu caydırabildi mi? Hayır!

Tam tersine, 1960 sonrasında işçi sınıfı toplumda ağırlığını duyurdukça, Ruhi Su da derin müzik bilgisiyle ve mükemmel eğitimli sesiyle su gibi çağlayarak işçi sınıfının savaşımına eşlik etmeye başladı.

Ruhi Su, yalnızca halk türküleri çalıp söylemekle kalmadı, halk müziğini her yönüyle egemen sınıfın sanatıyla boy ölçüşebilir bir düzeye çıkardı. Türkiye'de sürmekte ve yükselmekte olan şanlı devrimci savaşımdan esinlenen Ruhi Su, halk müziğinde devrim yaptı ve bununla da devrimci savaşıma çok şey kattı.

Ruhi Su'nun devrimci savaşıma en önemli katkılarından biri de, çok sayıda genç devrimci ozanın yetişmesinde emeğinin geçmiş olmasıdır. Bugün Türkiye'de, Ruhi Su ile aynı sanat dalında olup da onun eğitiminden geçmemiş, bu büyük öğretmenden birşeyler öğrenmemiş devrimci, ilerici, ozan yok gibidir.

Ruhi Su kaya gibi dimdik bir karakterdi. Prensip sahibi, disiplinli, çalışkan, onurlu ve çok da dürüst bir insandı. Dostuna yumuşak, düşmanına sertti. Onun kendi mesleğine ilişkin olarak da bazı prensiplerini koruması, disiplin araması zaman zaman genç devrimcilerde onun alçak gönüllü olmadığı izlenimini uyandırdı. Bu izlenim, genç devrimcilerden, onların kendi gençliğinden, toyluğundan kaynaklanıyordu. Ruhi Su, gerçekte alçak gönüllü bir insandı. Ayrıca her insan gibi onun da hataları vardı, ama o bir kartaldı.

Biz Ruhi Su'yu 1978'de tanıdık. 1978 1 Mayısı'nda onunla Londra sokaklarında birlikte yürüdük, birlikte belgiler bağırdık. Londra'da dev bir konser verdi. 1500 kişilik salon hınca hınç doldu, gelenler yerlere oturdu, katılım 2500 oldu.

Ruhi Su'nun çıktığı sahnenin ardında 1977 1 Mayısı'nın o güzel işçi panosu vardı. Sahnenin yanlarında Türkiye Komünist Partisi'nin 1 Mayıs belgileri asılıydı. Konserden sonra kendisine TKP İngiltere İl Komitesi adına kızıl bir buket verdik. Gözleri doldu, buketi öptü ve çok teşekkür etti. Biz de ona çok teşekkür ettik.

Daha sonra onu daha yakından tanıma fırsatı bulduk, tanıdıkça onu daha çok saydık ve daha çok sevdik. O da bize "sizi sevdim çocuklar" dediği zaman, çocuklar gibi sevindik. Aradan yıllar geçti. Doğrusu ölümüne de sevgili bir büyüğünü kaybetmiş çocuklar gibi üzüldük.

Ruhi Su'nun ardından hem gerçekten üzülen, hem de üzüldüğünü söyleyen çok olacaktır. Şimdi bütün "kültürlü" burjuvalar, onun ardından timsah gözyaşları dökerek ona sahip çıkmaya çalışacaklardır! Buna izin vermeyeceğiz! Bu koca karakter, inançlarından vazgeçmediği için ona siz burjuvaların yıllarca hapiste ve dışarıda çektirdiğiniz çileyi, son olarak pasaport vermeyerek tedavisine yaptığınız engellemeyi unutmuş değiliz! Çekin pis ellerinizi onun adından, anısından! Ruhi Su, işçi sınıfının, devrimci demokrasinin malıdır. Türkiye'de işçi hareketi, devrimci demokrasi kavgası yükseldikçe, onunla birlikte Ruhi Su adı daha da devleşecektir! Ruhi Su öldü ama korkun burjuvalar, devrim hareketinin seli içinde, su gibi çağlayarak geliyor yine Ruhi Su!